

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ผู้วิจัย นางสาวลักษณ์ นุพพาศิรกุล **ปริญญา**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี (2) รองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ตันฑูทโฒ (3) อาจารย์ ดร.ชลทิพย์ เอี่ยมล้ำวงศ์ **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน (2) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากความคิดเห็นของผู้จัดบริการการศึกษา และผู้รับบริการการศึกษา และ (3) เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษากลุ่มตัวอย่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) 72 แห่งจาก 9 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้จัดบริการการศึกษา (ผู้บริหาร และครู ศรช.) 117 คน ประชาชนผู้รับบริการ และนักศึกษา 360 คน และผู้เชี่ยวชาญ 18 คน รวม 495 คน ได้กลุ่มตัวอย่างมาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ศรช. ระบุว่าศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และมีปัญหาการจัดในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประชาชน ผู้รับบริการ และนักศึกษาระบุว่ามีความพึงพอใจ ต่อบริการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และมีปัญหาในการรับบริการ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (2) แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผู้จัดบริการ และผู้รับบริการ มีความคิดเห็นว่าควรจัดกิจกรรมทุกด้านทั้ง ด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก (3) แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีประเด็นสำคัญ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศึกษาควรใช้ชุมชนเป็นฐานในการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา และนำแนวคิดการบริหารแบบ POSDCoRBมาใช้ ด้านประเภทของกิจกรรม ควรจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการศึกษาในระบบ โดยการศึกษาทั้ง 3 ประเภท มีกิจกรรมที่ประกอบด้วย การศึกษาพื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และกิจกรรมอื่น ๆ ตามสภาพ ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ควรมีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ใช้ความยืดหยุ่นลดขั้นตอน กฎเกณฑ์ ระเบียบ และนำเทคโนโลยีมาผสมผสานในการจัดกิจกรรมการศึกษา

คำสำคัญ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

Thesis title: The Guidelines for Organizing Educational Activities of Community Learning Centers in the Eastern Region Based on the B.E. 2542 National Education Act

Researcher: Mrs. Saowalak Bupphaiwakul; **Degree:** Master of Education (Non-formal Education);

Thesis advisors: (1) Dr. Sumalee Sungsi, Professor; (2) Dr. Wikorn Tanthawuttho, Associate Professor; (3) Dr. Cholthit Iamsam-ang; **Academic year;** 2004

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) study the present conditions and problems of organizing educational activities of community learning centers in the Eastern Region; (2) study guidelines for organizing educational activities of community learning centers based on the B.E. 2542 National Education Act according to opinions of providers and clients of educational service; and (3) present guidelines for organizing educational activities of community learning centers based on the B.E. 2542 National Education Act. The sample for this research totaling 495 randomly selected subjects from 72 community learning centers (CLC) in nine provinces of the Eastern Region consisted of 117 educational service providers (administrators and teachers of CLC), 360 clients and students, and 18 experts. The research instruments were a rating scale questionnaire and an interview structure developed by the researcher. A computer program was employed to process and analyze the data to obtain the statistical values of percentage, mean, and standard deviation.

Research findings were as follows: (1) The administrators and teachers of CLC stipulated that the CLC organized educational activities as a whole at the high level, and had the overall organizing problem at the moderate level; while the clients and students stipulated that they were satisfied with the overall service of the CLC at the high level, and had the overall problem in receiving service at the moderate level, (2) As for the guidelines for organizing educational activities for the CLC, both the educational service providers and the clients had opinions that all activities should be organized at the high level including the administration of activities, category of activities, and method of organizing activities. (3) As for guidelines for organizing educational activities based on the B.E. 2542 National Education Act, the main points were the following: on administration of activities, the community should be used as the administrative base and the POSDCoRB administrative concept should be applied for administration of educational activities; on category of activities, all of the three types of education which included non-formal education, informal education, and promotion of formal education should be provided with the following education activities, namely, basic education, career development education, life skills development education, community and social development education, and other relevant activities; on method of organizing activities, various organizing methods should be implemented based on flexibility, reduction of bureaucratic steps, rules and regulations, and application of modern technology for organizing educational activities.

Keywords: Community learning center, B.E. 2542 National Educational Act

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถ และความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี แขนงวิชาการศึกษานอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ดร.วิกร ตันทวุฑฒโฒ รองศาสตราจารย์ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และอาจารย์ ดร.ชลทิตย์ เขี่ยมสำอางค์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและให้ข้อคิดเห็น อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแก้ไขปรับปรุงให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้เป็นอย่างดีขอขอบคุณอาจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง อาจารย์ ชำนาญ แจ่มจำรัส อาจารย์ สัญชัย รอบรู้ อาจารย์ จินตนา สุภาภรณ์ คุณเชิญ พิษพันธ์ และคุณมัญชิตา วิสาขะ ที่กรุณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ครูศูนย์การเรียนชุมชน นักศึกษาและประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 9 จังหวัด ที่ให้ความอนุเคราะห์ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากต่าง ๆ จากเพื่อน ๆ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดระยอง และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอบคุณสามี ลูกและน้องทุกคนที่ ให้กำลังใจห่วงใยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแก่ผู้มีอุปการะคุณและทุกท่านที่มีได้เอ่ยนาม ซึ่งเกี่ยวข้องในความสำเร็จครั้งนี้

นางเสาวลักษณ์ บุพพาศิริกุล

ธันวาคม 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.....	10
การศึกษาตลอดชีวิต.....	13
หลักการ วิธีการ การจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	70
ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก.....	75
ตอนที่ 3 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในภาคตะวันออกตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	95
ตอนที่ 4 ประมวลผลแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	110
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	118
สรุปผลการวิจัย.....	118
อภิปรายผล.....	127
ข้อเสนอแนะ.....	137
บรรณานุกรม.....	139
ภาคผนวก.....	146
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	147
ข แบบสอบถาม.....	151
ค หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ.....	192
ประวัติผู้วิจัย.....	210

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
ตารางที่ 4.1 แสดงความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปผู้จัดบริการ การศึกษาจากศูนย์การเรียนชุมชน.....	70
ตารางที่ 4.2 แสดงความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปผู้รับบริการ การศึกษาจากศูนย์การเรียนชุมชน (นักศึกษา)	72
ตารางที่ 4.3 แสดงความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปผู้รับบริการ การศึกษาจากศูนย์การเรียนชุมชน (ประชาชน)	73
ตารางที่ 4.4 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อสภาพ การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนในภาพรวม.....	75
ตารางที่ 4.5 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อสภาพ การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชน	76
ตารางที่ 4.6 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อสภาพการจัด กิจกรรมการศึกษาของ ศูนย์การเรียนชุมชน	78
ตารางที่ 4.7 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อสภาพการจัด กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชน	80
ตารางที่ 4.8 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อปัญหา การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนในภาพรวม.....	82
ตารางที่ 4.9 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อปัญหา การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชน.....	83
ตารางที่ 4.10 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อปัญหา การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชน.....	85
ตารางที่ 4.11 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อปัญหา การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชน.....	87
ตารางที่ 4.12 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อสภาพ การรับบริการและความพึงพอใจต่อสภาพการจัด กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนในภาพรวม	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.13 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อการรับบริการ และความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการศึกษา ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	89
ตารางที่ 4.14 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อการรับบริการ และความพึงพอใจการจัดกิจกรรมการศึกษาของ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	91
ตารางที่ 4.15 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อปัญหา รับบริการจากการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	93
ตารางที่ 4.16 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัด กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวม.....	95
ตารางที่ 4.17 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัด กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	96
ตารางที่ 4.18 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัด กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	98
ตารางที่ 4.19 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัด กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	99
ตารางที่ 4.20 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัด กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวม.....	102
ตารางที่ 4.21 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัด กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	103
ตารางที่ 4.22 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัด กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	105
ตารางที่ 4.23 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัด กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	107

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	32
ภาพที่ 2.2 การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	50
ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	59
ภาพที่ 4.1 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน.....	116

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเราอยู่ในโลกไร้พรมแดน เสมือนทุกประเทศอยู่ในชุมชนหรือสังคมเดียวกัน เหตุการณ์หรือความเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมแพร่กระจายเชื่อมโยงกันได้หมด ในสภาวะที่สภาพเศรษฐกิจของโลกมีความผันผวนมาก และสภาพการณ์ทางการเมือง สังคม สิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วิทยาการ และเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตการประกอบอาชีพของประชาชนไทย (สุมาลี สังข์ศรี 2545: 11) ซึ่งภาวะวิกฤติของการศึกษา การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศ เมื่อต้องเผชิญกับกระแสความคาดหวัง สังคมที่จะให้การศึกษามีบทบาทในการเตรียมคนให้พร้อม สำหรับการแข่งขันในสังคมโลกด้วย แล้วยังเห็นสภาพความสับสน ความล้มเหลว ความล่าช้าที่เป็นปัญหาของการศึกษามากขึ้น นอกจากนี้ วิกฤติของผู้เรียนมีความทุกข์ เนื่องจากเนื้อหาไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน ต้องจำใจเรียนสิ่งที่ไกลตัว ต้องสร้างจินตนาการด้วยความยากลำบาก ต้องท่องจำ ตลอดเวลา ขาดความเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการเรียนมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดความสับสนผลที่เกิดขึ้นคือ มีเจตคติทางลบต่อการเรียน และเป็นปัญหาของสังคม (รุ่ง แก้วแดง 2543: 2)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา กำหนดสิทธิและหน้าที่ทั้งของรัฐและประชาชนเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอภาคในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพ และเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติและได้กำหนดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 5) โดยกำหนดโครงสร้างและกระบวนการจัด

การศึกษาใหม่ ยึดหลักเอกภาพด้านนโยบายแต่หลากหลายในการปฏิบัติ กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลได้สนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 27 และ 28 โดยมีนโยบายมุ่งพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อให้การศึกษาสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตคนไทยให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้านสอดคล้องกับแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศเพื่อนำไปสู่สังคมคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์เชื้ออาทรต่อกัน โดยนำแนวคิดปรัชญาหลักของการพัฒนาองค์การร่วมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” พร้อมอัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาด้วย

(ชาชีวะวัฒน์ ศรีแก้ว ม.ป.ป.: 3-5)

การที่จะพัฒนาคนให้มีศักยภาพ พร้อมทั้งจะพัฒนาประเทศชาตินั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำการศึกษามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ ดังที่ นवलจิตร์ เขาวกัรติพงศ์ อ้างถึงในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่า

การศึกษาเป็นกลไกที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกในสังคม เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังเช่น พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า

“ประเทศชาติของเราจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชนแต่ละคนเป็นสำคัญ ผลการศึกษาในวันนี้จะเป็นเครื่องกำหนดอนาคตของชาติในวันข้างหน้า”

(นवलจิตร์ เขาวกัรติพงศ์ 2545: 1)

นานาประเทศได้พยายามหาทางเลือกในการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาคนที่เป็นประชาชนในประเทศของตน ทางเลือกทางการศึกษาเหล่านี้บางอย่างมีคุณลักษณะเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาชุมชน (Community Education) ซึ่งเป็นการศึกษาในรูปแบบหนึ่งซึ่งจัดอยู่ในขอบข่ายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education) โดยมีการดำเนินงานมาหลายสิบปี การศึกษารูปแบบนี้มีส่วนช่วยสร้างเสริมการพัฒนาชุมชนได้อย่างดีเยี่ยม การศึกษาชุมชนเป็นแนวคิดหนึ่งในการจัดการศึกษา โดยถือว่าการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับคนทุกคนในชุมชนและถือว่าสังคมจะต้องมีส่วนร่วม สามารถเกี่ยวข้องในกระบวนการศึกษาทั้งหมด แนวคิดนี้สอดคล้องกับมาตรา 8 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542: 8-12)

การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในรูปแบบ วิธีการจัดกิจกรรมการศึกษา ระยะเวลา การวัดผลประเมินผลของการศึกษา ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นรูปแบบการศึกษาแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ (สำนักปฏิรูปการศึกษา 2545: 10-11) การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถจัดการศึกษาได้หลายรูปแบบ และรูปแบบหนึ่งก็คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งจัดการศึกษาทั้งการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นแหล่งความรู้ที่บริการบุคคลในชุมชน ให้สามารถมาใช้บริการประโยชน์จากการศึกษาทุกเวลา ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เชื่อมโยงสัมพันธ์กับหลักสูตรวิถีชีวิตของผู้เรียน ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากสื่อการเรียนรู้ จากแหล่งวิทยากรต่าง ๆ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นการบริหารจัดการแบบใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการศึกษาให้เป็นของชุมชน สร้างทีมงานการมีส่วนร่วม และความร่วมมือของบุคคลในชุมชนทุกคนให้ช่วยกันจัดและรับบริการกิจกรรมการศึกษา พร้อมทั้งการพัฒนาสาระวิชาและกระบวนการเรียนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศไทย เริ่มต้นดำเนินการในปี พ.ศ. 2535 มาจากการพัฒนาที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านมาเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งดำเนินการโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน และเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน เป็นสถานที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอด และเป็นเวทีแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ วิทยากรตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ และก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย มีคุณธรรม จริยธรรม และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน 2547: 3) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีวัตถุประสงค์จัดการศึกษาในชุมชน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน มุ่งสร้างโอกาสให้บริการเรียนรู้แก่ประชาชนอย่างหลากหลายวิธี สอดคล้องความต้องการ เสนอแนวทางเลือกการพัฒนาตนเองให้แก่ประชาชนในชุมชน ในทุกเพศ ทุกวัย

อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังทำหน้าที่อื่น ๆ อีกได้แก่ การให้บริการข่าวสาร ข้อมูล การประสานงาน และการสร้างเครือข่ายร่วมระหว่างองค์กร ภาครัฐบาล และภาคเอกชน รวมทั้งการฝึกอบรมสร้างทักษะต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนา ชุมชน (UNESCO, 1995) ต่อมาองค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้เห็นความสำคัญและให้การ สนับสนุนด้านงบประมาณที่ต้องการให้มีหน่วยงานในระดับชุมชน ทำหน้าที่จัดการศึกษาออก ระบบโรงเรียน เพื่อการพัฒนาชุมชน และเป็นหน่วยงานทางการศึกษาออกระบบโรงเรียนที่มี ประชาชนในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาชุมชนด้วยตนเอง เพื่อให้การพัฒนาชุมชน และปรับปรุงพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เกิดขึ้นจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชน มิใช่รัฐเป็นผู้กำหนดทิศทางการพัฒนาด้านเดียว นอกจากนี้ยังเป็นการกระจายอำนาจทาง การศึกษาให้กับประชาชนเป็นผู้รับผิดชอบ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2539)

จากการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่ามีปัญหาหลาย ประการ ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์ 2542) ได้สรุปสาเหตุของปัญหา ดังนี้ (1) คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน (2) คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเพียงพอ (3) การบริหาร จัดการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ขาดความต่อเนื่อง (4) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ มีการจัดตั้งมิได้เกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชน จึงทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสำรวจเจตคติติดตามผลการปฏิบัติงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในพื้นที่ พบว่าศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ขาดความต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนในชุมชนพลาดโอกาส ไม่ได้รับการบริการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต บุคลากรในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ ดำเนินการจัดการศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพความรู้ไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความเข้าใจ และ ทักษะการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุนใน การจัดการศึกษา เนื้อหาหลักสูตรที่เรียนรู้เป็นเรื่องที่ห่างไกลตัวผู้เรียนและชุมชน ซึ่งไม่สอดคล้อง กับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ขาดแคลน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัย ไม่ได้ระดมทรัพยากรของชุมชนมาร่วมกันใช้

ในขณะที่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของ ชุมชน เป็นของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักการจัด การศึกษาตลอดชีวิต โดยจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ศูนย์การเรียนรู้

ชุมชนเป็นแหล่งจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อชุมชนสามารถมาใช้ประโยชน์จากการรับบริการได้ทุกเวลา ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาสาระการเรียน การสอนที่ยืดหยุ่น ให้อิสระผู้เรียนได้ออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติ ใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการเลือกเพื่อนตำรา แบบเรียน และสื่ออื่น ๆ ที่สามารถสร้างความรู้ตามที่ผู้เรียนต้องการใช้ประโยชน์ และมีการนำสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษามาจัดอย่างกว้างขวาง มีการกระจายสื่อให้กับชุมชนอย่างทั่วถึง เพื่อเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และเข้มแข็งสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ เพราะน่าจะมีการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในชุมชน สนับสนุนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เกิดการจัดการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ "คน" เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพในการพัฒนา เป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่ชี้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และมีความสำคัญต่อการพัฒนาที่สมดุล ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม และชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

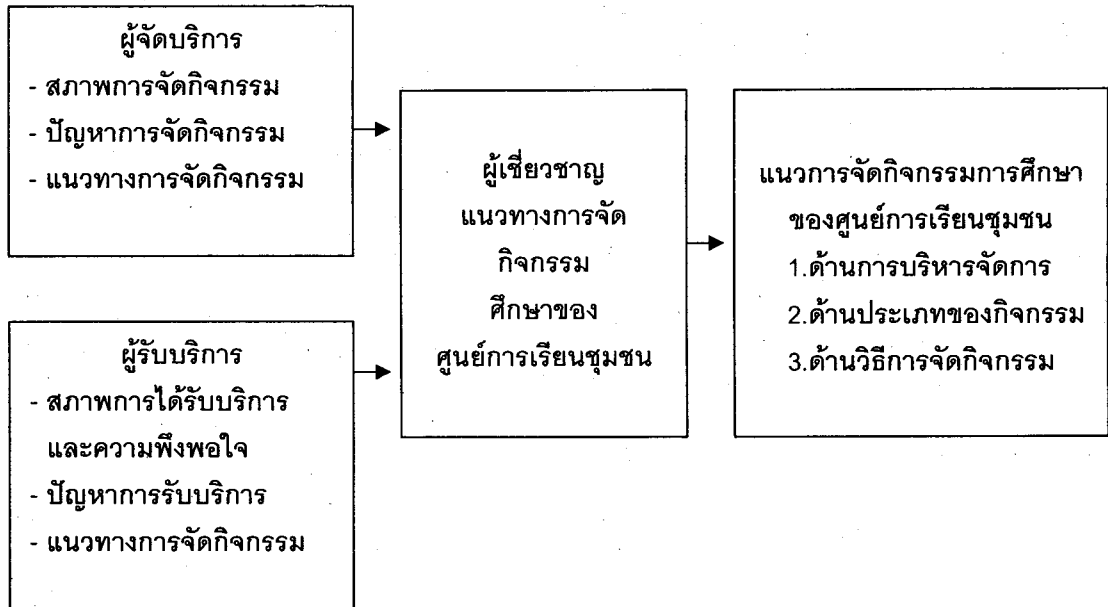
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากความคิดเห็นของผู้จัดบริการ และผู้รับบริการ

2.3 เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจากผู้จัดบริการ ผู้รับบริการ และผู้เชี่ยวชาญ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียง ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียง ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ประกอบด้วย

4.1.1 การบริหารจัดการ

4.1.2 ประเภทของกิจกรรม

4.1.3 วิธีการจัดกิจกรรม

4.2 ประชากร (Population) สำหรับการวิจัย

พื้นที่ที่ทำการศึกษา คือ พื้นที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียง จำนวน 9 จังหวัด คือ สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด สระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายก ซึ่งมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 475 แห่ง ประชากรผู้ให้ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่

4.2.1 ผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัด/อำเภอ จำนวน 80 คน
- 2) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 475 คน

4.2.2 ผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- 1) นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญที่มาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 แห่ง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2) ประชาชนในชุมชนที่มาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 แห่ง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 3) ผู้เชี่ยวชาญการจัดกิจกรรมการศึกษา

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา หมายถึง ทิศทางรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย 3 ด้าน (1)ด้านการบริหารจัดการ (2) ด้านประเภทของกิจกรรม และ(3) ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ซึ่งจัดบริการให้กับผู้รับบริการจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

5.1.1 ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงานการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย จัดทำแผนงาน/โครงการ การมีส่วนร่วมกันระหว่างกลุ่มบุคคลผู้เกี่ยวข้อง การประสานงาน สร้างเครือข่าย การระดมใช้ทรัพยากรของชุมชนร่วมกัน การกำกับดูแล การรายงาน การเพิ่มศักยภาพของบุคคล ฯลฯ

5.1.2 ด้านประเภทของกิจกรรม หมายถึง ประเภทของกิจกรรมการศึกษาที่จัดในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ จัดกิจกรรมการศึกษาพื้นฐาน จัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ฯลฯ มีรูปแบบการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน

5.1.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรม หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการศึกษา เพื่อการศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรม มีความยืดหยุ่นสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ จัดให้อย่างหลากหลายวิธี เช่น บรรยาย สาธิต ระดมพลังสมอง บทบาทสมมติ ทดลอง ฝึกปฏิบัติจริง เข้าค่ายฝึกอบรม พาไปศึกษาดูงาน ฯลฯ

5.2 **ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)** หมายถึง ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการศึกษาของชุมชน เพื่อประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งบริการเรียนรู้ในชุมชน มีรูปแบบการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายประเภท และวิธี มีการเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นศูนย์ข้อมูลของชุมชน เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม มีการบริหารจัดการรูปแบบคณะกรรมการ และจัดบริการการศึกษาตามความต้องการของประชาชนในชุมชนได้ทุกเวลา อย่างสะดวกและรวดเร็ว

5.3 **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ

5.4 **ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ครู ศรช.)** หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทหน้าที่ประสานงาน จัดกิจกรรมการศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวก แก้ไขปัญหากระบวนการจัดการเรียน การสอน และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

5.5 **ประชาชนในชุมชน** หมายถึง ผู้มาใช้บริการจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย ประชาชนในชุมชน เช่น ผู้สูงอายุ แม่บ้าน พ่อบ้าน คนพิการ ผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัด และปัญหาการจัด แนวทางความคิดเห็นของการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากผู้จัดบริการอันเป็นข้อมูลสำหรับผู้เกี่ยวข้องนำไปแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ได้ตามความต้องการอย่างเหมาะสมสอดคล้องและมีคุณภาพ

6.2 ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับบริการ ความพึงพอใจ ปัญหาการได้รับบริการแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากผู้รับบริการอันเป็นข้อมูลสำหรับผู้เกี่ยวข้องนำไปแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษาให้ได้ตามความต้องการอย่างเหมาะสมสอดคล้องและมีคุณภาพ

6.3 ได้แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการกับสภาพปัจจุบันของชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อไปในอนาคต

6.4 หน่วยงานและกลุ่มบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการศึกษา สามารถนำไปใช้ ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนต่อไป

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. การศึกษาตลอดชีวิต
3. หลักการ วิธีการ การจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.1 สารพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดสาระรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาประกอบด้วย 9 หมวด 78 มาตรา เป็นเสมือนเข็มทิศและแนวทางในการจัดการศึกษา ซึ่งในที่นี้จะเป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระบางส่วน ซึ่งเป็นรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมาย และหลักการ

มาตรา 6 การจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 เป้าหมายการเรียนรู้เพื่อสำนักทางการเมือง รักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพมีความคิดริเริ่ม ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 จัดการศึกษายึดหลักตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วม พัฒนาต่อเนื่อง

มาตรา 9 ระบบและโครงสร้าง กระจายอำนาจ ระดมทรัพยากร การมีส่วนร่วมสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา 10 สิทธิและโอกาสเสมอภาคกัน 12 ปี

มาตรา 12 รัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันอื่น ๆ มีสิทธิจัด 12 ปี

ระบบการศึกษา

มาตรา 15 จัดการศึกษาที่มี 3 ระบบ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 18 ปฐมวัยและพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ศูนย์การเรียนรู้

แนวการจัดการ

มาตรา 22 ผู้เรียนพัฒนาได้และสำคัญที่สุด

มาตรา 23 การจัดการศึกษาเน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และ บูรณาการตามความเหมาะสม

มาตรา 24 กรอบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น ใฝ่รู้ ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ฯลฯ

มาตรา 25 ส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรา 26 สถานศึกษาดูแลประเมินผู้เรียนจากการพัฒนาการ ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ

มาตรา 27 การศึกษาพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง

มาตรา 28 หลักสูตรหลากหลายและให้สมดุล

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

มาตรา 30 ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารและการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

มาตรา 40 คณะกรรมการสถานศึกษา กำกับสถานศึกษา สนับสนุนกิจการของ สถานศึกษา

ส่วนที่ 2 การบริหาร และการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาได้ตามความพร้อม

ส่วนที่ 3 การบริหาร และการจัดการศึกษาของเอกชน

มาตรา 45 จัดการศึกษาได้ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมาย กำหนด

มาตรฐานและการประกันคุณภาพ

มาตรา 50 ให้สถานศึกษา บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือ

มาตรา 51 ถ้าไม่ได้มาตรฐาน ต้องปรับปรุงแก้ไข

ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา 57 ให้บุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรา 58 ระดมทรัพยากรจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ชุมชน สถาบันศาสนา ฯลฯ ให้มีส่วนร่วมจัด และให้แรงจูงใจ

มาตรา 61 ให้ทุนอุดหนุนบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน เอกชน ฯลฯ

มาตรา 62 มีระบบตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา 64 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผลิต พัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือ สิ่งพิมพ์ วัสดุ อุปกรณ์ และให้แรงจูงใจ

มาตรา 65 พัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี

มาตรา 67 ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาการผลิต การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (การปฏิรูปการศึกษา 2544: 142-147)

1.2 การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การจัดการศึกษามีการปฏิรูปการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

เป้าหมายการจัดการศึกษา

มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

หลักการจัดการศึกษา

มุ่งเน้นการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีการพัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพในนโยบาย แนวทางปฏิบัติหลากหลาย กระจายอำนาจไปสู่พื้นที่การศึกษา ระดมการใช้ทรัพยากร และพัฒนาศักยภาพบุคคลกร

แนวการจัดการศึกษา

เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปลูกฝังและสร้างลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียน เน้นคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และบูรณาการความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างสมดุลรวมทั้งฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา มีการประสานความร่วมมือกับ

ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ

ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อและให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากสาระสำคัญ และการปฏิรูปการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้สรุปมาจะเห็นว่า มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการศึกษา ต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดการศึกษาอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษา หาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สถานที่ สนับสนุนการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อผู้เรียนศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ได้อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สนองตอบความ ต้องการหรือเป้าหมายของชุมชน คือ จัดการศึกษาตลอดชีวิต

2. การศึกษาตลอดชีวิต

2.1 การจัดการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education)

สุมาลี สังข์ศรี (2543: 1-2) กล่าวถึง “ การศึกษาตลอดชีวิต” ว่าเป็นการศึกษา ในภาพรวมทั้งหมดที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย ที่จัดให้บุคคลทุกช่วงอายุตั้งแต่เกิดจนตาย เพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลอย่างเต็ม ศักยภาพ ให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์อย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสมในทุกช่วงชีวิต

การดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้น จะต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง เพราะฉะนั้นบุคคลจะต้องเรียนรู้เพื่อที่จะตามให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อจะสามารถ ดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

สุมาลี สังข์ศรี (2543: 6-9) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการศึกษาตลอดชีวิต ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความจำเป็นของการศึกษาตลอดชีวิต

- 1) เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และอาชีพการงาน การศึกษามีความจำเป็นกับชีวิตมาก โดยเฉพาะในสภาพสังคม เศรษฐกิจในปัจจุบันที่เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เกิดคนว่างงานมากขึ้น
 - 2) เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และวัฒนธรรม ปัญหาสังคมมีความซับซ้อน แข่งขัน เกร็ดเอาเปรียบ ความแตกต่างในเรื่องกลุ่มคน ถูกครอบงำด้วยวัฒนธรรมใหม่อย่างรวดเร็ว
 - 3) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ และเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต
 - 4) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนในการปกครองประเทศ มีสิทธิ์ได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค
 - 5) ความเปลี่ยนแปลงด้านความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิต พบว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ชีวิตถูกกำหนดด้วยกรอบของเวลา ความสัมพันธ์กับครอบครัวมีเวลาให้กันน้อย
 - 6) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร ประชากรอยู่ในวัยแรงงาน ผู้สูงอายุมีมากขึ้น
 - 7) ข้อจำกัดของการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันการศึกษาไม่เอื้อต่อการศึกษตลอดชีวิต การได้รับการศึกษาของบุคคลยังไม่เท่าเทียมกัน
- การจัดการศึกษาตลอดชีวิตนั้น เมื่อมนุษย์มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ซึ่งมีการจัดการ มีรูปแบบ หลักสูตรและกระบวนการที่แน่นอน และการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินชีวิต การทำงาน การพักผ่อน การเล่นและเรียนรู้ได้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากครอบครัว ชุมชน โรงเรียน ที่ทำงาน ศูนย์การเรียนรู้ วัด มัสยิด โบสถ์ สถานประกอบการ ห้องสมุด หรือเรียนรู้จากพ่อแม่ พี่น้อง ครูอาจารย์ เพื่อน นักปราชญ์ ผู้อาวุโส ผู้นำศาสนา ตลอดจน คนต่าง ๆ ทั่วไป และยังยังสามารถเรียนรู้ได้จากสื่อต่าง ๆ ทั่วไปทั้งวิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์
- สุมาลี สังข์ศรี (2544: 128-130) กล่าวถึง แนวคิดและหลักการศึกษาดำเนินชีวิตในเชิงทฤษฎี สรุปได้ดังนี้

2.1.2 หลักการศึกษาตลอดชีวิต

- 1) สำหรับชีวิตมนุษย์การศึกษามีความจำเป็นสำหรับบุคคลในทุกช่วงชีวิต เพราะสภาพสังคมสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร วิทยาการ และเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้บุคคลพัฒนาตนเอง สามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และปรับตัวได้อย่างเหมาะสม
- 2) บุคคลมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต การศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพร่างกาย เชื้อต่อสภาพการดำเนินชีวิตของบุคคลในวัยนั้น ๆ
- 3) การศึกษามีได้สิ้นสุดเมื่อจบจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา การศึกษาจากโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งชีวิตของบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และในการแสวงหาและเพิ่มพูนความรู้ต่อไป
- 4) การศึกษาตลอดชีวิตเป็นภาพรวมของการศึกษาทั้งหมด
- 5) เป็นการศึกษาที่มีการผสมผสานกันทั้งในแนวตั้ง ชีวิตของบุคคล ตั้งแต่เกิดจนตายการศึกษามีความจำเป็นสำหรับทุกช่วงอายุ และแนวนอน ชีวิตของบุคคลสัมพันธ์กับสังคม สิ่งแวดล้อม ศาสนา วัฒนธรรม การเมือง บุคคลควรได้รับความรู้ที่หลากหลายเกี่ยวข้องกับชีวิต โดยผ่านกระบวนการศึกษาทุกประเภท
- 6) เน้นความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษา จะต้องจัดให้ครอบคลุมทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้ง่าย โดยปราศจากข้อจำกัด ควรหามาตรการให้ทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษา
- 7) มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย ในเรื่องกฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ เพื่อมิให้เป็นอุปสรรคแก่บุคคลที่จะเข้ารับการศึกษาหลากหลายในเรื่องเนื้อหา กิจกรรม วิธีการ สถานที่ เวลา
- 8) มีความเป็นประชาธิปไตย ให้อิสระแก่ผู้เรียน ได้เลือกตัดสินใจเรียนในสิ่งที่เขาต้องการ สนใจ และมีความพร้อม ความสะดวก ที่จะเรียน
- 9) สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ การชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นของการศึกษา และสร้างนิสัยใฝ่รู้ให้กลุ่มเป้าหมาย
- 10) ให้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ บุคคลจะแสวงหาความรู้ต้องมีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ผู้จัดต้องสอนวิธีการเรียน หรือทักษะในการเรียน มากกว่าให้เนื้อหาความรู้ เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่อไป

11) ให้ศึกษาเรียนรู้สิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิต สภาพปัญหาที่เผชิญในชีวิตจริง และความรู้ควรเป็นเรื่องที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์

12) บ้านเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาตลอดชีวิต เมื่อชีวิตของบุคคลเริ่มขึ้น แหล่งความรู้แห่งแรกของเขา ก็คือบ้านซึ่งประกอบด้วย พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เขาจะเรียนรู้จากวิถีชีวิต การดำเนินชีวิต การประพฤติปฏิบัติตน การงานอาชีพจากครอบครัว

13) ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษา แหล่งที่จะให้ความรู้แก่บุคคลในช่วงต้นของชีวิตถัดจากบ้านก็คือ ชุมชน เด็กจะได้เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน จากเพื่อนบ้าน จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน จากขนบธรรมเนียม ประเพณี จากวิถีชีวิตชุมชน

14) ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ลำพังสถาบันการศึกษาไม่อาจทำให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาตลอดชีวิต ต้องอาศัยแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ และความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรท้องถิ่น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในชุมชน

15) การศึกษาตลอดชีวิตเน้นการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลพึ่งตนเองได้ การศึกษาตลอดชีวิตมุ่งให้เนื้อหาที่เหมาะสม ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ ฝึกวิเคราะห์ ฝึกแก้ไขปัญหา สามารถประยุกต์สิ่งที่เรียนรู้มาใช้ในชีวิตจริงได้ สามารถพึ่งพาตนเองได้

สังคมมนุษย์จัดระบบการเรียนรู้ เพื่อมุ่งหวังที่จะขัดเกลามนุษย์ให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมนั้น ๆ ต้องการรวมทั้งมุ่งที่จะสืบทอดความรู้ ความคิด ค่านิยม ทัศนคติ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง ด้วยการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของมนุษย์ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งเน้นจัดการศึกษาตลอดชีวิต มี 3 รูปแบบ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1) การศึกษาในระบบ (Formal Education)

เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา ของการศึกษา การวัด และการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542: 9)

ดังนั้นการศึกษาในระบบ มีการจัดรูปแบบไว้แน่นอนเป็นเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน ส่วนใหญ่จัดในโรงเรียน

2) การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education)

เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของ

การสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542: 9)

ดังนั้น การศึกษานอกระบบมีกิจกรรมการศึกษาที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น ในด้านต่าง ๆ เช่น เวลาเรียน สถานที่เรียน หลักสูตร เนื้อหาสาระ วิธีการวัดผลประเมินผล สามารถตอบสนองความต้องการจัดบริการให้กลุ่มเป้าหมายประชาชนทุกคน โดยไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ความจำเป็นพื้นฐานแก่การดำรงชีวิต ในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณเบื้องต้น ความรู้ด้านทักษะในการประกอบอาชีพ ตลอดจนความรู้ข้อมูลข่าวสาร สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างเหมาะสม

3) การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education)

เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542: 9)

ดังนั้น การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จากครอบครัว จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เกิดความรู้เป็นประสบการณ์ ไม่มีหลักสูตร ไม่มีระบบ ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และเกิดได้ในทุกช่วงวัยตลอดชีวิต

2.2 แนวคิดการจัดการศึกษา

แนวคิดการเรียนรู้ในประเทศไทยที่สำคัญยึดหลักและบริบทของการเรียนรู้ที่คนไทยส่วนใหญ่บนพื้นฐานของการเป็นพุทธศาสนิกชน ได้แก่แนวคิดเรื่อง “การคิดเป็น”

2.2.1 แนวคิด “คิดเป็น”

สุนทร สุนันท์ชัย (2542: 1) สรุปแนว “คิดเป็น” ว่า ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ ได้นำแนว “คิดเป็น” มาใช้ในการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเมื่อปี พ.ศ.2517 หลังจากกลับจากการประชุม World Education ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นการระดมพลังสมองเรื่องการสอนคิดของนักการศึกษาในประเทศต่าง ๆ แนวคิดเรื่อง “คิดเป็น” ในการจัดการศึกษาดังนี้

1) ความเชื่อพื้นฐานของคิดเป็น คือ มนุษย์ทุกคนต้องการความสุข ซึ่งความสุขของแต่ละคนแตกต่างกัน ความสุขของมนุษย์เกิดจากความประสมกลมกลืนของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ถ้าทำไม่ได้จะเกิดความขัดแย้ง มนุษย์ต้องการวิธีการปรับแก้ไขให้กลับคืนสู่ความกลมกลืนนั้น วิธีปรับแก้ไข คือ

- (1) ปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
 - (2) ปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตนเอง
 - (3) ปรับทั้งตนเองและสิ่งแวดล้อมให้เข้ากัน
 - (4) หลบไปจากสิ่งแวดล้อมนั้น
- 2) ในการคิดต้องใช้ข้อมูลประกอบการคิดอย่างน้อย 3 ด้าน คือ
- (1) ข้อมูลเกี่ยวกับวิชาการ
 - (2) ข้อมูลเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม
 - (3) ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง
- 3) เมื่อตัดสินใจแล้ว ก็ลองปฏิบัติดูผลออกมาเป็นอย่างไร ถ้าพอใจมีความสุขก็ทำต่อไป ถ้าไม่พอใจไม่มีความสุขก็หาวิธีใหม่

2.2.2 แนวคิดการจัดการศึกษานอกระบบ

สมประสงค์ วิทย์เกียรติ (2542: 259-264) สรุปแนวคิดของ อาร์เล็น เอ็ทลิง ปี ค.ศ.1975 ในการจัดการศึกษา ดังนี้

- 1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learn –centered) เป็นแนวคิดให้ความสำคัญกับผู้เรียนตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร โดยให้สำรวจความต้องการของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้เรียนแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน การวางแผนการเรียนการสอน ควรร่วมกันกำหนดแผนการเรียน การสอนร่วมกันระหว่างผู้เรียน และผู้สอน การร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก กลวิธีการเรียนการสอนที่นำมาใช้ให้ยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตั้งแต่การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อประเภทต่าง ๆ จากกิจกรรมกลุ่ม เช่น การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ การประชุมสัมมนา เป็นต้น การประเมินการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนการสอนของเขาเอง หรือร่วมกับผู้สอน
- 2) หลักสูตรที่เลือกได้ (Cafeteria curriculum) หลักสูตรที่จัดให้กลุ่มเป้าหมาย การศึกษานอกระบบ จะต้องมีความพอที่ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ ต้องมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนให้เป็นปัจจุบันทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความยืดหยุ่น แปรเปลี่ยนไปตามสภาพของท้องถิ่น ตามกลุ่มเป้าหมาย ตามกาลเวลา
- 3) ความสัมพันธ์แนวราบ (Horizontal relationship) ผู้สอนจะมีบทบาทในการช่วยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้คอย

อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้สอนผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

4) การพึ่งพาทรัพยากรท้องถิ่น (Reliance on local resources) เป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้สึกตื่นตัวที่จะช่วยพัฒนาท้องถิ่นตนเอง และเป็นการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน เจ้าของโครงการที่เข้ามาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เกิดการดำเนินการกันเองอย่างต่อเนื่องด้วยทรัพยากรของท้องถิ่น

5) การใช้ประโยชน์ได้ทันที (Immediate usefulness) การศึกษานอกระบบ ผู้เข้ามาเรียน เข้ามาเพื่อเพิ่มเติมเติมในความรู้อรรถประโยชน์หรือความชำนาญในบางสิ่งบางอย่างสิ่งที่เขาได้จะนำไปปฏิบัติได้ และเป็นประโยชน์ต่อชีวิต ต่อหน้าที่การงานทันที

6) การมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น (Low level of structure) ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างการเรียนการสอน โครงสร้างสื่ออุปกรณ์ โครงสร้างการบริหาร โครงสร้างการประเมิน ควรมีความยืดหยุ่นเพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงได้สามารถที่จะศึกษา หรือร่วมกิจกรรมจนสำเร็จ

2.3 ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายมีความหลากหลายและแตกต่างกัน ซึ่ง สุมาลี สังข์ศรี (2539: 59-65) กล่าวถึงทฤษฎีปรัชญาที่ศึกษานอกระบบยึดเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา และนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษา โดยการผสมผสานกันประกอบด้วย 3 กลุ่มใหญ่

1) กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เน้นความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์หรือสัตว์ เกิดขึ้น โดยการสนองตอบต่อสิ่งเร้า ทฤษฎีการเรียนรู้หรือหลักการเรียนรู้ที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข (Conditioning Theory) ของพาฟลอฟ (Pavlov) และบี.เอฟ.สกินเนอร์ (B.F. Skinner) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก (Trail and Error Theory) ของ ทรอนไดค์ (Thondike) การจัดการเรียนการสอนผู้สอนจะต้องจัดสิ่งเร้าให้เหมาะสม จัดการเรียนเป็นขั้นตอน เป็นลำดับ เพื่อจะได้รับคำตอบสนองที่ต้องการ

2) กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) เน้นเรื่องพื้นฐานของเสรีภาพ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ พฤติกรรมเป็นผลจากความต้องการและแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตนเอง ไม่ได้มาจากสิ่งเร้าภายนอก การจัดการศึกษา คือ การจัดสิ่งที่เรียนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนจะเลือกสรรสิ่งที่มีความหมายต่อเขา และมีความเชื่อว่าบุคคลแต่ละคนแตกต่างกัน มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเอง มีเสรีภาพและสามารถควบคุมตนเองได้ การให้การศึกษาก็ไม่ควรให้

ทุกคนเรียนเหมือนกัน ทฤษฎีและหลักการกลุ่มนี้ ได้แก่ หลักการของคาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers) นำมาใช้ในการศึกษาสรุปว่าผู้เรียนได้ร่วมกระบวนการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศในลักษณะที่ให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ที่จะทำให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ปัญหาอย่างถี่ถ้วน เกิดความรับผิดชอบ และเกิดการนำตนเองได้หลักการของมาสโลว์ (Abraham H. Maslow) เป็นผู้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องแรงจูงใจ โดยกล่าวว่า แรงจูงใจของมนุษย์มาจากความต้องการตามลำดับขั้น

3) กลุ่มพุทธรนิยม (Cognitivism) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากการหยั่งเห็น ผู้เรียนจะมองดูสถานการณ์ทั้งหมด และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ และจะสามารถมองเห็นวิธีแก้ปัญหาก็ได้ การเรียนไม่ได้เกิดจากการลองผิดลองถูกเท่านั้น แต่เกิดจากการหยั่งรู้ด้วย ทฤษฎีและหลักการกลุ่มนี้ ได้แก่ ทฤษฎีเกสสโตลท์ ทฤษฎีของเวอร์ไซเมอร์ และทฤษฎีประมวลความรู้ การเรียนรู้กลุ่มพุทธรนิยมมีแนวคิดว่าการเรียนรู้หรือการตอบสนองสิ่งเร้าไม่ได้เกิดในลักษณะการจับคู่ระหว่างการตอบสนองต่อสิ่งเร้า แต่เกิดจากความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เรียกว่าความหยั่งเห็น การจัดการเรียนการสอนต้องจัดให้ผู้เรียน เรียนจากส่วนรวม ภาพรวมทั้งหมดก่อน แล้วจึงเรียนส่วนย่อย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยเหล่านั้น

อาชัญญา รัตนอุบล (2545: 215-230) สรุปการจัดกิจกรรมการศึกษา กลไกวิธีการจัดการเพื่อการพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิดการจัดกิจกรรม คือ

1) กิจกรรมโดยใช้สัญญาแห่งการเรียนรู้ (Learning contract) เป็นแนวคิดที่ Malcolm Knowles (1980) กล่าวไว้ใน Andragogy หรือศิลป์และศาสตร์ในการช่วยให้ผู้เรียน การศึกษานอกระบบเกิดการเรียนรู้ โดยค่านึงว่าการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะทำได้ดี และมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด เมื่อวิธีการจัดและกลวิธีการสอนต่าง ๆ นั้นสามารถทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ด้วยตนเองมากที่สุด เนื่องจากความเชื่อมั่นว่าผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะสูง ความพร้อมที่จะเรียนมีประสบการณ์หลากหลาย ผู้ใหญ่จึงเป็นผู้ที่สามารถนำตนเองได้ดี และขณะเดียวกัน ผู้ใหญ่เหล่านั้นก็มีความต้องการให้ผู้อื่น ๆ เห็นว่าตนสามารถนำตนเองได้เป็นอย่างดีด้วย ซึ่งการจัดกิจกรรมโดยการสนับสนุนแนวคิดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะรับผิดชอบ การเรียนรู้ของตนเอง โดยการกำหนดความต้องการ วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินผลด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะแสดงบทบาทของการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

2) กิจกรรมโดยการลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ จากการลงมือปฏิบัติ หรือ (Action Learning) เป็นการเรียนรู้โดยการฝึกหัดจากประสบการณ์ ลงมือกระทำ เป็นการปฏิบัติจริงจนสามารถที่จะปฏิบัติซ้ำในสิ่งที่คาดหวังให้กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการสามารถเรียนรู้ และทำให้เกิดความชำนาญ หรืออาจจะเป็นการเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงานจากพี่เลี้ยงที่เรียกว่า Coaching หรือ Mentoring ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากผู้ให้คำปรึกษา ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่า หรือรุ่นพี่ให้ความช่วยเหลือแก่รุ่นน้องให้สามารถเรียนรู้จากผู้รู้และปฏิบัติงานได้ ซึ่งการเรียนรู้จัดกิจกรรมเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสะท้อนความคิดหรือเป็นการคิดอย่างไตร่ตรองและสนับสนุนโดยเพื่อนสมาชิกในกลุ่มมีการกำหนดเป้าหมาย เพื่อปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วง

3) กิจกรรมโดยการเรียนรู้ร่วมกัน หรือ (Collaborative learning) เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นทีมหรือเป็นคู่ โดยมีเป้าหมายประสงค์ของการเรียนรู้เรื่องเดียวกัน มีการเรียนรู้ในลักษณะของการร่วมมือกัน (Cooperative learning) David W และ Roger T. Johnson ว่า " เป็นวิธีของการเรียนรู้อย่างร่วมมือกัน โดยการทำงานร่วมกัน มีความแตกต่างกัน จากวิธีการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นให้บุคคลแต่ละคน หรือเรียนรู้อย่างแข่งขันกัน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มแบบย่อยของแต่ละกลุ่ม จะประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน และให้สมาชิกรับผิดชอบต่อกันร่วมกัน"

ในการจัดกิจกรรมการศึกษา ตัวครูผู้สอน จะเน้น ครู ในฐานะผู้อำนวยการความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ (Facilitator of Learning) มีนักการศึกษาผู้ใหญ่ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนว่าเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้ ควรมีความสมบัติ 3 ประการ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2538: 130) คือ

- 1) ให้ความไว้วางใจ และการยอมรับในตัวผู้เรียน
- 2) การมีความจริงใจต่อผู้เรียน
- 3) มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ รวมทั้งมีการตั้งใจฟังผู้เรียนพูด

นอกจากนี้ควรมีแนวทางในการปฏิบัติ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2538 :130: อ้างอิงมาจาก Rogers, 1986 Teaching Adults)

- 1) สร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นกันเอง
- 2) ผู้สอนควรทำตัวเป็นสมาชิกของกลุ่มคนหนึ่ง แต่จะคอยช่วยให้สมาชิกของกลุ่มกล้าแสดงความคิดเห็น

- 3) คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน เช่น จัดสื่อ อุปกรณ์ ตลอดจนแหล่ง
วิทยาการ
- 4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน
- 5) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีกำลังใจ มีความพยายามในการเรียน และให้ความ
ร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 6) ให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ประเมินผลการจัดกิจกรรม
- 7) ใจกว้าง อารมณ์ดี รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
- 8) เขาควรจะได้เริ่มต้นแสดงความรู้สึกให้เกิดขึ้นในกลุ่มเมื่อมีความคิดเห็น แต่
ไม่ใช่การบังคับหรือวิธีการข่มขู่ ซึ่งความคิดที่แสดงออกมานั้นสมาชิกอื่นอาจจะยอมรับฟังหรือไม่
รับฟังก็ได้
- 9) ตลอดเวลาของการมีประสบการณ์ร่วมกันในห้องเรียน ผู้อำนวยการความ
สะดวกจะต้องมีความว่องไว (Alert) อยู่ตลอดเวลา ต้องการแสดงออกในการรับรู้อารมณ์อย่าง
ลึกซึ้ง
- 10) ในขณะที่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวกต่อการรับรู้ จะต้องพยายาม
รับรู้ และยอมรับว่าตัวเองก็ย่อมจะมีข้อจำกัดอยู่ หลายประการเช่นกัน
- กองการศึกษาผู้ใหญ่ได้ศึกษาแนวคิดและสรุปรายงานผลการวิจัยต่าง ๆ ว่าเป็น
หลักการเรียนรู้ผู้ใหญ่ 8 ประการ (กองการศึกษาผู้ใหญ่ 2518: 49-53)
- 1) จะเรียนรู้ได้เมื่อเขาต้องการที่จะเรียน
 - 2) จะเรียนเฉพาะสิ่งที่เขามีความรู้สึกว่ามีความจำเป็นต้องเรียน
 - 3) เรียนรู้โดยการกระทำ
 - 4) จุดศูนย์กลางการเรียนรู้อยู่ที่ปัญหาและปัญหาเหล่านั้นจะต้องเป็นความจริง
 - 5) ประสบการณ์มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนรู้
 - 6) จะเรียนได้อย่างดียิ่งในบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เป็นกันเอง
 - 7) การสอนควรใช้วิธีการสอนหลาย ๆ อย่าง
 - 8) ต้องการแนะแนวไม่ใช่คะแนนหรือการสอบ

2.4 แนวคิดการบริหารจัดการ

แนวคิด การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนโดยมีระบบกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ประกอบด้วย แนวคิด ดังนี้

สุนทร สุนันท์ชัย (2545: 9) หน้าที่ในการบริหาร ย่อมจะสัมพันธ์กับ กระบวนการการบริหาร มีนักวิชาการได้เสนอรูปแบบแนวคิดการบริหาร POSDCoRB ของ Gulic and Urwice แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 7 ขั้นตอน

1. การวางแผน	P = Planning
2. การจัดองค์การ	O = Organizing
3. การสรรหาคนเข้าทำงาน	S = Staffing
4. การอำนวยการ กำกับและสั่งการ	D = Directing
5. การประสานงาน	Co = Coordinating
6. การรายงานผลและประเมินผล	R = Reporting
7. งบประมาณ	B = Budgeting

และแนวคิดการบริหารของ Gregg แบ่งกระบวนการบริหารเป็น

1. การตัดสินใจ Decision – making
2. การวางแผน Planning
3. การจัดองค์การ Organizing
4. การติดต่อสื่อสาร Communicating
5. การใช้อิทธิพล Influencing
6. การประสานงาน Coordinating
7. การประเมินผลงาน Evaluating (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2545: 9)

จากแนวคิด Gregg ที่กล่าวมาจะเห็นว่ากระบวนการบริหารการศึกษาได้รับ

อิทธิพลมาจากกระบวนการบริหารแบบ POSDCoRB ของ Gulic and Urwick

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2546: 149-158) กำหนดว่า ในการบริหารจัดการ ต้องดำเนินการภายใต้แนวคิดการบริหารแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงระบบบริหารแบบต่างๆ มา บูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีกระบวนการ ดังนี้

- 1) ดำเนินจัดการศึกษาในรูปแบบโครงการ (Project Approach) จัดการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน
- 2) ใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการศึกษา โดยระดมทรัพยากรจากทุนทางสังคมเข้ามาเป็นปัจจัยในการจัดกิจกรรม
- 3) ใช้ระบบเครือข่าย ภาคีความร่วมมือในแต่ละระดับเข้ามาเป็นองค์รวมจัดการศึกษาตามรูปแบบโครงการที่ได้ออกแบบไว้กับชุมชน
- 4) ใช้เทคโนโลยีเข้ามาเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้
- 5) ใช้ระบบเจ้าภาพหลักเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดกิจกรรมการศึกษาแต่ละกิจกรรม
- 6) ระบบการบริหารจัดการ มีการจัดวางระบบทำงาน ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งระบบตั้งแต่
 - (1) วางแผนจัดทำแผน เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ
 - (2) การจัดองค์การสามารถเคลื่อนฐานการศึกษาไปสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลใช้หลักการกระจายอำนาจ
 - (3) การจัดบุคลากร ให้ตรงกับงานและพัฒนาที่ทีมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างขวัญ และกำลังใจการปฏิบัติงาน
 - (4) การกำกับ การสั่งการ กระจายอำนาจ มอบอำนาจ การพิจารณาตัดสินใจสั่งการ สาระที่สำคัญ ๆ ได้
 - (5) การประสานงาน เชื่อมโยงติดต่อกัน เพื่อให้เกิดกิจกรรมร่วมกัน เรียกว่าระบบเครือข่าย
 - (6) การรายงานผลและประเมินผลมีความจำเป็น และมีผลกระทบต่อการจัดสรรเงิน
 - (7) งบประมาณ มีการวางแผนการใช้และการบริหารงบประมาณ
 - (8) การบริหารวิชาการ สนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาเรียนรู้ในการพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาตลอดชีวิต เป็นภาพรวมการศึกษา 3 รูปแบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาในระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นำความจำเป็น หลักการศึกษาตลอดชีวิต แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัด

การศึกษา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาร่วมปฏิบัติ จัดดำเนินการ นำการบริหารจัดการ โดยกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม มาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 กำหนดหลักการศึกษาลดชีวิต ให้สังคมมีส่วนร่วม พัฒนาสาระและบวณการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

3. หลักการ วิธีการ การจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3.1 หลักการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3.1.1 ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องกับงานการศึกษา
นอกโรงเรียน ได้ให้รายละเอียดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไว้ ดังนี้

UNESCO(1994: 6) ให้ความหมาย และคำจำกัดความไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน “เป็นการศึกษานอกระบบที่จัดขึ้นโดยประชาชนในท้องถิ่นให้เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยบุคคลสามารถศึกษาค้นคว้า อบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ ตามศักยภาพของ ตนเองอย่างต่อเนื่อง”

ทิพย์วัลย์ มาแสง(2539: 7) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง สถานที่ซึ่งจัดไว้อย่างง่าย ๆ เพื่อที่จะให้ประชาชน ได้มีโอกาสเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และ ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ตามโครงการการศึกษาเพื่อปวงชนจะรวมถึงศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ไม่ได้อยู่ในระบบโรงเรียน แต่เป็นสิ่งที่อยู่ในหมู่บ้าน หรือในชุมชน ที่ดำเนินงานโดยประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ภายในศูนย์จะจัดให้มีสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครอบครัวและชุมชน
- 2) ข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษา

ต่อเนื่องในรูปแบบ ต่าง ๆ ในท้องถิ่น

สวัสดิ์ ตีชีน (2541: 6) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรม การเรียน การพัฒนา การบริการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดำเนินการโดยชุมชน เพื่อชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจะต้องมีอาคาร สถานที่ สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย มีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีกิจกรรมการเรียนการพัฒนาต่าง ๆ มีผู้เรียนหรือผู้รับบริการ โดยมีระบบการบริหารจัดการ และการให้บริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (2547: 3) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน

เป็นสถานที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ถ่ายทอด และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์
 วิทยาการตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้อง
 กับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย
 มีคุณธรรม จริยธรรม และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่
 ยั่งยืน

จากบริบทดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นสถานที่
 แหล่งรวบรวมข้อมูลความรู้ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมด้วยช่วยกันจัด
 กิจกรรมการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดขึ้น เพื่อการศึกษาค้นคว้าตลอดชีวิต เกิดการเรียนรู้
 ตลอดชีวิต ตามความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของตนเอง ตามศักยภาพของ
 ประชาชนในการนำความรู้ไปก่อเกิดประโยชน์พัฒนาคุณภาพชีวิต และใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นใน
 ชุมชน

3.1.2 ประวัติความเป็นมาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สืบเนื่องจากแนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่ต้องการจัดการศึกษา
 ให้มีลักษณะต่อเนื่อง และเพื่อให้โอกาสกับประชาชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา โกวิท วรรณพัฒน์
 ได้เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดในการจัดตั้งที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้น ซึ่งได้รับความสนใจจาก
 ประชาชนเป็นอย่างมาก จนกระทั่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบ ว่าด้วยที่อ่านหนังสือพิมพ์
 ประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2515 ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้เปลี่ยนชื่อที่อ่าน
 หนังสือประจำ หมู่บ้าน เพราะในระยะหลังได้มีหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์อื่น ๆ เข้ามาเพิ่มเติม โดย
 กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้หนังสือพิมพ์รายวันแห่งละ 2 ฉบับต่อ
 วัน และมีการจัดกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยใช้หลักการให้ชุมชนมีส่วนร่วมมีการ
 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่
 อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถพัฒนากิจกรรมได้ตามวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อส่งเสริมประชาชนให้มิ่นิยรักการอ่าน ป้องกันการลืมนั่งหนังสือ
- 2) เพื่อให้ศูนย์รวมหนังสือในหมู่บ้านที่จะให้มีข่าวสาร ข้อมูลที่เป็น
 ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
- 3) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดและ
 บริการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
- 4) เพื่อให้เป็นศูนย์รวมการจัดกิจกรรมเสริมความรู้และประสบการณ์
 แก่ประชาชนในหมู่บ้าน

จากการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านได้รับความสนใจจากชาวบ้าน และชุมชน ต่อมากรมการศึกษานอกโรงเรียนได้พิจารณาผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ของที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการศึกษาของชุมชนในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนประกาศจัดตั้งขึ้น โดยมอบอำนาจในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญทุกวิธีเรียน การศึกษาสายอาชีพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนจัดการศึกษาตามอัธยาศัยแก่ประชาชน และกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยมีสถานภาพเป็นสถานศึกษาหรือสาขาสถานศึกษา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538: 11)

3.1.3 ศูนย์การเรียนรู้และศูนย์การศึกษาในต่างประเทศ

ประเทศสหรัฐอเมริกา ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา ตั้งอยู่ที่เมือง Flint มลรัฐ Michigan ซึ่งเป็นที่ตั้งของบริษัท General Motors และจัดการศึกษาชุมชนสมัยใหม่ ศูนย์แห่งนี้ตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1935 ซึ่งแรกเริ่มเน้นการจัดโปรแกรมการศึกษาด้านพลานามัย การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาผู้ใหญ่ เพื่ออบรมครูในโรงเรียน จนในที่สุดโรงเรียนในโครงการปรับสภาพมาเป็นโรงเรียนในชุมชน ซึ่งจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการของชุมชน ขณะเดียวกันก็สร้างผู้นำชุมชน โดยร่วมดำเนินงานกับมหาาลัย Eastern Michigan จัดฝึกอบรมผู้นำการศึกษาชุมชน ต่อมาได้ขยายเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งจัดฝึกอบรม และเผยแพร่งานการศึกษาชุมชน โดยถือหลักว่าทุกคนในชุมชน มีส่วนสำคัญในการผลักดันงานของชุมชน ผู้นำชุมชนจะต้องดำเนินงานในหลายรูปแบบ ศูนย์จะมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงความคิด และพฤติกรรมของประชาชนในชุมชน ผู้ที่เข้ารับการอบรมจะต้องผ่านการประเมิน คือ ประเมินตนเอง ด้านความรู้ ความเข้าใจในงานการศึกษาชุมชน รู้แหล่งความรู้หมู่บ้าน ความสัมพันธ์ถึงหน่วยงานอื่น และเครือข่ายการศึกษาชุมชน หลังการอบรมผู้เข้ารับการอบรมจะกลับไปปฏิบัติงานในชุมชนของตนเอง และจะมีการประเมินงานของบุคคลนั้นหลัง 6 เดือน เพื่อดูว่าสามารถนำไปใช้กับสภาพชุมชนของตนหรือไม่

(Brown, 1990 อ้างถึงใน นิพันธ์ ดำเนินผล 2542: 17)

ประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษ ศูนย์การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน (Community Education Development Center) ของอังกฤษได้ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1977 เพื่อดำเนินงานพัฒนาชุมชน จัดฝึกอบรม วิจัยและเผยแพร่งานการศึกษานอกโรงเรียน โดยดำเนินงานในลักษณะโครงการจัดประชุมสัมมนา เพื่อช่วยเหลือผู้ดำเนินงาน ด้านการพัฒนาชุมชนแก่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ทำงานประสานกับองค์กรภาครัฐบาล เอกชน มหาวิทยาลัย มูลนิธิต่าง ๆ เพื่อ

หาแนวทางการพัฒนาชุมชนของประเทศและต่างประเทศ ในปัจจุบันศูนย์เน้นการประชุมสัมมนา อภิปรายเกี่ยวกับงานชุมชน ศึกษาเผยแพร่งานวิจัย สัมมนางานการศึกษาชุมชน ขยายเครือข่าย จัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้กับโรงเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยจัดการศึกษาและกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน (Watts, 1990 อ้างถึงในนิพนธ์ ดำเนินผล 2542: 18)

ประเทศออสเตรเลีย กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538 ข.: 7) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ของประเทศออสเตรเลียเกิดขึ้น จากการที่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการศึกษา ทำให้ต้องดึงความร่วมมือจากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา จึงเกิด โครงการการศึกษาพัฒนาชุมชน โดยสำรวจความต้องการของชุมชน องค์กรท้องถิ่น อาทิ โรงเรียน วัด ห้างสมุด เพื่อหาจุดร่วมในการบริการชุมชน ศูนย์การเรียนรู้จะทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ รับลงทะเบียน ค่าเรียน ค่าสอนและอื่น ๆ โดยมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Center) เป็นตัวแทนเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาการศึกษา และเป็นตัวแทนสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ศูนย์เหล่านี้อาจตั้งอยู่ที่ชานเมืองในโรงเรียนที่ไม่ได้ใช้แล้ว (Disused School) หรือปรับสถานที่ในร้านหรือที่ว่างในหน่วยงานของรัฐ อาคารว่างในชุมชน หรือบริษัทเอกชน จัดสำหรับบริการกิจกรรมการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง ในศูนย์บางแห่งจะจัดสอนวิชาสามัญ โดยให้ประกาศนียบัตรด้วย

ประเทศนิวซีแลนด์ รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติด้านสวัสดิการ พละนาถัย และการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเข้าบริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แต่ผลงานไม่ประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นในปี ค.ศ.1971 คณะกรรมการเคหะชุมชน เสนอให้ขยายศูนย์ชุมชนตามเมืองใหญ่ ๆ โดยใช้ อาคารโรงเรียนจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต ค.ศ. 1974 สภาท้องถิ่นโดยผู้แทนจากกลุ่มนักเรียน ชนกลุ่มน้อย กลุ่มคนทำงานด้านบริการ กลุ่มศิลปินวัฒนธรรม ประชาชนทั่วไป จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยจัดกิจกรรมก่อนวัยเรียน การศึกษาผู้ใหญ่ และกิจกรรมอื่น ๆ สอนองความต้องการของคนในชุมชน (Poster, 1982 อ้างถึงใน ภัทรพล มหาพันธ์ 2545: 40)

ประเทศญี่ปุ่น ประเทศญี่ปุ่นใช้ศาลาประชาคม (Citizen's Public Hall) เป็นศูนย์ชุมชนทำหน้าที่ส่งเสริมกิจกรรมทางการศึกษาและวัฒนธรรมในชุมชน โดยมี ห้องสมุด ห้องเล่นกีฬา ห้องเรียน เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ ปาฐกถา อภิปราย บรรยาย สาธิต นิทรรศการ ภาพยนตร์ กีฬา เป็นต้น ทั้งนี้จัดทำธนาคารข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำทะเบียนกลุ่มอาสาสมัคร นอกจากนี้จัดตั้งคณะกรรมการผู้แทนท้องถิ่น ภาครัฐ เอกชน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน จัดทำ

ระบบเครือข่ายห้องสมุด (Library information network system) จัดข้อมูลเกี่ยวกับการยืม การให้บริการของห้องสมุด การแลกเปลี่ยนข่าวสาร จัดศูนย์บริการที่ปรึกษาการเรียนรู้ (Learning consultation service) จัดบริการ ข่าวสาร ข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ของคนในชุมชน เช่น การสัมภาษณ์ โทรศัพท์ บริการข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมกลุ่ม โปรแกรมการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เป็นต้น (Miura Matsushita Nakamura and Srezaki, 1992 อ้างถึงใน ภัทรพล มหาพันธ์ 2545: 39)

ประเทศไทย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในประเทศไทย บุญเลิศ มาแสง (2530: 48) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของประเทศไทย เกิดจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีนโยบายปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้เป็นแหล่งความรู้ โดยตระหนักการเรียนรู้อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และชุมชนมากขึ้น โดยความเชื่อที่ว่าสังคมชนบทยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างข่าวสาร ข้อมูลของรัฐบาลกับประชาชน จึงหาแนวทางแก้ไข โดยจัดแหล่งความรู้ประจำหมู่บ้านใน 4 ลักษณะ คือ (1) แหล่งความรู้ที่พัฒนามาจากที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน (2) แหล่งความรู้ที่จัดในวัด (3) จัดในโรงเรียน (4) จัดในที่สาธารณะหรือมีผู้บริจาค จัดให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน อาจจัดเป็นมุมให้ความรู้ต่าง ๆ เช่น มุมเด็ก มุมอาชีพ มุมวิชาการ มุมบันเทิง หนังสือพิมพ์ เป็นต้น การดำเนินงานครั้งแรกให้นักศึกษาผู้ใหญ่ทางวิทยุและไปรษณีย์ร่วมกับองค์กรต่าง ๆ เช่น วัด โรงเรียน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยไม่ต้องใช้งบประมาณในการจ้างคนมาดูแล ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อพื้นบ้าน และสื่อเทคโนโลยี เช่น วิทยุ โทรศัพท์ เทป วีดีทัศน์ วั้บริการให้ประชาชนเลือกเรียนจากสื่อต่าง ๆ ในสาขาต่าง ๆ อาทิ เกษตร อนามัย บันเทิง การปกครอง และอื่น ๆ ตามความสนใจ โดยเลือกเรียนเมื่อใดก็ได้ การพัฒนาแหล่งความรู้หมู่บ้าน ยึดหลักการให้ประชาชนเป็นผู้จัดตั้ง ดูแล โดยมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนร่วมมือให้การสนับสนุน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้การศึกษาดลอดชีวิต มีความสมบูรณ์มากขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างเดียวไม่สามารถตอบสนองความต้องการ การเรียนรู้ของประชาชนได้กว้างขวาง และทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างกว้างขวางควบคู่กันไปด้วย เมื่อพิจารณาถึงทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในปัจจุบัน พบว่า ทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนนั้นมีอยู่มากมาย ทั้งในหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน และในชุมชน แต่ยังขาดการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรที่มีอยู่

เหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ถ้าสามารถระดมสรรพกำลังและทรัพยากรที่อยู่ทั้งในภาครัฐ เอกชน และในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ และมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะสามารถกระจายจุดให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนทั่วประเทศออกไปได้อย่างกว้างขวางทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ซึ่งเท่ากับเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทุกคนได้มีโอกาสเข้ารับบริการทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ณ จุดให้บริการทางการศึกษาในพื้นที่ที่อยู่ใกล้ประชาชนเหล่านั้น ถือเป็นหลักการสำคัญของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขึ้นมาเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางให้บริการทางการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่ใกล้ ตัวเองมากยิ่งขึ้นต่อไป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2539)

แนวการจัดศูนย์การเรียนรู้ของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งของประเทศไทย สรุปได้ว่าการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกิดจากแนวคิดที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการได้รับบริการการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เพื่อการให้บริการ และการจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างหลากหลาย เช่น การฝึกอบรม การแนะแนว การให้คำปรึกษา การบริการเคลื่อนที่ การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การสร้างเครือข่าย โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล เอกชน และชุมชนในท้องถิ่น การดำเนินงานได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานระดับท้องถิ่น เช่น อาสาสมัคร คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ ที่ทำหน้าที่ประสานงาน เป็นที่ปรึกษาและควบคุมโปรแกรมการเรียน เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเข้มแข็งต่อไป

3.1.4 ประเภทของศูนย์การเรียนรู้

ประเภทของศูนย์การเรียนรู้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) ศูนย์การเรียนรู้ในห้องเรียน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้โดยการจัดห้องเรียนให้เป็นศูนย์กิจกรรมสำหรับผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2516-2517)

(2) ศูนย์การเรียนรู้แบบห้องเรียน ได้แก่การจัดศูนย์วิชาการต่าง ๆ ไว้ข้างห้องหรือมุมห้อง โดยแยกเป็นรายวิชาหรือกลุ่มวิชา เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าในเวลารว่าง ซึ่งควรจะมีวัสดุ อุปกรณ์และกำหนดกิจกรรมไว้ เพื่อส่งเสริมความสนใจของผู้เรียนที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ในวิชาต่าง ๆ ตามต้องการ

2) ศูนย์การเรียนรู้ที่แยกออกเป็นเอกเทศ เป็นศูนย์จัดกิจกรรมเฉพาะมี

2 ลักษณะคือ

(1) ศูนย์การเรียนรู้ที่ใช้เป็นห้องปฏิบัติการของครู เพื่อเป็นสถานที่ที่นักศึกษาได้พบปะหรือ คั่นคว้า เตรียมงานต่าง ๆ หรือทดลองใช้วิธีการสอนที่เตรียมไว้

(2) ศูนย์วิชาการ เป็นศูนย์ที่แยกจัดประสบการณ์ทางการเรียนไว้ต่างหาก มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ผู้สอนกำหนดไว้ให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเอง

3) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนในสถานที่ มีบรรยากาศที่ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้จากศูนย์นี้ มีหน่วยการเรียนอยู่ในลักษณะชุดการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียนในระดับต่าง ๆ ภายใต้การควบคุมของครู แบ่งได้เป็น 3 ประเภท

(1) ศูนย์การเรียนรู้ที่ยึดเนื้อหาวิชา โดยการนำลักษณะวิชามาจัด

(2) ศูนย์การเรียนรู้ที่ยึดสื่อการสอน เป็นศูนย์โสตทัศนศึกษาเป็นสถานที่รวบรวมสื่อประเภทการฟัง

(3) ศูนย์กิจกรรม เช่น ศูนย์ประชาสัมพันธ์ ศูนย์นักเรียน ซึ่งเป็นศูนย์สำหรับการฝึก เพื่อวางรากฐานที่เลือกสรรแล้ว สำหรับการประชาสัมพันธ์ หรือการเป็นนักเรียน

3.1.5 โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กำหนดให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน อยู่ในการกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล มีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นบุคลากรที่ได้รับค่าตอบแทนจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ดำเนินงาน ลักษณะโครงสร้างการบริหารของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย

1) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นผู้ควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล

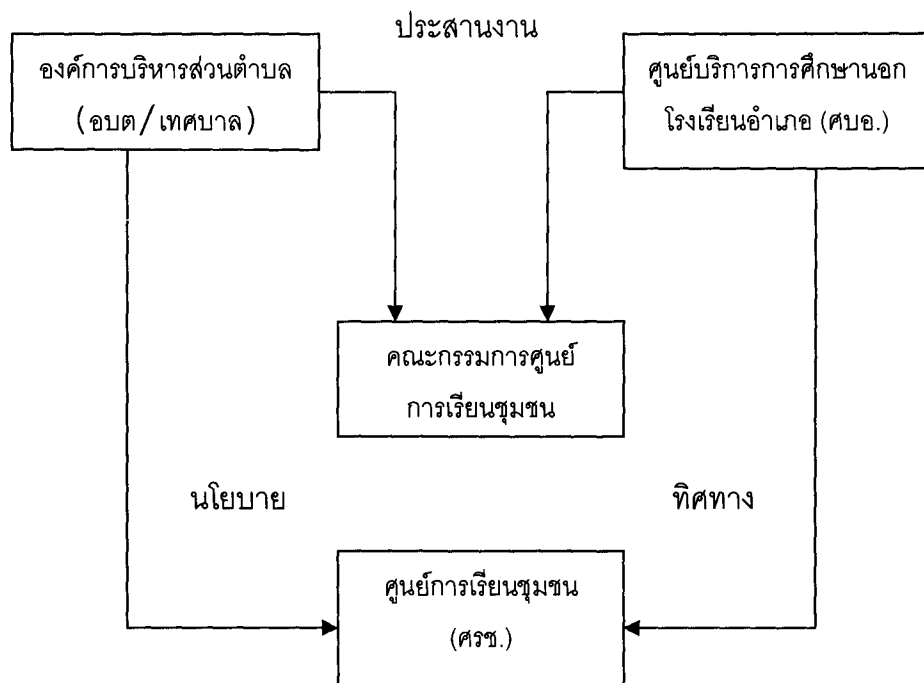
2) คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นคณะผู้บริหารกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงาน ทำหน้าที่วางแผนเสนอแนวทางการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ บุคลากร และงบประมาณของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กำกับติดตามผลการดำเนินงานประเมินผล และประชาสัมพันธ์

3) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน เป็นผู้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำหน้าที่จัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

4) กลุ่มประชาชน ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยมีเป้าหมายร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน เป็นผู้ร่วมช่วยผลักดันให้เกิดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

5) ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ เป็นหน่วยงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค จัดประชุมชี้แจง เผยแพร่แนวความคิดในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประสานงานจัดหาแหล่งทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเรื่องสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์สื่อ และเครือข่ายในการจัดกิจกรรม และเป็นหน่วยสนับสนุนการดำเนินงาน

โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ที่มา: กรมการศึกษานอกโรงเรียน ม.ป.ป. ก.7

3.1.6 กระบวนการดำเนินงาน

ทิพย์วัลย์ มาแสง (2545: 210) สรุปว่า กระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีกระบวนการบริการและจัดการศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ร่วมกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ดังนี้

- 1) สำรวจความต้องการทางการศึกษาของชุมชน
- 2) วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลพื้นฐาน
- 3) จัดลำดับความสำคัญ วิเคราะห์ ความเหมาะสมและปัจจัยพื้นฐาน

ในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- 4) ประสานกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง
- 5) จัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ร่วมกับ

คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (เสนอเข้าแผนพัฒนาตำบล)

- 6) ปฏิบัติตามแผน
- 7) นิเทศติดตามผล
- 8) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อองค์กรบริหารส่วนตำบล

และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . 2545: 210)

สวัสดี ตีชื่น (2541: 45-46) สรุปว่าสำหรับกระบวนการในการบริหารงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการจัดตั้งเป็นองค์กรมีการทำงานร่วมกันมีการดำเนินงาน 2 ลักษณะ

- 1) ด้านการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย การบริหารอาคารสถานที่ งานธุรการ/การเงิน กิจกรรมนักศึกษา งานบุคคล งานความสัมพันธ์กับชุมชน ในการบริหารงานดังกล่าว ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องดำเนินการเองได้ทั้งหมด ทั้งการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ การใช้ประโยชน์จากอาคาร สถานที่ ทั้งการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ การบริหารบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิทยากรผู้มีความรู้ความสามารถร่วมเป็นผู้สอน รวมทั้งให้มีการวางแผนกำหนดแนวทางการใช้ความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- 2) การบริหารกิจกรรมการศึกษา โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวของชุมชน เรียนรู้ในชุมชน โดยเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตจากชุมชน อาชีพของชุมชน ศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งการรับทราบสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน จะมีส่วนให้ผู้เรียนไม่ต้องไปเรียนในสิ่งที่ไกลตัว

และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ โดยการปฏิบัติจริงในชุมชน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนให้การยอมรับผลการเรียนรู้ จะเป็นผลการเรียนรู้ จะเป็นผลผลิตที่เห็นได้ และเกิดขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผนงาน/โครงการ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เป็นการเปิดโอกาสให้มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสถาบันหรือองค์กรที่มีอยู่ในชุมชนได้สามารถสืบทอดวิถีชีวิต และสามารถผลิตคนที่จะสามารถทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน ซึ่ง ทิพย์วัลย์ มาแสง (2545: 210) สรุปว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- 1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 2) การศึกษาสายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
 - 3) การศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การเรียนรู้จากหนังสือ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ วิดีโอเทป นิทรรศการ
 - 4) การส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน
 - 5) กิจกรรมนันทนาการ
 - 6) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต
 - 7) กิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น
- การจัดกิจกรรมต่าง ๆ สามารถจัดเป็นเอกเทศ หรือบูรณาการเข้าด้วยกัน รวมทั้งจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สมดุล และนำไปสู่เป้าหมายที่ชุมชนกำหนด

3.1.7 องค์ประกอบหลักของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2547: 14-15) ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ประสบความสำเร็จจะต้องเกิดจากความร่วมมือการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนรับผิดชอบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้จัดกิจกรรมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งต้องมีองค์ประกอบหลักที่เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

- 1) สถานที่ เป็นแหล่งที่สามารถใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย สะดวกในการมาใช้บริการ โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน
- 2) คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นบุคคลที่อยู่ในชุมชน มีความเสียสละให้ความร่วมมือการดำเนินงานพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สนับสนุนการจัดหาวัสดุ

อุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของชุมชน เพื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้
มาใช้บริการ

3) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำที่ศูนย์
การเรียนรู้ชุมชน ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง

4) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ทั้งใน
ระบบและนอกระบบ ได้มาใช้บริการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนนั้น ๆ
และชุมชนใกล้เคียง

5) สื่อ อุปกรณ์ ประกอบด้วย สื่อการเรียนรู้ทุกประเภทอย่าง
หลากหลาย

6) ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของชุมชน แหล่งวิทยากร ภูมิปัญญา
ชาวบ้าน ข้อมูลศักยภาพของชุมชน ข้อมูลทางทรัพยากรของชุมชน ข้อมูลแนวทางการศึกษาและ
อาชีพ

7) องค์กร/หน่วยบริหารจัดการ

(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน ดูแล
การดำเนินงานและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

(2) ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด เป็นผู้สนับสนุน กำกับดูแล ติดตามการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่าง
ต่อเนื่อง

8) กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(1) กิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ

(2) กิจกรรมการศึกษาพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่จัดหลังการรู้หนังสือ

(3) กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องเทียบเท่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(4) กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อการมีรายได้

(5) กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทักษะชีวิต เช่น การออก

กำลังกาย การป้องกันยาเสพติด สุขภาพอนามัย การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การเสริมสร้าง
คุณธรรม จริยธรรม

(6) กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน จัดการศึกษา
ให้ สอดคล้องกับสภาพชุมชน และตามความต้องการของชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และ
ความเป็นปึกแผ่นของชุมชน เช่น กลุ่มพัฒนาอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

(7) กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามความสนใจส่วนบุคคล โดยมีสื่อต่าง ๆ ไว้บริการ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(8) กิจกรรมการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับอนาคต เช่น การใช้ อินเทอร์เน็ต การใช้คอมพิวเตอร์ การอบรมระยะสั้น เกี่ยวกับวิสัยทัศน์การทำงานในสมัยใหม่ การใช้ภาษาต่างประเทศ

3.1.8 บทบาทภาระหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละแห่งดำเนินงานโดยคณะกรรมการ ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชน การจัดตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้ นักการเมืองระดับชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้ที่ใช่แรงงาน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตัวแทนธุรกิจ อาสาสมัคร ในการดำเนินงานสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2547: 21-22) และทิพย์วัลย์ มาแสง (2545: 212-213) ได้กำหนดบทบาทภารกิจดังนี้

1) บทบาทภารกิจหลักของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามพันธกิจงานการศึกษานอกโรงเรียน สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

(2) จัดทำข้อมูลศักยภาพของชุมชน เช่น แหล่งวิทยากร แหล่งการเรียนรู้ตามธรรมชาติ สถานประกอบการ โบราณสถาน ศาสนสถาน สถานที่ราชการ องค์กรเอกชน ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดเก็บอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งจะให้บริการและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้รับทราบ

(3) จัดทำแผนงาน/โครงการเสนอเข้าแผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล และแผนปฏิบัติงานของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ

(4) จัดบริการสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่น ๆ เพื่อบริการให้นักศึกษา ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้ตามความสนใจ

(5) สร้างเครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการประสานงานกับห้องสมุดประชาชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอื่น และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อเป็นเครือข่ายในการจัดกิจกรรมและหมุนเวียนสื่อการเรียนรู้

(6) ประสานงานกับพันธมิตร/เครือข่ายหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(7) ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้
ชุมชน

(8) ปฏิบัติงานด้านธุรการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเกี่ยวกับการเรียน
การสอน

(9) สรุปรายงานผลการดำเนินงานเสนอศูนย์บริการการศึกษา
นอกโรงเรียนอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน

(สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน 2547: 21-22)

2) บทบาทภาระหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งมี
อบต. เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และบุคคลอื่นที่
เหมาะสม มีบทบาทภาระหน้าที่ ดังนี้

(1) วางแผนและเสนอแนวทางการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้
ชุมชน

(2) จัดให้มีข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

(3) จัดลำดับความสำคัญของความต้องการทางการศึกษาของ
ชุมชน เพื่อการจัดกิจกรรมให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(4) บริหารและจัดกิจกรรมให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(5) จัดหา และสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณ

ในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(6) กำกับดูแล ติดตามการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(7) ประเมินผลการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(8) ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ผลการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้

ชุมชน

3) บทบาทภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการ
ดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(1) พิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้

ชุมชน

(2) พิจารณาแผนงานและโครงการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน
แผนพัฒนาตำบล

(3) กำกับ ดูแล การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(4) บริหารงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผ่านคณะกรรมการศูนย์
การเรียนรู้ชุมชน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2545: 212-213)

3.2 วิธีการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สังคมและชุมชนต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คนสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่
ใกล้ตัว น่าสนใจ และตรงตามความต้องการอาเรียนรู้อาหลายระดับด้วยกัน คือ เรียนเพื่อให้รู้ เพื่อ
นำไปปฏิบัติจริงได้ เรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน หรือเป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิตการเรียนรู้เรื่องใดก็ตาม
ย่อมมีสาเหตุและแรงจูงใจหลายประการ บางคนต้องการเรียนรู้เพื่อนำความรู้นั้นไปพัฒนาอาชีพ
สร้างโอกาสในการหางานทำนำไปใช้เป็นพื้นฐานความรู้เพื่อการศึกษาต่อ การพัฒนาตนในแง่ของ
การพัฒนาความรู้จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทางที่ดีขึ้น เกิดประโยชน์ต่อ
ตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อม ช่วยสร้างความภาคภูมิใจ นำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็ง

**3.2.1 การจัดกิจกรรมการศึกษาหรือการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ไปสู่
กลุ่มเป้าหมาย** วิธีการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมี
ความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน
สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังที่ สุมาลี สังข์ศรี (2542: 49) สรุปว่า

1) ใช้วิธีการหลากหลายทั้งการเรียนจาก ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ การแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติ การเรียนจากสื่อประเภทต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

2) ยืดหยุ่นในด้านวิธีเรียน เวลาเรียน สถานที่เรียน

3) ผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ เลือกวิธีเรียนของตนเอง

ได้ตามความถนัด ตามความต้องการ ความพร้อม

4) เน้นการเรียนรู้มากกว่าการสอนหรือการบอกความรู้

5) ให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกว่าการศึกษาค้นคว้าหาความรู้มิได้เป็นสิ่งที่ยุ่งยาก

6) แหล่งความรู้ควรเปิดกว้างแก่กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

7) ให้การเรียนรู้ผสมกลมกลืนกับการดำเนินชีวิต

8) ฝึกผู้เรียนให้มีทักษะในการเรียน การแสวงหาความรู้ รู้วิธีเรียน

ให้สามารถนำตนเองในการเรียนรู้ได้

3.2.2 การใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการศึกษา

กรมการศึกษานอกโรงเรียนให้ศูนย์การเรียนชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการศึกษาเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน เป็นสถานที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งยังจัดเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การเรียนชุมชนมีการบริหารและจัดการศึกษาโดยประชาชนในรูปของคณะกรรมการ นอกจากนี้หลักการในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับนี้ได้มุ่งเน้นตามหลักการจัดการศึกษาที่องค์การยูเนสโกได้วางไว้ ได้แก่ การศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการศึกษาสำหรับประชาชนทุกคน (Education For all) ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย และประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All of Education) มีการส่งเสริมให้บุคคลในครอบครัว ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาอบรมให้ถือหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2541)

3.2.3 การจัดประสบการณ์สำหรับการเรียน ครีเสว้าง เลี้ยววาริณ

(2542: 112-121) รายงานผลการวิจัยรูปแบบการนิเทศการศึกษานอกโรงเรียน : กรณีศึกษาการนิเทศเพื่อพัฒนาครูศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดน่าน และสรุปว่าครูศูนย์การเรียนชุมชนควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผู้เรียนจะวางแผนการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับครู เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติในสถานการณ์จริง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียนได้ การเรียนรู้จะต้องเกิดจากความพึงพอใจ และสร้างความสุขให้กับผู้เรียนดังนั้นครูศูนย์การเรียนชุมชนต้องพิจารณาจากหลายองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน และศึกษาลักษณะการเรียนรู้แบบต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม และสร้างประสบการณ์ของผู้เรียน ดังนี้

- 1) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรม การแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกบทเรียนที่ต้องการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่ม หรือศึกษาด้วยตนเอง ผู้เรียนจะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน
- 2) การเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning) การเรียนรู้จะแยกออกจากวิถีชีวิตจริงไม่ได้ ดังนั้น ขอบข่ายเนื้อหาที่เรียนนั้นจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตร และสัมพันธ์กับประสบการณ์และวิถีชีวิตจริงของผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำความรู้นั้น ๆ มาใช้ประโยชน์ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้

3) การเรียนรู้จากสภาพจริง (Authentic Learning) ให้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงร่วมมือทำงาน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ไขปัญหา และการฝึกหัดทักษะต่าง ๆ ที่เป็นการสร้างทักษะชีวิตของผู้เรียนเอง

4) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (Action Learning) เป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระหว่างที่ได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้วิธีนี้มีลักษณะเป็นการเรียนรู้จาก (1) ประสบการณ์ตรงของผู้เรียน (2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น (3) การปฏิบัติงานที่กำลังทำจริง ๆ ในปัจจุบันซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (4) การทำงานร่วมกันเป็นทีม (5) ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ(6) การเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและยืดหยุ่นได้ตามความต้องการของผู้เรียน

5) การสอนงาน (Coaching) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นผู้นำหน้าที่สอนงาน ให้กับผู้เรียน โดยให้แนวทางหรือข้อมูล หรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้เรียน การสอนงานที่มีประสิทธิภาพสัมพันธ์กับบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การสอนงานจะปฏิบัติในช่วงนักศึกษาขอคำปรึกษาหารือกับครูในระหว่างที่ตนกำลังเรียนรู้งานนั้นอยู่

6) การจัดแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) การเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำแฟ้มสะสมงาน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ตนเองสนใจ และรวบรวมข้อมูล หลักฐานการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถ การเรียน การพัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียน

7) การแก้ปัญหา (Problem solving) เป็นการเรียนรู้ด้วยวิธีการแก้ปัญหา การแก้ปัญหา หมายถึง ชุดของเหตุการณ์ผู้เรียนต้องใช้หลักการในการแก้ไขปัญหา นั่นคือ ต้องสำรวจสภาพปัญหา หาสาเหตุของปัญหา ใช้ประสบการณ์และความรู้ที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันกับเรื่องนั้น ๆ แนวทางในการแก้ปัญหาอาจจะต้องรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่ วิเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุป กระบวนการเรียนด้วยวิธีการแก้ปัญหาเป็นวิธีที่เหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากผู้ใหญ่มีประสบการณ์

8) การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation Community Action) หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นวิทยากรร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการเรียน เกิดจิตสำนึกทั้งชาวบ้าน และผู้เรียน (ศรีสว่าง เลี้ยววาริณ 2542: 112-121)

3.3 กิจกรรมของการจัดการศึกษา

3.3.1 **การจัดการศึกษาพื้นฐาน** เป็นการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน ด้วยรูปแบบ วิธีการที่เหมาะสม และมีสาระหลักสูตรที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต การทำงาน และการศึกษาต่อเนื่อง ก่อให้เกิดชีวิตที่มั่นคง และสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยนัยดังกล่าว การศึกษาพื้นฐานจึงมีขอบเขตที่กว้างขวาง ครอบคลุมกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องได้รับการศึกษาตามหลักสูตรไม่น้อยกว่า 12 ปี การจัดการศึกษาพื้นฐานจึงครอบคลุมเนื้อหาสาระตั้งแต่การส่งเสริมการรู้หนังสือ การศึกษาในหลักสูตรเทียบเท่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาต่อเนื่องที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างหลากหลาย รวมทั้งความรู้และทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2546: 3-4) รูปแบบการศึกษาพื้นฐาน แบ่งได้ 3 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบการศึกษาทางไกล เป็นการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนเรียนรู้จากสื่อทางไกล และสื่อผสม โดยมีผู้ประสานงานกลุ่มเป็นผู้ชี้แนะกระบวนการเรียนรู้และการจัดการสอนเสริมในสาระการเรียนรู้ที่ซับซ้อน
- 2) รูปแบบการศึกษาแบบพบกลุ่ม เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน ผู้รู้ มีการศึกษาด้วยตนเองจากสื่อประเภทต่าง ๆ และจัดให้มีการสอนเสริมในสาระการเรียนรู้ที่ซับซ้อน เข้าใจยาก และบางครั้งมีการฝึกปฏิบัติจริง
- 3) รูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ เป็นการส่งเสริม การอ่าน เขียนภาษาไทย การคิดเลข เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2545: 30-31)

3.3.2 **การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ** เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคล และกลุ่มบุคคล ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในชีวิตที่แตกต่างกัน โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติจริงที่บูรณาการกับชีวิตให้กับบุคคลและชุมชนเพื่อแก้ปัญหา การว่างงาน และส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน มีแนวการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2546: 53) ดังนี้

การฝึกทักษะอาชีพ สํารวจความต้องการของผู้เรียน และฝึกทักษะอาชีพในลักษณะหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในอาชีพ กิจกรรมรูปแบบการสาธิต และการฝึกปฏิบัติจริง แต่ไม่อาจนำไปประกอบอาชีพได้

การฝึกอบรมเพื่อเข้าสู่อาชีพ จัดกิจกรรมต่อเนื่องจากการฝึกทักษะอาชีพ เพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้สามารถคิด วิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่อาชีพ โดยจัดให้มีการระดมการแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพ พบกลุ่มสัมมนา การศึกษาดูงาน และมีการผสมผสานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่มเป้าหมายจะเป็น ผู้ที่เข้ารับการอบรมหรือร่วมกิจกรรมเพื่อเข้าสู่อาชีพ

การพัฒนาอาชีพ พัฒนาอาชีพของกลุ่มเป้าหมายในลักษณะกลุ่มพัฒนาอาชีพ โดยจัดให้มีการรวมกลุ่มของผู้มีอาชีพประเภทเดียวกัน เพื่อร่วมเป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาอาชีพของกลุ่มโดยกระบวนการ กลุ่ม (Group Process)

การพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยี พัฒนาอาชีพของกลุ่มเป้าหมายด้วยเทคโนโลยี โดยเน้นการจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มเป้าหมายสถานประกอบการ และผู้ที่ต้องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากิจการและศักยภาพของตนเอง เช่น การนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ หรือการนำเครื่องมืออุปกรณ์ทันสมัยมาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต การจัดสร้างระบบฐานข้อมูล การนำเสนองานด้วยคอมพิวเตอร์

3.3.3 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความสามารถของบุคคล เพื่อให้สามารถจัดการกับตนเองและสิ่งแวดล้อมให้มีความสุขตามสภาพ และมีความปลอดภัยในสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และร่วมแก้ไขปัญหาของสังคมได้อย่างมีความสุข มีการเรียนรู้โดยบูรณาการองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเข้าด้วยกัน และเสริมสร้างความสามารถให้กับบุคคล เพื่อให้มีทักษะชีวิตในการแก้ปัญหาเฉพาะด้านที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ และแต่ละสถานการณ์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2545: 9-10) กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเป็น 4 ด้าน

- 1) ทักษะด้านสุขภาพอนามัย
- 2) ทักษะชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตประจำวันและทรัพย์สิน
- 3) ทักษะชีวิตด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- 4) ทักษะชีวิตด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึง

ประสงค์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2546: 78-79)

3.3.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้ และทักษะจากการที่ผู้เรียนมีอยู่หรือได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียน โดยมีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ และทุนทางสังคมเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนให้ได้รับความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตามวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีการพัฒนาที่ยั่งยืน ดำเนินการในรูปโครงการที่ให้ความสำคัญกับประเด็นหลักของการพัฒนา

1. ด้านเศรษฐกิจ	กิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง
2. ด้านการเมือง	กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในวิถีชีวิต
3. ด้านสังคม	กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	กิจกรรมรักษาสีน้ำเงินและสิ่งแวดล้อม
5. ด้านศิลปวัฒนธรรม	กิจกรรมธรรมะเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
- (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546: 109-113)

สรุปการจัดกิจกรรมการศึกษาดังกล่าว เป็นการจัดกิจกรรมการศึกษาแบบกระบวนการกลุ่ม โดยการมีส่วนร่วมกันทั้งผู้จัดและผู้รับบริการ มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทำหน้าที่เป็นกลไกในการประสานงานให้เกิดการเรียนรู้ เป็นโครงสร้างพื้นฐานของการเรียนรู้ ใช้ทุนทางสังคมสนับสนุนการจัดกิจกรรม

ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษา โดยศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แต่ละแห่ง ควรมีลักษณะ ดังนี้

- 1) ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
 - 2) ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน
 - 3) ส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
 - 4) การจัดกิจกรรมจะต้องตอบสนองและเป็นไปตามความต้องการของสมาชิกในชุมชน
 - 5) ดำเนินงานโดยชุมชนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อชุมชน
- (การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ แปล เรียบเรียงและวิเคราะห์ โดยทิพวัลย์ มาแสง 2539 8)

3.4 การจัดการศึกษาตลอดชีวิตของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การศึกษาตลอดชีวิต เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุด เรื่องหนึ่งที่กำหนดไว้ในทุกหมวดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในปัจจุบันก่อให้เกิดภาวะวิกฤตแก่สังคมไทยเป็นอย่างมาก การส่งเสริม การพัฒนาต้องได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม ถูกต้อง จึงจะทำให้คนในสังคมอยู่ได้อย่างมีความสุข สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง และใช้การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นปัจจัยของการเรียนรู้ สร้างสรรค์ปัญญา และรู้จักแก้ไขปัญหา เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างมีความสุข ในการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นชุมชน และสังคมแห่งการเรียนรู้ ควรนำยุทธศาสตร์การศึกษาตลอดชีวิตมาเป็นแนวทางการจัดการศึกษา

สุมาลี สังข์ศรี (2543: 8-11) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตลอดชีวิตของประเทศไทย พบว่า สามารถเสนอแนวทางการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) กำหนดนโยบายการศึกษาที่ชัดเจน
- 2) กำหนดองค์การรับผิดชอบ เพราะการศึกษาตลอดชีวิตจะต้องมีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบ ถึงแม้ว่าการศึกษาตลอดชีวิตจะเป็นงานที่ทุกฝ่ายต้องร่วมแรงร่วมใจ
- 3) ผนวกรวมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต กระตุ้นสร้างแรงจูงใจ ใฝ่รู้ มีหน่วยงานให้ข้อมูลให้คำแนะนำบริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อประชาชนสนใจ
- 4) ทบทวนการจัดการศึกษาทุกประเภทให้หลากหลาย ยืดหยุ่น และเปิดกว้างกับประชาชนทั่วไป
- 5) จัดทำเกณฑ์และแนวปฏิบัติสำหรับการเชื่อมโยงการศึกษาทุกรูปแบบ
- 6) พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ทุกรูปแบบให้เกิดขึ้นในชุมชน และพัฒนาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 7) ผนวกรวมสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทุกฝ่ายให้มีความรู้สึกว่าเป็นความรับผิดชอบของตน
- 8) จัดสร้างระบบสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเอื้ออำนวยให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง สะดวกสามารถศึกษาได้ตลอดเวลา
- 9) พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต รู้บทบาทและสามารถดำเนินการได้

10) มาตรการในการจัดหาระดมทุน การจัดสรรเงินทุนในการสนับสนุน การศึกษาตลอดชีวิต

3.4.3 **หลักการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** สำนักบริหารงานการศึกษาภายนอก โรงเรียน (2547: 8-9) กำหนดแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย

- 1) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมจัดระบบและสนับสนุนการดำเนินงาน มีศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์บริการการศึกษาภายนอกโรงเรียนอำเภอ เป็นผู้ให้การส่งเสริมสนับสนุนบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน มุ่งสร้างโอกาสและให้บริการการเรียนรู้อย่างหลากหลายวิธี สนองตอบความต้องการ และเสนอทางเลือกในการพัฒนาตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาแบบพึ่งพาตนเองได้
- 3) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ที่เน้นการปฏิบัติจริง มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร กับวิถีชีวิตของผู้รับบริการ เน้น การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และปฏิบัติการค้าค้นคว้าข้อมูล ข่าวสาร สื่อการเรียนรู้จากแหล่ง วิทยาการต่าง ๆ ในชุมชน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้รับบริการ และบุคคลในชุมชน เช่น ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมีผลให้เกิดการหมุนเวียนข่าวสารข้อมูลระหว่างบุคคลในชุมชน ศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนจะเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และให้บริการด้านหลักสูตร สื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ วิทยาการ ข่าวสารข้อมูล เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางความรู้ให้กับชุมชน
- 4) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นนิมิตรของการจัดการศึกษาแบบระบบเปิด โดยบุคคลในชุมชน สามารถมาใช้ประโยชน์จากการบริการการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ ตลอดเวลา ส่งเสริมให้เกิดการสร้างหลักสูตรที่หลากหลายไว้ให้บริการการศึกษาแก่ชุมชน และ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น ให้อิสระแก่ผู้เรียนได้ออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ วิถีชีวิต ผู้รับบริการได้ฝึกปฏิบัติมากกว่าบอกให้รู้ ส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการนำ สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามาจัดบริการอย่างกว้างขวาง เป็นการกระจายสื่อไปสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง
- 5) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการแนะแนวทางการศึกษา อาชีพของคนในชุมชน

6) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต้องประสานและเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และเครือข่ายเพื่อการศึกษาของประชาชน

7) หัวใจสำคัญของการเรียนรู้ชุมชน คือ ความเข้มแข็งและความมีศักยภาพของครูการศึกษาในโรงเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความรับผิดชอบในการส่งเสริมสนับสนุน และการจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน รวมทั้งความมีวิสัยทัศน์ของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชน ที่สามารถคาดการณ์อนาคต และความต้องการการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน ครอบครัว และบุคคล

3.4.2 วัตถุประสงค์ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สำนักบริหารงานการศึกษาในโรงเรียน(2547: 10) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อเป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมเรียนรู้ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้เชื่อมโยงเป็นการศึกษาตลอดชีวิต
- 2) เพื่อเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ
- 3) เพื่อเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการการเรียนรู้ของประชาชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ และก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ การเสริมสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตย และมุ่งการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง
- 4) เพื่อกระจายอำนาจให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และจัดการศึกษาให้กับคนในชุมชน

3.4.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สำนักบริหารงานการศึกษาในโรงเรียน (2547: 12) ในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตดำเนินการโดยใช้ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีข้อปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ใช้ชุมชนเป็นฐานในการดำเนินการจัดการเรียนรู้
- 2) ใช้ต้นทุนทางสังคม ได้แก่ แหล่งวิทยากร ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งที่ดีงามของชุมชน
- 3) ประสานเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาให้ได้อย่างกว้างขวาง

4) ให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข
ปัญหา ร่วมประเมินผล

5) บูรณาการกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

6) จัดให้มีครูรับผิดชอบในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

7) มีคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้การสนับสนุนติดตาม และ
ร่วมประเมินผล

3.4.4 แนวการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ไม่เหมือนกับโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนแต่ละแห่งจะตอบสนอง
กลุ่มเป้าหมายกับความต้องการ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละแห่ง
จะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่โดยทั่วไปของแต่ละแห่งแตกต่างกันในฐานะที่ต้องรับผิดชอบต่อ
ความต้องการของแต่ละชุมชน จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นปัญหา ดังนี้

1) สภาพปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม
และวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ

2) ลักษณะความสัมพันธ์ที่มีอยู่ของผู้ก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและ
ผู้รับประโยชน์

3) แนวทางการพัฒนาในชุมชนและความสัมพันธ์ที่มีต่อการพัฒนา
ประเทศ

4) ชีตความสามารถของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่จะสามารถตอบสนอง
ในรูปของทรัพยากร บุคคล วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งสนับสนุนด้านการเงิน

5) ชีตความสามารถในระยะยาวของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และ
ศักยภาพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในการจัดกิจกรรมที่กว้างขวาง เพื่อตอบสนองสถานการณ์ใหม่ ๆ

6) ความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งน่าจะเป็นความจำเป็นของแต่ละบุคคลใน
ชุมชนนั้น ๆ

การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้ดำเนินงาน ประกอบด้วย

(1) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นผู้ปฏิบัติงานในลักษณะประจำที่
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้

(2) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศูนย์บริการการศึกษา
นอกโรงเรียนอำเภอ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งการ
เรียนรู้ตลอดชีวิต

(3) คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่มาจากชุมชนร่วมเป็น
ผู้บริหารจัดการและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(4) อาสาสมัครจัดการศึกษา อาสาเข้ามาจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ได้แก่ (1) หน่วยงานองค์กร ร่วมจัด สนับสนุน (2) ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นครู วิทยากร (3)
อาสาสมัครประชาชน เป็นครู วิทยากร

2) กิจกรรมหลัก ในความรับผิดชอบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีดังนี้

(1) ศูนย์รวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ให้ประชาชนได้ใช้บริการ เพื่อ
การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ภายใต้การ
เปลี่ยนแปลงของสังคม

(2) ศูนย์บริการสื่อที่ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน โดย
มีการสำรวจความต้องการสื่อแต่ละประเภทไว้เป็นปัจจุบัน ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์

(3) กิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม
อัธยาศัย โดยเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการของ
ชุมชน

(4) กิจกรรมแนะแนวการศึกษา และอาชีพให้นักเรียน นักศึกษา
และประชาชน ได้รู้ช่องทางในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพตามความสนใจและความถนัด

(5) กิจกรรมชุมชน โดยร่วมมือและส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน ทั้ง
เรื่องศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม กองทุนหมู่บ้าน เวทีประชาธิปไตย กีฬา การส่งเสริมสุขภาพ และ
อื่น ๆ

(6) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในชุมชนและต่างชุมชน

3) บทบาทและพันธกิจ งานการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดพันธกิจ
ดังนี้

(1) การศึกษานอกระบบ

ส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ

การศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนนอกระบบโรงเรียน

(2) การศึกษาต่อเนื่อง

การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย

ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือโดยใช้สื่อทางไกล โทรทัศน์ วิทยุเพื่อ

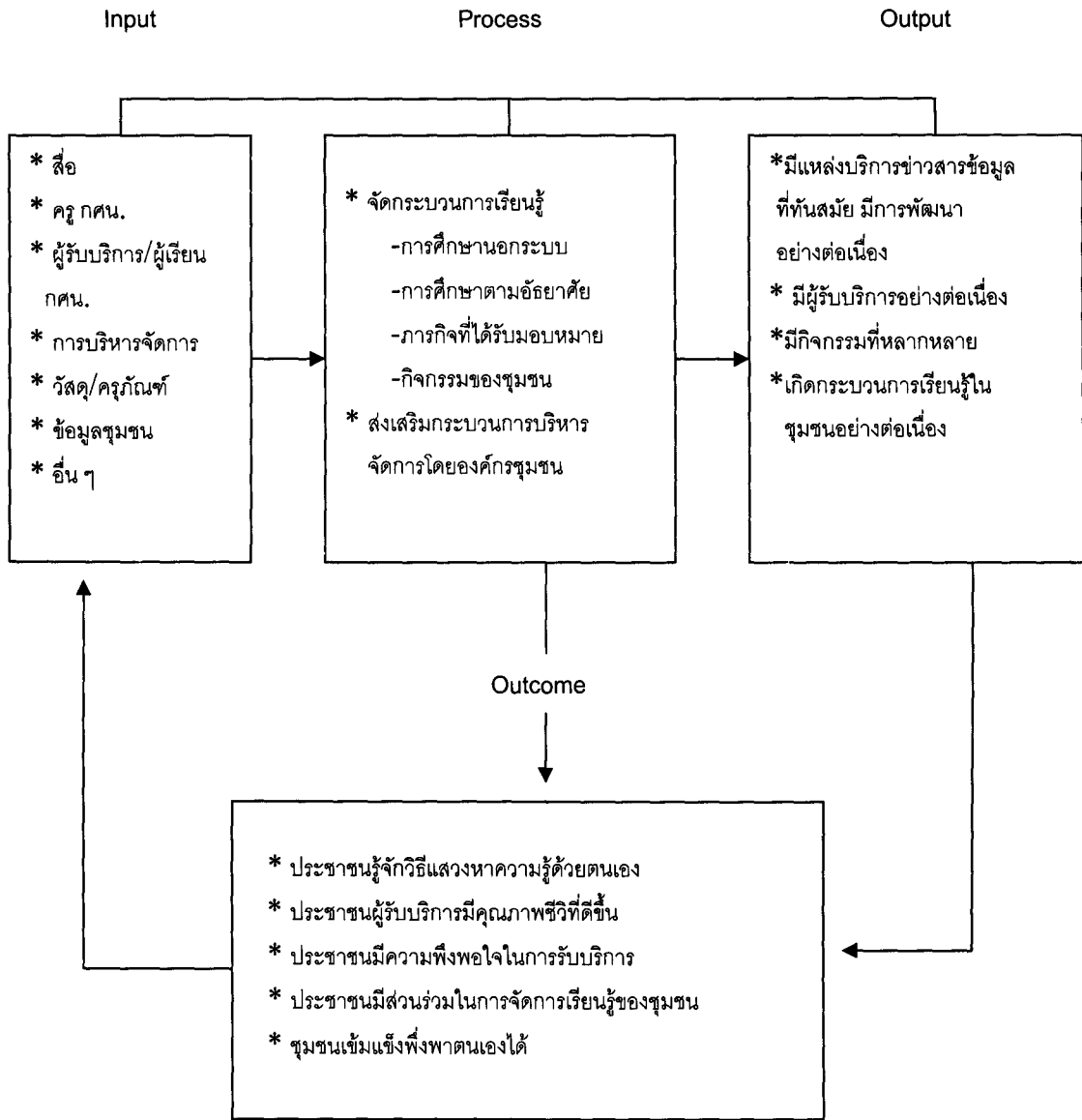
การศึกษา

(4) งานตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลและงานตามแผน

บูรณาการของจังหวัด

(สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน 2547: 16-19)

การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(สำนักบริการงานการศึกษานอกโรงเรียน 2547: 10)

ภาพที่ 2.2 การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3.4.5 ประโยชน์ที่ประชาชนและชุมชนได้รับจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษา และการได้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ชุมชนได้ประโยชน์ดังนี้

- 1) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- 2) ประชาชน/ชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในชุมชนของตนเองมากขึ้น
- 3) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาใช้บริการการศึกษาในแหล่งการเรียนรู้ที่ใกล้ตัว
- 4) ทำให้มีแหล่งข้อมูล ข่าวสาร ในระดับพื้นที่ ที่บริการความรู้แก่ประชาชนได้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน
- 5) ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เพื่อระดมความคิดในการวางแผนพัฒนาชุมชนของตนเอง
- 6) ประชาชนในชุมชนได้รับการพัฒนาการศึกษาพื้นฐาน พัฒนาอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต และมีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองให้เข้มแข็งขึ้น
- 7) ส่งเสริมกระบวนการรวมกลุ่มในชุมชน ให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพ เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ มีเงินออม และกองทุนหมุนเวียนในชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็ง
- 8) ส่งเสริมให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชนเห็นคุณค่า ของการศึกษา และมีโอกาสเข้ารับการศึกาเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษาให้สูงขึ้น
- 9) ส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้มีความรู้ ความสามารถได้มีโอกาสนำศักยภาพของตนเองมาทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนของตน ทั้งในลักษณะเป็นวิทยากร และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
- 10) กระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญและรักในถิ่นฐานของตนร่วมพัฒนาท้องถิ่น เพื่อการดำรงชีวิตอยู่และสืบสานความเป็นไทยต่อไป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2546: 2-3)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศไทย

จินดา นูเร (2539: 89-91) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งศึกษารูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3 ด้าน คือ แนวคิดพื้นฐานในการจัดศูนย์การเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บทบาทหน้าที่การจัดการและประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1) พื้นฐานในการจัดศูนย์การเรียนรู้ หลักการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนดำเนินการโดยชุมชน และเพื่อชุมชน กระจายอำนาจการบริหารให้ชุมชน หลักการบูรณาการ การเรียนรู้ การทำงาน และการดำเนินชีวิตเข้าด้วยกัน โดยอาศัยความร่วมมือการพึ่งพาตนเอง หลักความสอดคล้องระหว่างธรรมชาติ สังคม และท้องถิ่นความแตกต่างระหว่างบุคคล แนวทางการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรให้ประชาชนเป็นผู้สร้าง ผู้ดูแลรักษาให้ประชาชนคิดรูปแบบ และวิธีดำเนินการเองโดยความร่วมมือจากรัฐและเอกชน

2) แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีชุมชนเป็นเจ้าของผู้บริหารชุมชนเป็นผู้บริหารควบคุมดูแลกิจการ มีประธานศูนย์ คณะกรรมการ จะร่วมกันคิดพิจารณาตามความเหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อม

3) บทบาทหน้าที่การจัดการ และประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ชุมชนรับผิดชอบดำเนินการเอง หน่วยงานสนับสนุนได้แก่ หน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการทุกกรม หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานในพื้นที่ การมีส่วนร่วมควรจัดอาสาสมัครให้บริการ รับผิดชอบดูแล การสร้างโอกาสทางการศึกษาเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ ให้ภูมิปัญญาชาวบ้านได้มีโอกาสถ่ายทอดความรู้ไปสู่ชุมชน

สุนีย์ มหาอัมพรพฤกษ์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยว่า อาคารควรจัดเป็นห้องโถง ๆ มีมุมต่าง ๆ สามารถปรับใช้สำหรับจัดกิจกรรม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ควรจัด เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารหนังสือการ์ตูน ควรมีวัสดุอุปกรณ์ วิชาชีพ วัสดุโสตทัศนศึกษา มีการประสานกับกรรมการชุมชน จัดโครงการกิจกรรมอยู่ในแผนพัฒนาชุมชน กิจกรรมที่ควรจัด ได้แก่ การฝึกอบรม วิชาชีพ การให้บริการข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ

จารุรัตน์ เพ็ชรจันทิก (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านหินโคก อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1) ด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ปัญหาที่พบ คือ บุคลากรน้อย แต่งานมาก ในการประสานงานบางครั้งไม่ได้รับความสะดวก งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ครุภัณฑ์ สื่อต่าง ๆ มีน้อย

2) ด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ปัญหาที่พบ คือมี งบประมาณจำกัด ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ ต่อเนื่องและวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้าได้ เพราะวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับจำนวน กลุ่มเป้าหมาย มีขั้นตอนมากในการขออนุญาต

3) ด้านการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย ปัญหาที่พบ คือ ขาดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการประชาสัมพันธ์ งบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถดำเนินงาน ได้อย่างต่อเนื่อง

นิพนธ์ ดำเนินผล (2542: 137-141) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของ ศูนย์การเรียนชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดหนองคาย พบว่า

1) การดำเนินการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนชุมชน ด้านจัดการศึกษาสาย สามัญ มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก การดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยมาก คือการเตรียมความพร้อมของผู้ให้บริการ การรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานเป็นระบบสม่ำเสมอ ประสาน ร่วมมือระหว่างเครือข่ายการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อกำหนดสถานที่เรียนสะดวก และเหมาะสม

2) การดำเนินการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนชุมชน ด้านจัดการศึกษาสายอาชีพ มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย คือการขาดการจัดทำ แผนงานโครงการเสนอเข้าแผนพัฒนาตำบล เพื่อของบประมาณจาก อบต. และกำหนดหลักสูตร วิชาไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

3) การดำเนินการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียนชุมชน ด้านจัดการศึกษาตาม อัธยาศัย มีสภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาในระดับมาก คือความล่าช้าของ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่อการให้บริการ

สมเดช มาตรีพงษ์ (2542: 122-123) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูศูนย์การเรียนชุมชนที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริง และ บทบาทที่คาดหวังของศูนย์การเรียนชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่เป็นจริง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายได้ สรุปได้ว่า ในบทบาทที่เป็นจริง ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอและครูศูนย์การเรียนชุมชน มีบทบาทการให้คำปรึกษาแนะนำมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน

การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและสรุปผลการปฏิบัติงาน การประสานงาน เครือข่าย การสำรวจข้อมูล การจัดทำแผนงานและโครงการและการประชาสัมพันธ์ ส่วนบทบาทที่ คาดหวังพบว่า ความคาดหวังของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การให้คำปรึกษาแนะแนว มากที่สุด รองลงมาคือ การประสานงานเครือข่าย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำแผนงานและ โครงการ การสำรวจข้อมูล การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การประเมินผล และการ ประชาสัมพันธ์

สุรติ วิภักดิ์ (2542: 94-95) ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินงานศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนเขตการศึกษา 10 ตามทฤษฎีของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นสภาพการดำเนินงานยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะ องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นยังไม่มี การจัดสรรงบประมาณ และกระจายอำนาจการบริหารลงไปสู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยตรง การดำเนินงานโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และงบประมาณมี ปัญหาในระดับมาก ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีทฤษฎีต่อปัญหาในด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ มากกว่าด้านงบประมาณ ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เพราะไม่มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก่อน ขาดความชัดเจน

นิวัฒน์ สวัสดิ์เชื้อ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่ของครูศูนย์การเรียนรู้ และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมี ปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านการจัดทำแผนและโครงการมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการสำรวจ ข้อมูล ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ ด้านการให้คำปรึกษาแนะแนว สำหรับคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีปัญหาในการ ปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และเป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้าน การจัดหาสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการกำกับดูแล ด้านการ สรรหาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

พัชยา ทับทิม (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของประธานกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กรณีศึกษาศูนย์การ เรียนรู้ชุมชนในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีบทบาทด้านการบริหารงานบุคคล เนื่องจากการคัดเลือกครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หรือกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกี่ยวกับการสรรหา ดำเนินการสอน การบรรจุแต่งตั้ง นั้น ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ดำเนินการ

2) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทด้านแผนงาน และโครงการในการจัดทำข้อมูลศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดทำแผนงาน จัดกิจกรรมการศึกษา

3) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทในด้านดูแลงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เกี่ยวกับการตรวจเยี่ยม ให้คำปรึกษา แก้ไข ปัญหาอุปสรรคการดำเนินกิจกรรม

4) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทในด้านการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพกลุ่มสนใจ กิจกรรมและโครงการ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณให้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

อัมภา บัวบุญ (2544: 85-88) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11 ตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ปัญหาการปฏิบัติงานใน 4 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้านพบว่า เรียงตามลำดับคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านให้คำปรึกษาและแนะแนว ด้านการประสานเครือข่าย และด้านการประเมินผลสรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน

สุกฤตา จันทรวิมล (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหลังปี พ.ศ. 2545 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการบริหารจัดการมีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติงาน ด้านการให้บริการมีการจัดกิจกรรมตามความต้องการซึ่งได้มาจากการสำรวจ การมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน พบว่า มีน้อย ในด้านการพัฒนาอาคารสถานที่พยายามจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแล บำรุงรักษา โดยโครงสร้างความรู้สึกผูกพันเป็นเจ้าของ จากการศึกษาพบว่าผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดการศึกษามีส่วนช่วยผลักดันให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ แนวทางในการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การสำรวจความต้องการเป็นสิ่งจำเป็นต้องดำเนินการเก็บข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นแนวทางในการวางแผนงานองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อชุมชนที่เหมาะสม เพราะมีการ

ดำเนินงานที่ชุมชนมีส่วนร่วมด้วยมาก ประชาชนมีแหล่งศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเป็นแหล่งความรู้ที่เหมาะสม มีการใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

ภัทรพล มหาพันธ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทางการศึกษานอกระบบ : อนาคตภาพจากการประยุกต์โมเดลสมการโครงสร้างและการสนทนากลุ่ม พบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของศูนย์การเรียนรู้ทั้งในสภาพปัจจุบัน และสภาพอนาคตที่สำคัญ ได้แก่ การรับรู้บทบาทด้านการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบมุ่งงานและความผูกพันต่อองค์กร (2) การวิเคราะห์โครงสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนดีเด่น และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกลมกลืน โดยมีปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การรับรู้บทบาทการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้ปัจจัยที่เป็นข้อแตกต่างระหว่างโมเดลสมการ โครงสร้างในสภาพปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและระดับการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (3) จากการศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนดีเด่นมีความพร้อมไปด้วยอาคารสถานที่ และบุคลากร คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีอุดมการณ์และอุทิศตนเพื่อการศึกษา หากแต่สภาพการดำเนินงานยังเป็นไปด้วยดีด้วยความยากลำบากเนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ (4) อนาคตของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรมีการถ่ายโอนอำนาจการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล อบต. เพื่อให้มีงบประมาณเป็นของตนเอง และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน พร้อมทั้งพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบโรงเรียนให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในชุมชน สร้างความหลากหลายในการเรียนรู้ สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน พร้อมทั้งกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Akhtar (1977: 26-27) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทของประเทศกำลังพัฒนาพบว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่โครงการพัฒนาชนบทของประเทศกำลังพัฒนาล้มเหลว คือ ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท จึงขาดความสำนึกในการเป็นเจ้าของโครงการ และยังผลให้ขาดการบำรุงรักษาหลังจากโครงการสิ้นสุดลง (Akhtar, 1977 อ้างถึงในภัทรพล มหาพันธ์ 2545: 122)

Vella (1979: 76-A) ได้ศึกษาถึงการให้ชุมชนเป็นเครื่องมือ เพื่อให้บุคคลสามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งนี้เพื่อหารูปแบบการจัดการศึกษาชุมชนในประเทศโลกที่สาม การวิจัยครั้ง

นี่เป็นการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาชุมชนภาคเหนือของ ประเทศแทนซาเนีย ได้ผลสรุปว่า (1)จัดการศึกษาชุมชนต้องเอาตัวบุคคลเป็นศูนย์กลาง (2) วิธีการให้บุคคลรู้จัก แก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นวิธีการที่มีประสิทธิผลที่สุดสำหรับให้ชุมชนรู้จัก ฟังตนเอง (3)โครงการการศึกษาที่จัดขึ้นจะต้องบูรณาการแผนพัฒนาทั้งระดับท้องถิ่นระดับภาค ระดับชาติ (4) ผู้รับผิดชอบโครงการ จะต้องมีความเข้าใจในสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของ ชุมชน (5) ทั้งเนื้อหาและกระบวนการของการศึกษาชุมชนต้องมีความสัมพันธ์กัน และแต่ยังสามารถเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและประสบการณ์ของบุคคลด้วย (Vella, 1979 อ้างถึงใน ภัทรพล มหาพันธ์ 2545: 123)

คานู (อัชฎา บัวบุญ 2544: 35 อ้างอิงจาก Kanu, 1996: 583-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ของคุณป้ามิลลี่ : การเรียนรู้ทางชาติพันธุ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขต เมืองนิวยอร์กรัฐนิวเจอร์ซีย์สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้นั้น คือ ช่วยปรับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงบรรยากาศในห้องเรียน ครูและนักเรียน ที่มีความรัก ความอบอุ่น ผู้ปกครองผู้คนในชุมชน ก็มีช่วยที่จะสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และสิ่งที่สำคัญจะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

Toy(1983: 1951-A) ได้ศึกษาแผนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียน ชุมชน และได้เสนอแนะว่า การวางแผนเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในชนบทนั้น ควรจะมีการพัฒนาด้านนโยบาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้มีการวิจัยปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง อยู่ กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน สร้างความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก จัดให้มีการ ประชาสัมพันธ์ที่ดี การทำให้เกิดความไว้วางใจ ความกระตือรือร้นในการทำงานและมีการ ประเมินผลการดำเนินงาน (Toy, 1983 อ้างถึงใน ภัทรพล มหาพันธ์ 2545: 123)

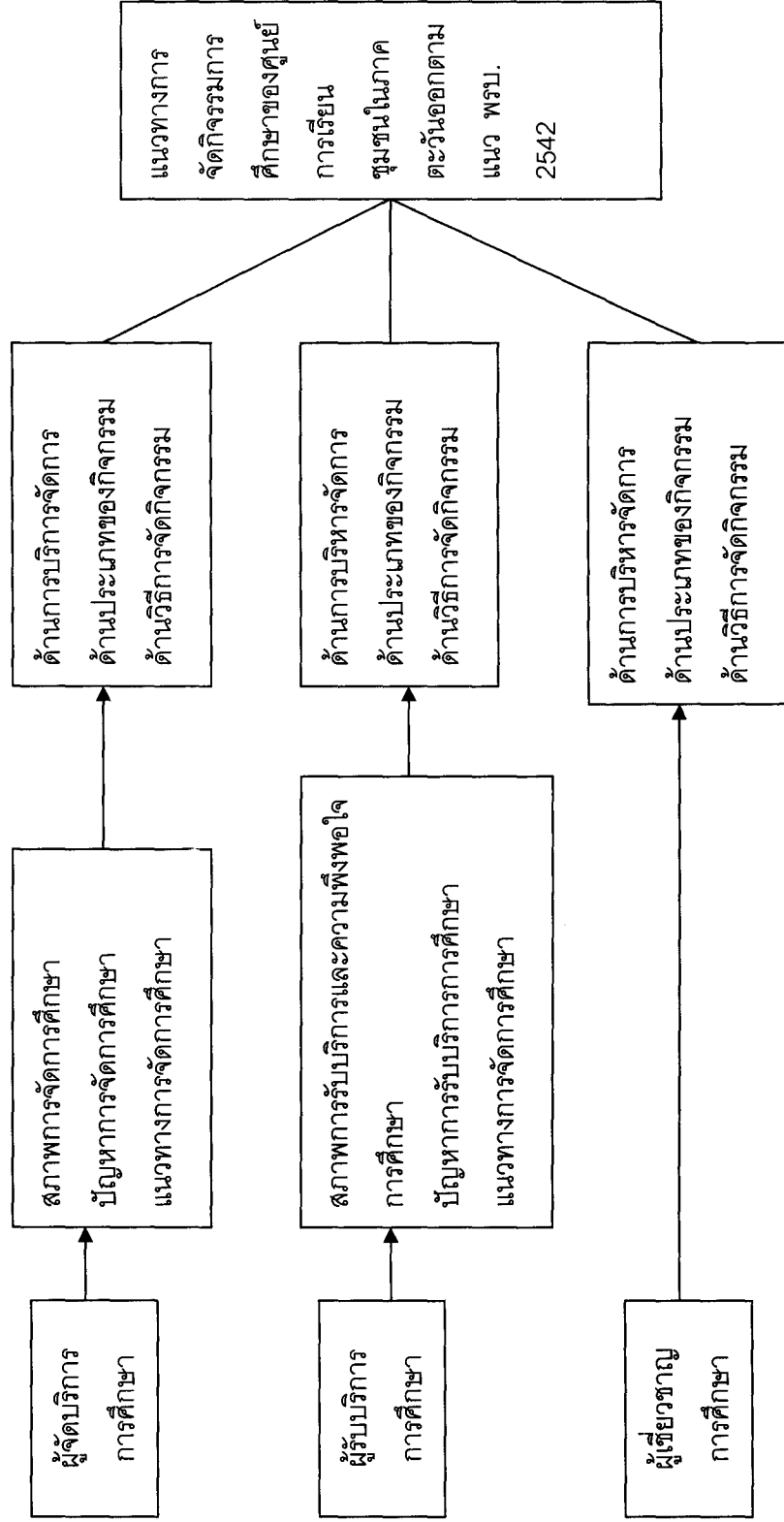
Roche (1996: 4630-A) แห่งมหาวิทยาลัยมิโนโซตา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการ การศึกษาแบบแบ่งแยกสัดส่วนจัดตามกฎหมายกำหนด : กรณีศึกษาโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ใน ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาวิธีการศึกษาที่เน้นว่าเหมาะสมที่สุด ได้วิเคราะห์ เกี่ยวกับแนวทางช่วยเหลือผู้นำชุมชน วิเคราะห์การผสมผสานวัฒนธรรมและผลกระทบที่ผู้บริหาร นักศึกษา นักวางแผนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งวิธีจัดโครงสร้างวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดเรียนรู้ใน ชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาสติปัญญาและการศึกษาต่อไป (Roche, 1996: 4630 อ้างถึงใน ภัทรพล มหาพันธ์ 2545: 124)

บีเดอร์ และคาร์เคนวัลด์ (Beder and Darkenwald, 1982: 142) ได้ศึกษาตาม แตกต่างของวิธีการสอนของเด็กและผู้ใหญ่ พบว่าในการสอนผู้ใหญ่จำเป็นต้องใช้วิธีการเรียนแบบ

อภิปราย จะต้องใช้เทคนิคการสอนหลายวิธี ต้องสามารถยืดหยุ่นได้ และครูต้องปรับปรุงเพื่อให้ สัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน

จากการศึกษา เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศ ทำให้สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่ามี องค์ประกอบหลายประการต่อการจัดการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อศึกษา ต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ชุมชนมีส่วนร่วมคือกันเป็นทั้งผู้บริหารจัดการศึกษา และผู้รับบริการศึกษา จัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมกันจัดทำสภาพการจัดการศึกษาให้ ที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ช่วยกันขจัดลดปัญหา ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการศึกษาที่ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจตามความต้องการ ความสนใจ มีแนวทางการจัดการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยมีส่วนร่วมกันช่วยบริหาร จัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ มีประเภทของกิจกรรมหลากหลายประเภท มีวิธีการจัดกิจกรรมแบบ ยืดหยุ่น สำหรับให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกตัดสินใจศึกษาได้ตามความต้องการ ความสนใจ และมีความเหมาะสมกับชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทาง การนำไปพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่อไปในอนาคต

กรอบแนวคิดของการวิจัย ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขั้นตอนของการวิจัยมี ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ที่ทำการศึกษา คือศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก 9 จังหวัด คือ สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด สระแก้ว ปราจีนบุรี นครนายก ซึ่งมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 แห่ง

1.1 ประชากร (Population) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- 1) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 9 จังหวัด (จาก 9 จังหวัด)
- 2) ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ 71 คน (จากทุกอำเภอใน 9 จังหวัด)
- 3) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 คน (จากทุกอำเภอใน 9 จังหวัด)

1.1.2 ผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- 1) นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญที่มาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 แห่ง ในภาคตะวันออก ภาคเรียนที่ 2/2546
- 2) ประชาชนในชุมชนที่มาใช้บริการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 แห่งในภาคตะวันออก
- 3) ผู้เชี่ยวชาญร่วมวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) การศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษาจากประชากร ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- 1) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 9 คน ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
- 2) ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ 71 คน คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้
 - ชั้นที่ 1 ใน 9 จังหวัด มี 71 อำเภอ ซึ่งมีผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ 71 คน
 - ชั้นที่ 2 คำนวณหากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ได้ 36 คน
 - ชั้นที่ 3 เลือกกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัด โดยทำการสุ่มแบบจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่าง 36 คน (ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1)

- 3) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 คน คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง
 - ชั้นที่ 1 ใน 9 จังหวัดมีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 คน
 - ชั้นที่ 2 คำนวณหากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 15 ได้ 72 คน
 - ชั้นที่ 3 เลือกกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัด จากผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ 36 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอให้แต่ละคนสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ได้กลุ่มตัวอย่าง 72 คน (ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1)

1.2.2 ผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1) ประชากรนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญที่มาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำภาคเรียนที่ 2/2546 จากครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 72 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละคนสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา 3 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง $72 \times 3 = 216$ คน (ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1)
- 2) ประชากรประชาชน ที่มาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 72 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละคนสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชาชน 2 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง $72 \times 2 = 144$ คน (ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1)

1.2.3 ผู้เชี่ยวชาญ 18 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนี้

- 1) คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับรางวัล 3 คน
- 2) ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับรางวัล 3 คน
- 3) ผู้เชี่ยวชาญการศึกษา 6 คน
- 4) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน 3 คน
- 5) ภูมิปัญญาชาวบ้าน 3 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)			นักศึกษา	ประชาชน
	ผอ.ศ นจ.	ผอ. ศบอ.	ครู ศรช.	ผอ. ศนจ.	ผอ. ศบอ.	ครู ศรช.		
จันทบุรี	1	10	73	1	5	11	33	22
ฉะเชิงเทรา	1	11	79	1	5	12	36	24
ชลบุรี	1	10	56	1	5	9	27	18
ตราด	1	7	37	1	4	6	18	12
นครนายก	1	4	29	1	2	4	12	8
ปราจีนบุรี	1	7	25	1	4	4	12	8
ระยอง	1	8	69	1	4	10	30	20
สมุทรปราการ	1	6	42	1	3	6	18	12
สระแก้ว	1	8	65	1	4	10	30	20
รวม	9	71	475	9	36	72	216	144

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือขึ้นเอง

แบบสอบถามฉบับที่ 1 ใช้สอบถามผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าของระดับการจัดกิจกรรมการศึกษาของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าของระดับปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับแนวทางการคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าระดับความคิดเห็นกิจกรรมการศึกษาของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามฉบับที่ 2 ใช้สอบถามผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ และประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา การรับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับบริการกิจกรรมการศึกษา และระดับความพึงพอใจต่อสภาพการรับบริการ กิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าของระดับความพึงพอใจของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าของระดับปัญหาการรับบริการกิจกรรมการศึกษาของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับแนวทางความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าระดับความคิดเห็นกิจกรรมการศึกษาของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามฉบับที่ 1 และแบบสอบถามฉบับที่ 2 กำหนดมาตราส่วน 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้แต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเสนอหาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สร้างจากการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับที่ 1 และแบบสอบถามที่ 2 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ทำการสังเคราะห์สรุปแนวทางการจัดกิจกรรมจากผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อแสดงความเห็น และมีคำถามลักษณะเป็นประเด็นปลายเปิด การจัดกิจกรรมการศึกษาด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม โดยสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.2 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด ที่เกี่ยวกับการวิจัย เอกสาร ตำรา และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง มากำหนดขอบเขตเนื้อหาให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามสภาพปัจจุบันปัญหาการจัดและรับบริการกิจกรรม และแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาในด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม รวมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์จากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.2.1 มาสร้างแบบสอบถาม โดยสร้างให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างไปเสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

2.2.4 จัดทำหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน เพื่อนำแบบสอบถามฉบับที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบในด้านเนื้อหา ข้อคำถาม ภาษา ความเที่ยงตรงเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสม

2.2.5 นำแบบสอบถามเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2.6 จัดทำหนังสือขอตกลงเครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำแบบสอบถามฉบับที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ผู้บริหารสถานศึกษาและครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 30 คน) และผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (นักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 30 คน) แล้วนำผลที่ได้ไปคำนวณ เพื่อประมวลวิเคราะห์หาค่าสถิติ ความเที่ยง ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามผลการคำนวณหาความเชื่อมั่นรายด้าน

2.2.7 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนอประธาน และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

2.2.8 แบบสัมภาษณ์ สร้างจากการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม โดยวิเคราะห์ข้อมูลมาจากแบบสอบถามฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการคิดเห็นการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.3 คุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณหาค่า α (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2535: 132)ดำเนินการดังนี้

2.3.1 แบบสอบถามฉบับที่ 1 ใช้สอบถามผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและอำเภอในเขตภาคกลาง จำนวน 15 คน และครู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดระยองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน รวมจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ สภาพการจัดกิจกรรม

การศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้ค่าความเชื่อมั่น .9580 ปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้ค่าความเชื่อมั่น .9639 แนวทางความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้ค่าความเชื่อมั่น.9801 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ.9700

2.3.2 แบบสอบถามฉบับที่ 2 ใช้สอบถามผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ประกอบด้วยนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน จำนวน 15 คนและประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษา และประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน รวมจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ การรับบริการ และระดับความพึงพอใจต่อสภาพการรับบริการในการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้ค่าความเชื่อมั่น .9759 ปัญหาการรับบริการกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้ค่าความเชื่อมั่น.9245 แนวทางความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้ค่าความเชื่อมั่น.9906 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ.9548

จากการหาคุณภาพของเครื่องมือ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงได้

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 9 จังหวัด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3.2 ผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผู้วิจัยติดต่อกับผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด /อำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อนร่วมงาน เพื่อชี้แจงรายละเอียดข้อมูลของการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม และสุ่มกลุ่มตัวอย่างครู ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแบบบังเอิญ เพื่อตอบแบบสอบถาม จัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามส่งให้ผู้วิจัยมีบางส่วนที่ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บด้วยตนเอง

3.3 ผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผู้วิจัยติดต่อกับผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/อำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อร่วมงาน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อชี้แจงรายละเอียดข้อมูลของการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ส่งกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เพื่อตอบแบบสอบถามดังกล่าวจัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามส่งให้ผู้วิจัย มีบางส่วนที่ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บด้วยตนเอง

3.4 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 วิเคราะห์ข้อมูล ผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เสร็จเรียบร้อยแล้ว จัดทำร่างแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์เสนอแนะ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบ สรุปเป็นรายชื่อ และเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้จัดบริการในด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบสรุปเป็นรายชื่อ รายด้าน และเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความคิดเห็นของผู้จัดบริการในด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบสรุปเป็นรายชื่อ รายด้าน และเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้จัดบริการ ในด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของ

กิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบสรุปเป็นรายชื่อ รายด้าน และเสนอเป็นความเรียง

แบบสอบถามฉบับที่ 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบสรุปเป็น รายด้าน และเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับบริการ และความพึงพอใจต่อสภาพการจัดกิจกรรม การศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้รับบริการ ในด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ทำการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบสรุปเป็นรายชื่อ รายด้าน และเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตาม ความคิดเห็นของผู้รับบริการทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบสรุปเป็นรายชื่อ และเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 4 ข้อความเกี่ยวกับแนวทางการจัดการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้รับบริการในด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของ กิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบสรุปเป็นรายชื่อ รายด้าน และเสนอเป็นความเรียง

แบบสัมภาษณ์ เนื่องจากข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เป็นความคิดเห็น ของกลุ่ม ตัวอย่างลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลจึงทำการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุป เป็นรายด้าน และนำเสนอเป็นความเรียง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังนี้

5.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) (Arithmetic)

5.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Standard - deviation)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดย คำนวณหาค่า α (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
- 1.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้

2.1 สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามความคิดเห็นของผู้จัดบริการ ประกอบด้วย

- 2.1.1 สภาพการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม
- 2.1.2 ปัญหาการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม

2.2 สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามความคิดเห็นของผู้รับบริการ ประกอบด้วย

- 2.2.1 สภาพการรับบริการ และความพึงพอใจต่อสภาพการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม
- 2.2.2 ปัญหา การรับบริการกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้

3.1 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3.2 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3.3 สรุปแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 4 ประมวลแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ความหมายของสัญลักษณ์และอักษรที่ใช้ในการแปลผล

เพื่อให้การสื่อความหมายตรงกัน ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมาย ดังนี้

(\bar{x}) หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

(S.D.) หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้ผลวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงใน ตารางที่ 4.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปผู้จัดบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	55	47.01
หญิง	62	52.99
รวม	117	100.00
2. อายุ		
20 – 30 ปี	32	27.35
31 – 40 ปี	39	33.33
41 – 50 ปี	30	25.64
51 – 60 ปี	16	13.68
รวม	117	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. วุฒิการศึกษา		
อนุปริญญา	3	2.56
ปริญญาตรี	95	81.20
สูงกว่าปริญญาตรี	19	16.24
รวม	117	100.00
4. ประสบการณ์ทำงานการศึกษานอกโรงเรียน		
1 – 3 ปี	52	44.45
4 – 6 ปี	13	11.11
7 – 9 ปี	9	7.69
10 ปีขึ้นไป	43	36.75
รวม	117	100.00
5. ตำแหน่งในปัจจุบัน		
ผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัด	9	7.69
ผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอ	36	30.77
ครูศูนย์การเรียนชุมชน	72	61.54
รวม	117	100.00

ตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนชุมชน เพศหญิง 62 คน คิดเป็นร้อยละ 52.99 เพศชาย 55 คน คิดเป็นร้อยละ 47.01 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี 39 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.68 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี 95 คน คิดเป็นร้อยละ 81.20 ระดับอนุปริญญา น้อยที่สุด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56 ประสบการณ์ทำงานการศึกษานอกโรงเรียนระหว่าง 1 – 3 ปี 52 คน คิดเป็นร้อยละ 44.45 และน้อยที่สุดระหว่าง 7 – 9 ปี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 ครูศูนย์การเรียนชุมชน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 61.54 ผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอ 36 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 และผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัด 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69

1.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนชุมชน
ได้ผลวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 4.2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนชุมชน
(นักศึกษา)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	93	43.06
หญิง	123	56.94
รวม	216	100.00
2. อายุ		
17-27 ปี	154	71.30
28-38 ปี	38	17.60
39-49 ปี	14	6.48
50ปีขึ้นไป	10	4.62
รวม	216	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	21	9.73
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	88	40.74
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	107	49.53
รวม	216	100.00
4. การรับบริการ		
ทุก ๆ วัน	5	2.31
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	202	93.52
เดือนละ 1 ครั้ง	6	2.78
อื่น ๆ	3	1.39
รวม	216	100.00

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (นักศึกษา) เพศหญิง 123 คน คิดเป็นร้อยละ 56.94 เพศชาย 93 คน คิดเป็นร้อยละ 43.06 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-27 ปี 154คน คิดเป็นร้อยละ 71.30 น้อยที่สุดมีอายุ 50ปีขึ้นไป 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.62 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 107คน คิดเป็นร้อยละ 49.53 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 88 คน คิดเป็นร้อยละ 40.74 รับบริการสัปดาห์ละ 1ครั้ง 202 คน คิดเป็นร้อยละ 93.52 และน้อยที่สุดอื่น ๆ คือรับบริการไม่กำหนดเวลา 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.93

ตารางที่ 4.3 แสดงความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ประชาชน)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	56	38.88
หญิง	88	61.12
รวม	144	100.00
2. อายุ		
17.27 ปี	72	50.00
28.38 ปี	46	31.94
39-49 ปี	23	15.97
50 ปีขึ้นไป	3	2.09
รวม	144	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	16	11.12
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	42	29.17
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	53	36.80
อื่น ๆ	33	22.91
รวม	144	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. การรับบริการ		
ทุก ๆ วัน	19	13.20
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	87	60.41
เดือนละ 1 ครั้ง	22	15.28
อื่น ๆ	16	11.11
รวม	144	100.00

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ประชาชน) เพศหญิง 88 คน คิดเป็นร้อยละ 61.12 เพศชาย 56 คน คิดเป็นร้อยละ 38.88 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17 – 27 ปี 72คน คิดเป็นร้อยละ 50 น้อยที่สุดมีอายุ 50ปีขึ้นไป 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.09 วุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 53 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80 ระดับประถมศึกษา 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.12 รับบริการสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 87 คน คิดเป็นร้อยละ 60.41 น้อยที่สุดอื่น ๆ คือรับบริการไม่กำหนดเวลา 16 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในภาคตะวันออก

การวิเคราะห์ความคิดเห็นใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ระดับ
ค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ 2541 : 75)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2.1 สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน ภาคตะวันออก ตามความคิดเห็นของผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.1.1 สภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตารางที่ 4.4 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวม

สภาพการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการ	3.29	0.64	ปานกลาง
ด้านประเภทของกิจกรรม	3.61	0.71	มาก
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม	3.66	0.65	มาก
รวม	3.52	0.58	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า ผู้จัดบริการการศึกษามีความเห็นโดยรวม ในสภาพ
การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่ามีสภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก
($\bar{x} = 3.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิธีการจัดกิจกรรม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) รองลงมา ด้านประเภทของกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$)
และด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สภาพการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
12. จัดทำรายงานสรุปผลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้	2.84	0.96	ปานกลาง
13. จัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ การเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้	3.35	0.95	ปานกลาง
14. จัดอบรมความรู้ ความเข้าใจกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาศักยภาพความรู้ในการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา	3.23	0.93	ปานกลาง
รวม	3.29	0.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า ผู้จัดบริการการศึกษาที่มีความเห็นต่อสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษา ด้านการบริหารจัดการในภาพรวม มีสภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้จัดบริการการศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าข้อ 2 อยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยมีข้อ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.92$) และรองลงมาข้อ 8 ($\bar{x} = 3.49$) ส่วนข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 12 ($\bar{x} = 2.84$)

ตารางที่ 4.6 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สภาพการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านประเภทของกิจกรรม			
15. จัดกิจกรรมการสอน อ่าน เขียน เพื่อรณรงค์ การเรียนรู้หนังสือ	3.52	0.98	มาก
16. จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องขั้นพื้นฐาน ระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.35	0.73	มาก
17. จัดกิจกรรมการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรความรู้ด้านต่าง ๆ ที่ทันสมัย เหมาะสม เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การแปรรูป ผลิตภัณฑ์ การฝึกภาษาต่างประเทศ ฯลฯ	3.39	1.07	ปานกลาง
18. จัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพแบบมีส่วนร่วมกัน เพื่อหาช่องทาง การประกอบอาชีพ รับผลประโยชน์แบ่งปันรายได้	3.46	0.99	ปานกลาง
19. จัดกิจกรรมกลุ่มสนใจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม สังคม จริยธรรม คุณธรรม ฯลฯ	3.68	1.09	มาก
20. จัดกิจกรรมการศึกษาดูงานบริการความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลครอบคลุม ความรู้หลายด้าน ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น หนังสือพิมพ์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ	3.50	1.02	มาก
21. จัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในระบบโรงเรียน จัดรายการ ทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม รายการวิทยุ นิทรรศการ ฯลฯ	3.09	1.08	ปานกลาง
22. จัดกิจกรรมพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬา การละเล่น พื้นบ้าน รณรงค์ความเป็นประชาธิปไตย ต่อต้านภัยยาเสพติด และ โรคเอดส์ ฯลฯ	3.79	0.93	มาก
23. จัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน	3.68	0.90	มาก
รวม	3.61	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า ผู้จัดบริการการศึกษา มีความเห็นต่อสภาพการจัดการ
กิจกรรมการศึกษา ด้านประเภทของกิจกรรมในภาพรวม มีสภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าผู้จัดบริการการศึกษา มีความคิดเห็นว่าเห็น 6 ข้อ อยู่ในระดับมาก โดย
มีข้อ 16 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.35$) รองลงมา ข้อ 22 ($\bar{x} = 3.79$) มี 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง
ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 21 ($\bar{x} = 3.09$)

ตารางที่ 4.7 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สภาพการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม			
24. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ที่เหมาะสม	3.71	0.90	มาก
25. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างหลากหลาย เช่น การพบกลุ่ม แบ่งกลุ่ม ลงมือปฏิบัติ เข้าค่ายฝึกอบรม การพาไปทัศนศึกษา ฯลฯ	3.92	0.87	มาก
26. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาแบบยืดหยุ่น ลดขั้นตอนด้านต่าง ๆ เช่น กฎเกณฑ์ ระเบียบ หลักสูตร วิธี ระยะเวลา สถานที่ ฯลฯ	3.74	0.83	มาก
27. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมรวบรวมทำเนียบ แหล่งความรู้ สื่อการเรียนรู้ เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า	3.58	0.85	มาก
28. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา โดยครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา แนะนำ เอื้ออำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ	3.85	0.77	มาก
29. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา สรรหา ผู้รู้ทางเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสอนเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาวิชาที่ยากและไม่เข้าใจ	3.57	0.86	มาก
30. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา บริการความรู้ผ่านสื่อประเภทต่างต่าง ๆ ผสมผสานกันทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่น ๆ	3.34	0.73	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

สภาพการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
31. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา ให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างมีอิสระทุกขั้นตอน เช่น การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ	3.73	0.82	มาก
32. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษาโดยจัดสาระเนื้อหา การเรียนรู้ นำสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของกลุ่มเป้าหมายมาเชื่อมโยงเป็นสาระเนื้อหาการเรียนรู้	3.70	0.82	มาก
33. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติแหล่งการเรียนรู้ชุมชน แหล่งการเรียนรู้บุคคลในชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างการสร้างขวัญและกำลังใจ	3.58	0.97	มาก
34. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาเน้นการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยการเรียนรู้นอกสถานที่ ฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ	3.53	1.03	มาก
รวม	3.66	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า ผู้จัดบริการการศึกษามีความเห็นต่อสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษา ด้านวิธีการจัดกิจกรรมในภาพรวม มีสภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้จัดบริการการศึกษามีความคิดเห็นว่า 10 ข้อ อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ 25 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.92$) รองลงมาข้อ 28 ($\bar{x} = 3.85$) ข้อ 26 ($\bar{x} = 3.74$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ข้อ 30 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$)

2.1.2 ปัญหาการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตารางที่ 4.8 แสดงความคิดเห็นผู้ให้บริการการศึกษาต่อปัญหาจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวม

ปัญหาการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับของปัญหา		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการ	3.13	0.78	ปานกลาง
ด้านประเภทของกิจกรรม	3.19	0.88	ปานกลาง
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม	3.22	0.89	ปานกลาง
รวม	3.18	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้บริการการศึกษาที่มีความเห็นต่อปัญหาในการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยรวม มีปัญหาการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีปัญหา อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.22$) รองลงมา ด้านประเภทของกิจกรรม ($\bar{x} = 3.19$) และด้านการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 3.13$)

ตารางที่ 4.9 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ปัญหาการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับของปัญหา		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการ			
1. คณะกรรมการทุกฝ่ายมีส่วนร่วมช่วยกันบริหารจัดการ ร่วมคิด ร่วมทำปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบตามศักยภาพอย่างเต็มที่	3.21	1.10	ปานกลาง
2. ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนลาออกบ่อยมาก เกิดปัญหาในการบริหาร จัดการ การรับบริการ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	3.14	1.25	ปานกลาง
3. การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง	3.00	1.04	ปานกลาง
4. การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการเข้ารับบริการ	3.36	1.26	ปานกลาง
5. การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม การศึกษาได้อย่างหลากหลายรูปแบบ	3.21	1.06	ปานกลาง
6. การวางแผนโครงการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษาร่วมกับแผน พัฒนาตำบลสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ในชุมชน	3.19	1.00	ปานกลาง
7. การสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลจัดเก็บเป็นระบบ มีข้อมูล ตามเหตุการณ์ ปัจจุบัน ชัดเจน เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในการจัด กิจกรรมการศึกษา	3.07	1.10	ปานกลาง
8. การร่วมกันประสานงานเครือข่ายระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กว้างขวาง ใกล้ชิดกัน ลดความซ้ำซ้อน ในการจัดกิจกรรมการศึกษา	3.08	1.16	ปานกลาง
9. การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารข้อมูลด้านต่าง ๆ ใน การจัดกิจกรรมการศึกษาของชุมชนบริการทั่วถึงอย่างต่อเนื่อง	3.09	1.17	ปานกลาง
10. การระดมแลกเปลี่ยนทรัพยากรชุมชนให้มีส่วนร่วมกันใช้ ดูแล รักษา ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า	3.03	1.05	ปานกลาง
11. การร่วมกันกำกับดูแล ติดตามผล การปฏิบัติงานดำเนินการทุก ขั้นตอน เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	3.09	0.97	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ปัญหาการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับของปัญหา		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
12. การสรุปผลรายงานต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง มีหลักฐานความก้าวหน้าสม่ำเสมอ สามารถตรวจสอบได้	3.08	1.02	ปานกลาง
13. การจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ การเรียนรู้ต่าง ๆ มีความพร้อม และเหมาะสม	3.15	0.98	ปานกลาง
14. การจัดอบรมความรู้ ความเข้าใจบุคคลที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมกัน บริหารจัดการได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพความรู้ได้ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน	3.09	1.00	ปานกลาง
รวม	3.13	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า ผู้จัดบริการการศึกษาที่มีความเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษา ด้านการบริหารจัดการในภาพรวม มีปัญหาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้จัดบริการการศึกษามีความคิดเห็นว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อ 4 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.36$) รองลงมา ข้อ 1 และข้อ 5 ($\bar{x} = 3.21$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ($\bar{x} = 3.00$)

ตารางที่ 4.10 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ปัญหาการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับของปัญหา		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านประเภทของกิจกรรม			
15. การจัดกิจกรรมการสอน อ่าน เขียน กลุ่มเป้าหมายในชุมชน บริการได้ทั่วถึงตามแผน	3.13	1.11	ปานกลาง
16. การจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องขั้นพื้นฐาน บริการได้ทั่วถึง ตามแผนงาน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย	3.38	1.20	ปานกลาง
17. การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรความรู้ด้านต่าง ๆ ที่ทันกับเทคโนโลยีตามเหตุการณ์ปัจจุบัน บริการเพียงพอกับ จำนวนความต้องการของกลุ่มเป้าหมายตามแผนงาน	3.20	1.04	ปานกลาง
18. การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพแบบมีส่วนร่วม เพื่อหาช่องทาง การประกอบอาชีพ รับผลประโยชน์ แบ่งปันรายได้ บริการ เพียงพอกับจำนวนความต้องการตามแผนงาน	3.13	1.00	ปานกลาง
19. การจัดกิจกรรมกลุ่มสนใจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม สังคม จริยธรรมคุณธรรม บริการครอบคลุมสภาพปัญหาได้ทั่วถึงตามแผนงาน	3.24	1.09	ปานกลาง
20. การจัดกิจกรรมการศึกษาให้บริการความรู้ ข่าวสาร ข้อมูล ครอบคลุมความรู้หลายด้าน ทันเหตุการณ์ปัจจุบันจัดอย่าง ต่อเนื่องทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย	3.19	1.01	ปานกลาง
21. การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในระบบ โรงเรียน จัดรายการทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม รายการวิทยุ การศึกษา นิทรรศการ สอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ของ กลุ่มเป้าหมาย	3.00	0.99	ปานกลาง
22. การจัดกิจกรรมพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬา การละเล่นพื้นบ้าน อนุรักษ์ความเป็นประชาติปไตย ต่อต้าน ภัยยาเสพติดป้องกันโรคเอดส์ ฯลฯ รับผลประโยชน์ทั่วถึงทุก กลุ่มเป้าหมาย	3.27	1.12	ปานกลาง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัญหาการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับของปัญหา		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
23. การจัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น จัดตามเทศกาลวันสำคัญ และโอกาสเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	3.18	1.10	ปานกลาง
รวม	3.19	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่าผู้จัดบริการการศึกษาที่มีความเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษา ด้านประเภทของกิจกรรมในภาพรวม มีปัญหาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้จัดบริการมีความคิดเห็นว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อ 16 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.38$) รองลงมา ข้อ 22 ($\bar{x} = 3.27$) ข้อ 19 ($\bar{x} = 3.24$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 21 ($\bar{x} = 3.00$)

ตารางที่ 4.11 แสดงความคิดเห็นผู้ให้บริการการศึกษาต่อปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ปัญหาการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับของปัญหา		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม			
24. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมาย เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ตามความแตกต่างของ กลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาเรียนรู้ร่วมกันได้	3.27	1.10	ปานกลาง
25. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาหลากหลาย เพื่อ กลุ่มเป้าหมาย สามารถตัดสินใจเลือกเรียนได้ครอบคลุม กับความต้องการอย่างเหมาะสม	3.15	1.06	ปานกลาง
26. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา แบบยืดหยุ่น ลด ขั้นตอนด้านต่าง ๆ เช่น กฎเกณฑ์ ระเบียบ หลักสูตร วิธีเรียน มีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม	3.19	1.15	ปานกลาง
27. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมรวบรวม แหล่งความรู้ชุมชน แหล่งการเรียนรู้บุคคลในชุมชน สื่อการเรียนรู้ เป็นระบบ หมวดยุทธศาสตร์เพื่อใช้เป็นข้อมูลศึกษาค้นคว้ามีเพียงพอกับจำนวน ความต้องการให้บริการ	3.33	1.03	ปานกลาง
28. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้บริการความรู้ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ผสมผสานกัน ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่น ๆ บริการได้ทั่วถึงอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ	3.09	0.96	ปานกลาง
29. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา เนื้อหาการเรียนรู้ สอดคล้องผสมผสานกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของ กลุ่มเป้าหมาย สามารถนำความรู้ ประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาตนเอง	3.26	0.96	ปานกลาง
รวม	3.22	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า ผู้จัดบริการการศึกษาที่มีความเห็นต่อปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษา ด้านวิธีการจัดในภาพรวม มีปัญหาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้จัดบริการมีความคิดเห็นว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อ 27 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.33$) รองลงมาข้อ 24 ($\bar{x} = 3.27$) และข้อ 29 ($\bar{x} = 3.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 28 ($\bar{x} = 3.09$)

2.2 สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก ตามความคิดเห็นของผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.2.1 สภาพการรับบริการและความพึงพอใจต่อสภาพการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 4.12 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อสภาพการรับบริการและความพึงพอใจต่อสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวม

สภาพการรับบริการกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการรับบริการกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านประเภทของกิจกรรม	3.81	0.71	มาก
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม	3.78	0.79	มาก
รวม	3.79	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่า ผู้รับบริการการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ส่วนใหญ่ได้รับบริการมีความคิดเห็นต่อการรับบริการและความพึงพอใจโดยรวม สภาพการรับบริการจากการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านประเภทของกิจกรรม ($\bar{x} = 3.81$) และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.78$)

ตารางที่ 4.13 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อการรับบริการ และความพึงพอใจการ
จัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สภาพการรับบริการกิจกรรม	การรับบริการ		ระดับความพึงพอใจ		
	ได้รับ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ได้รับ จำนวน (ร้อยละ)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านประเภทของกิจกรรม					
1. กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน อ่าน เขียนเพื่อการ รู้หนังสือ	351 97.50	9 2.50	3.93	0.86	มาก
2. กิจกรรมการเรียนการสอนต่อเนื่อง ได้แก่ ระดับ ระดับประถมศึกษา (ป.6) มัธยมศึกษาตอนต้น(ม.3) มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)	346 96.11	14 3.89	3.96	0.90	มาก
3. กิจกรรมการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรตามความ ต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เช่น การทำ ขนมไทย การนำสมุนไพรมาทำยา การทำปุ๋ยชีวภาพ การเรียนรู้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ	274 76.11	86 23.89	3.70	1.07	มาก
4. กิจกรรมจัดรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อพัฒนาอาชีพ โดย ทุกคนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ โดยการลงทุน ลงแรง ผลิตจำหน่าย แบ่งปันรายได้	242 67.22	118 32.78	3.49	1.11	ปานกลาง
5. กิจกรรมจัดแบบกลุ่มสนใจเพื่อการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตให้ดีขึ้น เช่น การดูแลรักษาสุขภาพ การดูแล รักษารวมชาติของชุมชน การเรียนรู้กฎหมาย จรรยา ฯลฯ	320 88.89	40 11.11	3.80	0.97	มาก
6. กิจกรรมบริการความรู้ข่าวสารต่าง ๆ ข้อมูลตาม เหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร เสียงตามสาย ทางหอกระจายข่าว วิทยุ ฯลฯ	322 89.44	38 10.56	3.77	0.99	มาก
7. กิจกรรมการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน เช่น บริการความรู้ทางรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม รายการวิทยุ จัณิทรศการความรู้	288 80.00	72 20.00	3.52	1.09	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

สภาพการรับบริการกิจกรรม	การรับบริการ		ระดับความพึงพอใจ		
	ได้รับ	ไม่ได้รับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
8. กิจกรรมพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬา การละเล่นพื้นบ้าน การต่อต้านภัยยาเสพติด การป้องกันโรคเอดส์ การรักษาความสามัคคี ในหมู่คณะ ของชุมชน ฯลฯ	350	10	4.05	0.91	มาก
9. กิจกรรมส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน เช่น การรดน้ำหัวผู้ใหญ่ การลอยกระทง การลงแขก เกี่ยวข้าว ฯลฯ	321	39	3.91	0.96	มาก
	89.17	10.83			
รวม	360	100	3.81	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่า ผู้รับบริการการศึกษามีความเห็นต่อการรับบริการ การศึกษาที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ด้านประเภทของกิจกรรมในภาพรวม สภาพการรับบริการ จากการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้รับบริการการศึกษามี ความคิดว่าเห็น 8 ข้อ อยู่ในระดับมาก และ 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อ 8 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.05$) รองลงมา ข้อ 2 ($\bar{x} = 3.96$) ข้อ 1 ($\bar{x} = 3.93$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 ($\bar{x} = 3.49$)

ตารางที่ 4.14 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อการรับบริการ และความพึงพอใจการ
จัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

สภาพการรับบริการกิจกรรม	การรับบริการ		ระดับความพึงพอใจ		
	ได้รับ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ได้รับ จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม					
10. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา สำหรับ กลุ่มเป้าหมายทุกคน ได้มีโอกาสเรียนรู้อย่าง เหมาะสม ตามความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ	341	19	3.87	0.92	มาก
	94.72	5.28			
11. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาหลาก หลาย ให้กลุ่มเป้าหมายเลือกตัดสินใจเรียน เช่น การทดลอง การลงมือปฏิบัติ การแบ่งกลุ่ม การอภิปราย การพาไปศึกษาดูงาน ฯลฯ	328	32	3.86	0.98	มาก
	91.11	8.89			
12. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษา โดยใช้ ความยืดหยุ่นด้านต่าง ๆ มาบริการ เช่น ลดกฎ ระเบียบ ระยะเวลา วิธีการเรียน หลักสูตรเนื้อหา สถานที่เรียน การวัดผลประเมินผล ฯลฯ	340	20	3.88	2.43	มาก
	94.44	5.56			
13. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดรวบรวมข้อมูล แหล่งการ เรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อกลุ่มเป้าหมาย มาใช้บริการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง	328	32	3.81	0.91	มาก
	91.11	8.89			
14. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดตารางพบปะครู เพื่อให้ บริการคำปรึกษา แก้ไขปัญหา แนะนำ เชื้ออำนาจ ความสะดวกในด้านต่าง ๆ กับ กลุ่มเป้าหมาย	328	32	3.94	0.91	มาก
	91.11	8.89			
15. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา โดยเชิญ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ผู้รู้ ร่วมเป็นครูสอนเสริม เพิ่มเติม ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ยากและไม่เข้าใจ	309	51	3.70	1.02	มาก
	85.83	14.17			

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

สภาพการรับบริการกิจกรรม	การรับบริการ		ระดับความพึงพอใจ		
	ได้รับ	ไม่ได้รับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
16. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา บริการ ความรู้ผ่านสื่อหลายประเภท เช่น หนังสือพิมพ์ ตำรา แบบเรียน วิทยู โทรทัศน์ ซีดีรอม วีดีทัศน์ นิทรรศการ ฯลฯ	319 88.61	41 11.39	3.67	1.06	มาก
17. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา ให้ กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วม ในการแสดงความ คิดเห็น ตัดสินใจอย่างมีอิสระ เช่น การจัดเวที ชาวบ้าน การอภิปรายประสบการณ์ความรู้ นัดพบปะ แบบสภากาแฟ การทำโครงการ ฯลฯ	291 80.83	69 19.17	3.63	1.24	มาก
รวม	360	100	3.79	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่า ผู้รับบริการการศึกษา มีความเห็นต่อการรับบริการ การศึกษาที่ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ ด้านวิธีการจัดกิจกรรมในภาพรวม สภาพการรับ บริการจากการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้รับบริการการศึกษา มีความคิดเห็นว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ 14 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.94$) รองลงมาข้อ 12 ($\bar{x} = 3.88$) และข้อ 10 ($\bar{x} = 3.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือข้อ 17 ($\bar{x} = 3.63$)

2.2.2 ปัญหาการรับบริการกิจกรรมการศึกษา

ตารางที่ 4.15 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อปัญหาการรับบริการจากการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ปัญหาการรับบริการ	ความคิดเห็นต่อระดับของปัญหา		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. การจัดกิจกรรมการศึกษาจัดแบบเดิมๆ ไม่มีการลดกฎเกณฑ์วิธีการ ขั้นตอนเกิดความไม่สะดวกกับกลุ่มเป้าหมาย ทำให้เข้ารับบริการได้ยาก ทำให้พลาดโอกาส	2.84	1.06	ปานกลาง
2. วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ใช้ในการเรียนรู้ที่ทันสมัย น้อยไม่เพียงพอ กับจำนวนผู้รับบริการ	2.97	1.19	ปานกลาง
3. ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการลาออกบ่อยมาก ทำให้เกิดปัญหาการให้บริการ เอื้ออำนวยความสะดวก ช่วยเหลือแนะนำปรึกษา แก้ไขปัญหาการเรียนรู้	2.70	1.27	ปานกลาง
4. การจัดบริการกิจกรรมการศึกษาให้ความรู้ ขาดความต่อเนื่อง เกิดปัญหาการให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายไม่ต่อเนื่องอย่างทั่วถึง	2.77	1.15	ปานกลาง
5. การจัดกิจกรรมตามความพร้อมของผู้จัดบริการ ซึ่งความพร้อมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	2.70	1.10	ปานกลาง
6. การจัดบริการกิจกรรมการศึกษาให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แนะนำวิธีการใช้บริการ และสื่อยังไม่ค่อยชัดเจน	2.71	1.13	ปานกลาง
7. การจัดบริการรวบรวมข้อมูล แหล่งการเรียนรู้ สื่อประเภทต่าง ๆ ของชุมชนไม่เป็นระบบหมวดหมู่ ยากต่อการค้นหาได้ง่าย สำหรับใช้ในการเรียนรู้	2.74	1.20	ปานกลาง
8. การจัดบริการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข่าวสาร ข้อมูล เกิดความล่าช้าไม่ทันกับเหตุการณ์เวลาปัจจุบัน	2.66	1.20	ปานกลาง

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหาบริการ	ความคิดเห็นต่อระดับของปัญหา		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
9. การจัดกิจกรรมการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายได้รับการมีส่วนร่วม การร่วมมือในกระบวนการเรียนรู้ ไม่ครบทุกขั้นตอน เช่น การแสดงความคิด การวิเคราะห์ ตัดสินใจ ฯลฯ	2.70	1.15	ปานกลาง
10. การ จัดกิจกรรมการศึกษา นำเนื้อหาหลักสูตรตามตำรา แบบเรียน มาใช้ ไม่ได้นำสภาพปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน มาจัดเชื่อมโยงเป็นเนื้อหาหลักสูตร	2.71	1.14	ปานกลาง
รวม	2.75	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่า ผู้รับบริการการศึกษาประสบปัญหาการรับบริการจากการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวม มีปัญหาการรับบริการจากการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าผู้รับบริการการศึกษามีความคิดเห็นว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 2.97$) รองลงมาข้อ 1 ($\bar{x} = 2.84$) และข้อ 4 ($\bar{x} = 2.77$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 8 ($\bar{x} = 2.66$)

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียง

3.1 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความคิดเห็นของผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตารางที่ 4.16 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวม

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการ	3.87	0.69	มาก
ด้านประเภทของกิจกรรม	4.01	0.74	มาก
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม	4.08	0.64	มาก
รวม	3.98	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.16 แสดงให้เห็นว่า ผู้จัดบริการการศึกษามีความเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาโดยรวม แนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.08$) รองลงมา ด้านประเภทของกิจกรรม ($\bar{x} = 4.01$) และด้านการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 3.87$)

ตารางที่ 4.17 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการ			
1. ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น และบุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมกันคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้โอกาสผู้มีความรู้ ความสามารถของชุมชนร่วมบริหารจัดการ	3.79	0.88	มาก
2. ควรมีแนวทางการปฏิบัติ ระเบียบ รองรับบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการของคณะกรรมการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.68	0.83	มาก
3. ควรพิจารณาทบทวนแก้ไข อุปสรรค ปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้ประชาชนพลาดโอกาส ให้สามารถร่วมรับบริการ เข้าถึงง่าย ใกล้ตัว สะดวกตามความต้องการ	3.79	0.95	มาก
4. ควรให้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการศึกษา โดยหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุน การบริหารจัดการ	3.90	0.93	มาก
5. ควรปรับเปลี่ยนแผนจัดลำดับก่อน - หลัง ในการจัดกิจกรรม การศึกษา เพื่อให้บริการตามความจำเป็น เร่งด่วน ความสำคัญ มีความเป็นธรรม	3.74	0.92	มาก
6. ควรสร้างความร่วมมือ สนับสนุนองค์กรต่าง ๆ เช่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน สถานประกอบการ ให้มีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาตามความพร้อม	3.81	0.81	มาก
7. ควรประสานงานทุกรูปแบบ กับเครือข่ายในชุมชน อย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนบริหารจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง ลดความซ้ำซ้อน	3.98	0.87	มาก
8. ควรอาศัยสื่อมวลชนของชุมชน ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และกิจกรรมการศึกษาให้ครอบคลุม ทุกพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย	3.87	0.91	มาก
9. ควรจัดมาตรการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน ร่วมกันใช้ และร่วมกันดูแล รักษา ให้เกิดผลประโยชน์อย่างคุ้มค่า	3.89	0.85	มาก
10. ควรมีการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยต่าง ๆ ด้วยการร่วมรับบริจาคร่วมลงทุน เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของหุ้นส่วนในการบริหารจัดการ	3.84	0.87	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
11. ควรร่วมมือกันทั้งผู้จัดบริการ ผู้รับบริการช่วยเหลือกัน ดูแล ติดตาม ผลทุกขั้นตอน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	3.78	0.90	มาก
12. ควรมีการสรุปผล รายงานต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ผู้เกี่ยวข้อง มีหลักฐานสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าได้	3.78	0.93	มาก
13. ควรจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ให้มีความรู้สึกเป็นกันเอง และ จูงใจให้เข้ามาเรียนรู้	4.05	0.90	มาก
14. ควรจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ให้ทันตามเทคโนโลยี และ มีความเหมาะสม มีความพร้อมกับการจัดให้บริการกิจกรรม การศึกษา	4.06	0.93	มาก
15. ควรจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ กับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อ การพัฒนาศักยภาพความรู้ เตรียมพร้อมในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการ	4.05	0.93	มาก
รวม	3.87	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่า ผู้จัดบริการการศึกษาที่มีความเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา ด้านการบริหารจัดการในภาพรวม แนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้จัดบริการการศึกษามีความคิดเห็นว่าทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ 14 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.06$) รองลงมาข้อ 13 ข้อ 15 ($\bar{x} = 4.05$) และข้อ 7 ($\bar{x} = 3.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 2 ($\bar{x} = 3.68$)

ตารางที่ 4.18 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านประเภทของกิจกรรม			
16. ควรจัดกิจกรรมการสอน อ่าน เขียน เพื่อการรณรงค์การเรียนรู้หนังสือ	3.96	1.00	มาก
17. ควรจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องพื้นฐานระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.09	0.93	มาก
18. ควรจัดกิจกรรมการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรความรู้ด้านต่าง ๆ ให้ทันกับเทคโนโลยีตามเหตุการณ์ปัจจุบัน อย่างเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การแปรรูปผลผลิต การฝึกภาษาต่างประเทศ ฯลฯ	4.07	0.92	มาก
19. ควรจัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพมีส่วนร่วมช่วยกันแบบครบวงจร เพื่อหาช่องทางประกอบอาชีพ รับผลประโยชน์ แบ่งปันรายได้	4.05	0.87	มาก
20. ควรจัดกิจกรรมกลุ่มสนใจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเรื่องต่าง ๆ เช่น สุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม คุณธรรม จริยธรรม	4.01	0.89	มาก
21. ควรจัดกิจกรรมบริการความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ให้ครอบคลุมความรู้หลากหลายด้าน ตามเหตุการณ์เป็นปัจจุบัน	4.04	0.90	มาก
22. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียนสอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ตามความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น รายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม รายการวิทยุเพื่อการศึกษา นิทรรศการวิทยาศาสตร์ ฯลฯ	3.92	0.87	มาก
23. ควรจัดกิจกรรมการพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬา การละเล่นพื้นบ้าน รณรงค์ความเป็นประชาธิปไตยต่อต้านภัยยาเสพติด โรคเอดส์ การเสียดละ ฯลฯ	4.02	0.83	มาก
24. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ชนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ	3.92	0.89	มาก
รวม	4.01	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.18 แสดงให้เห็นว่า ผู้จัดบริการการศึกษาที่มีความเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา ด้านประเภทของกิจกรรมในภาพรวม แนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้จัดบริการมีความคิดเห็นเห็นว่าทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ 17 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.09$) รองลงมาข้อ 18 ($\bar{x} = 4.07$) ข้อ 19 ($\bar{x} = 4.05$) และข้อ 21 ($\bar{x} = 4.04$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 22 และข้อ 24 ($\bar{x} = 3.92$)

ตารางที่ 4.19 แสดงความคิดเห็นผู้จัดบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม			
25. ควรจัดกิจกรรมการศึกษาสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยวิธีการให้ทุกคนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้	4.06	0.87	มาก
26. ควรจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างหลากหลาย กลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกตัดสินใจเรียน ตามความต้องการ	4.03	0.89	มาก
27. ควรจัดกิจกรรมการศึกษาตามความยืดหยุ่น ลดขั้นตอน ในด้านต่าง ๆ เช่น เวลา วิธีเรียน สถานที่ ฯลฯ แบบไม่คงที่ตายตัวตามสถานการณ์และเหมาะสม	3.96	0.87	มาก
28. ควรจัดเก็บรวบรวมแหล่งความรู้ ข้อมูลสื่อการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ให้เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อให้บริการค้นคว้าหาได้ง่าย และสะดวก	4.05	0.86	มาก
29. ควรจัดตารางการพบปะกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนจัดบริการให้คำปรึกษา แก้ไข ปัญหา แนะนำ เอื้ออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ	4.13	0.78	มาก
30. ควรจัดบริการความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ผสมผสานกันทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่น ๆ เพื่อช่วยในการเรียนรู้	4.04	0.75	มาก
31. ควรจัดกิจกรรมการศึกษา ให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน	3.99	0.80	มาก
32. ควรสนับสนุน ผู้สอนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลแหล่งความรู้	3.85	0.80	มาก

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
33. ควรสร้างแรงจูงใจ ความเชื่อถือ ให้กับกลุ่มเป้าหมาย เห็นว่าการศึกษาคือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต มีความสำคัญความจำเป็นมีผลประโยชน์	4.16	0.79	มาก
34. ควรพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง	4.30	0.80	มาก
35. ควรจัดผู้มีความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมเป็นวิทยากรสอนเสริม เพิ่มเติมเนื้อหาความรู้ในวิชาที่ยาก และผู้เรียนไม่เข้าใจ	4.24	0.82	มาก
36. ควรร่วมมือกันระหว่างผู้สอนและกลุ่มเป้าหมาย จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น นำสาระเนื้อหาตามตำรา แบบเรียนมาเชื่อมโยงบูรณาการ สาระเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนและมีการอนุรักษ์ความรู้ของท้องถิ่น	4.15	0.76	มาก
รวม	4.08	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.19 แสดงให้เห็นว่า ผู้จัดบริการการศึกษา มีความเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา ด้านวิธีการจัดกิจกรรมในภาพรวม แนวทางการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้จัดบริการมีความคิดเห็นว่าทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ 34 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.30$) รองลงมา ข้อ 35 ($\bar{x} = 4.24$) ข้อ 33 ($\bar{x} = 4.16$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้อ 32 ($\bar{x} = 3.85$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสรุปได้ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ คือ การจัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ให้ทันตาม เทคโนโลยี มีความพร้อมกับการจัดให้บริการกิจกรรมการศึกษา จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้ มีความรู้สึกเป็นกันเอง จูงใจให้เข้ามาเรียนรู้ จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายที่ เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาศักยภาพความรู้ เตรียมความพร้อมในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการ และ การประสานงานทุกรูปแบบกับเครือข่ายในชุมชนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมเป็น หุ้นส่วน ทีมงานบริหารจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง ลดความซ้ำซ้อน

ด้านประเภทของกิจกรรม คือ การจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องพื้นฐานระดับ ประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กิจกรรมการฝึกอบรม วิชาชีพหลักสูตร ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้ทันกับเทคโนโลยี ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน เหมาะสมกับความ ต้องการ เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การฝึกภาษาต่างประเทศ การแปรรูปผลผลิต กิจกรรม รวมกลุ่มอาชีพมีส่วนร่วมช่วยกันแบบครบวงจร เพื่อหาช่องทางประกอบอาชีพ รับผลประโยชน์ ร่วมกันแบ่งปันรายได้ และบริการความรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ให้ครอบคลุมความรู้หลากหลาย ด้านตามเหตุการณ์ปัจจุบัน

ด้านวิธีการจัดกิจกรรม คือ การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของ ชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต จัดผู้มีความรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมเป็นวิทยากร และสอนเสริม เพิ่มเติมเนื้อหา ความรู้ในวิชาที่ยาก และไม่เข้าใจ และมีการสร้างแรงจูงใจ ความเชื่อถือให้กับกลุ่มเป้าหมาย เห็นว่าการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ที่มีความสำคัญ มีความจำเป็น และมีผลประโยชน์

3.2 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความคิดเห็นของผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตารางที่ 4.20 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวม

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับแนวทางการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการ	3.73	0.75	มาก
ด้านประเภทของกิจกรรม	3.88	0.78	มาก
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม	3.83	0.93	มาก
รวม	3.80	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.20 แสดงให้เห็นว่า ผู้รับบริการการศึกษามีความเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาโดยรวม แนวทางการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าจัดอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านประเภทของกิจกรรม ($\bar{x} = 3.88$) ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 3.83$) และด้านการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 3.73$)

ตารางที่ 4.21 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์
การเรียนรู้ชุมชน

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับแนวทางการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการ			
1. ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบรองส่วนท้องถิ่น และบุคคล ใน ในชุมชนมีส่วนร่วมจัดบุคคล คัดเลือกคณะกรรมการศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาการบริหารจัดการกิจกรรม การศึกษา	3.74	0.93	มาก
2. ควรมีแนวทาง ระเบียบ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ การบริหารจัดการของคณะกรรมการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.68	0.94	มาก
3. ควรให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในการบริหาร จัดกิจกรรมการศึกษา เช่น ร่วมเป็นอาสาสมัคร	3.63	1.02	มาก
4. ควรให้ชุมชนเป็นฐาน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การศึกษา และมีหน่วยงานสนับสนุนทั้ง ภาครัฐบาล เอกชน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน	3.73	1.01	มาก
5. ควรมีแผนจัดกิจกรรมการศึกษาตามลำดับก่อน-หลัง เพื่อสามารถ ให้บริการกลุ่มเป้าหมายตามความต้องการ พิจารณาดูความจำเป็น เร่งด่วน ความเป็นธรรมเป็นสำคัญ	3.67	1.03	มาก
6. ควรสร้างความร่วมมือจากหลายฝ่ายของชุมชน เช่น บุคคล ครอบครัว วัด โรงเรียน สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มี ส่วนร่วมจัดการศึกษา	3.81	1.03	มาก
7. ควรประสานงานหลากหลายรูปแบบ ให้ทุกฝ่ายเป็นเครือข่ายเจ้าของ หุ้นส่วนของชุมชน เพื่อให้เป็นทั้งผู้จัด และผู้รับบริการ ร่วมกัน	3.64	1.01	มาก
8. ควรอาศัยสื่อมวลชนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมช่วยกัน เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร กิจกรรมการศึกษาต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่กลุ่ม เป้าหมาย	3.72	1.03	มาก
9. ควรจัดวิธีการระดมทรัพยากรของชุมชน ให้มีส่วนร่วมกันใช้ และ ร่วมกันดูแลรักษาให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า	3.80	1.00	มาก
10. ควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยต่าง ๆ ด้วยการ ร่วมบริจาค ร่วมลงทุน เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของหุ้นส่วน ในการบริหารจัดการศึกษา	3.74	1.04	มาก

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับแนวทางการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
11. ควรให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมกันช่วยควบคุม กำกับ และดูแล ติดตามผลการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา ทุกชั้นตอนเป็นประจำ	3.69	0.94	มาก
12. ควรจัดทำข้อมูลรายละเอียด การสรุปผลรายงานไว้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อแสดงเป็นผลงานของชุมชน	3.70	0.94	มาก
13. ควรจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ให้มีความรู้สึกเป็นกันเอง และจูงใจให้เข้ามาเรียนรู้	3.82	0.98	มาก
14. ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อประเภทต่าง ๆ ที่ทันสมัยและเทคโนโลยี และเหมาะสม พร้อมสำหรับการให้บริการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	3.86	1.02	มาก
15. ควรจัดอบรมให้ความรู้ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาความรู้ เตรียมศักยภาพความพร้อมให้กับชุมชนในการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา	3.77	1.01	มาก
รวม	3.73	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.21 แสดงให้เห็นว่า ผู้รับบริการการศึกษามีความเห็นต่อแนวทางการจัดบริการการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวม แนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้รับบริการการศึกษามีความคิดเห็นว่าทุกข้อ จัดอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ 14 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.86$) รองลงมาข้อ 13 ($\bar{x} = 3.82$) และข้อ 6 ($\bar{x} = 3.81$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3 ($\bar{x} = 3.63$)

ตารางที่ 4.22 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์
การเรียนรู้ชุมชน

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับแนวทางการจัดกิจกรรม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านประเภทของกิจกรรม			
16. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน อ่าน เขียน เพื่อการรู้หนังสือ	3.92	0.78	มาก
17. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนต่อเนื่อง ระดับประถมศึกษา (ป.6) มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)	4.09	0.96	มาก
18. ควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้วิชาชีพระยะสั้น ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เช่น การทำขนมไทย การนำสมุนไพรมาทำยา การทำปุ๋ยชีวภาพ การเรียนรู้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ	3.93	1.03	มาก
19. ควรจัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อพัฒนาอาชีพให้ทุกคนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการโดยการลงทุน ลงแรง ผลิต จำหน่าย และแบ่งปันรายได้	3.75	1.09	มาก
20. ควรจัดกิจกรรมแบบกลุ่มสนใจเรื่องต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เช่น การดูแลรักษาสุขภาพ การดูแลรักษาธรรมชาติ การเรียนรู้กฎหมายจราจร ฯลฯ	3.89	0.93	มาก
21. ควรจัดกิจกรรม บริการความรู้ข่าวสาร ข้อมูล ต่าง ๆ ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร เสี่ยงตามสาย หอกระจายข่าว ฯลฯ	3.83	0.97	มาก
22. ควรจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน เช่น บริการความรู้ทางรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม รายการวิทยุ จัดนิทรรศการความรู้ ฯลฯ	3.78	1.03	มาก
23. ควรจัดกิจกรรมพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬา การละเล่นพื้นบ้าน การต่อต้านภัยยาเสพติด การป้องกันโรคเอดส์ การรักษาความสามัคคี ในหมู่คณะของชุมชน การเสียสละ ฯลฯ	3.86	1.01	มาก

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับ แนวทางการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
24. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ต่าง ๆ ของชุมชน เช่น การรด น้ำดำหัวผู้ใหญ่ การลอยกระทง การลงแขกเกี่ยวข้าว ฯลฯ	3.89	0.93	มาก
รวม	3.88	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.21 แสดงให้เห็นว่า ผู้รับบริการการศึกษาที่มีความเห็นต่อแนวทางการจัดบริการการศึกษา ด้านประเภทของกิจกรรมในภาพรวม แนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้รับบริการการศึกษามีความคิดเห็นว่าทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ 17 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.09$) รองลงมาข้อ 18 ($\bar{x} = 3.93$) และข้อ 16 ($\bar{x} = 3.92$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 19 ($\bar{x} = 3.75$)

ตารางที่ 4.23 แสดงความคิดเห็นผู้รับบริการการศึกษาต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับแนวทางการจัดกิจกรรม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม			
25. ควรจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายให้ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ที่เหมาะสม ตามความสามารถ ความต้องการ และความสนใจ	3.93	0.96	มาก
26. ควรจัดกิจกรรมการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมาย เลือกตัดสินใจเรียน เช่น การพบกลุ่ม การทดลอง การลงมือปฏิบัติ การแบ่งกลุ่มร่วมอภิปราย การพาไปศึกษาดูงาน การเรียนรู้ด้วยตนเอง ฯลฯ (แบบเลือกชื่อของตลาดนัด)	3.80	1.01	มาก
27. ควรจัดกิจกรรมการศึกษาให้มีความยืดหยุ่นในด้านต่าง ๆ มาบริการให้เหมาะสมกับชุมชน เช่น ลดกฎระเบียบ ระยะเวลา วิธีการเรียนรู้ หลักสูตร เนื้อหา สถานที่เรียน การประเมินผล ฯลฯ	3.81	0.97	มาก
28. ควรจัดเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งความรู้ สื่อการเรียนรู้ ต่าง ๆ ให้เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อกลุ่มเป้าหมายมาใช้บริการเรียนรู้ สะดวก รวดเร็ว ด้วยตนเอง	3.87	0.94	มาก
29. ควรจัดตารางพบปะครู เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับบริการขอคำปรึกษา แก้ไขปัญหา แนะนำ เชื้ออำนาจ ความสะดวกในด้านต่าง ๆ	3.78	0.92	มาก
30. ควรจัดกิจกรรมการศึกษาบริการความรู้ผ่านสื่อหลายประเภท เช่น หนังสือพิมพ์ ตำรา แบบเรียน วิทยุ โทรทัศน์ ซีดีรอม วีดิทัศน์ นิตยสาร เป็นต้น	3.83	0.97	มาก
31. ควรจัดกิจกรรมการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมกล้าแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ตัดสินใจ อย่างมีอิสระ เช่น การจัดเวทีชาวบ้าน การอภิปรายประสบการณ์ ความรู้ นัดพบปะสภากาแฟ การทำโครงการ ฯลฯ	3.74	0.98	มาก
32. ควรจัดผู้เรียน ให้ได้รับบริการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน โดยการทำวิจัยร่วมกัน ค้นคว้าหาความรู้จากสื่อ และ แหล่งความรู้ประเภทต่าง ๆ	3.76	0.98	มาก

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

แนวทางการจัดกิจกรรม	ความคิดเห็นต่อระดับแนวทางการจัดกิจกรรม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
33. ควรสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายให้เห็นว่าการศึกษามีความสำคัญ ความจำเป็น นำผลประโยชน์มาพัฒนาตนเองและชุมชน	3.86	1.00	มาก
34. ควรพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ในด้านต่าง ๆ สำหรับบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง	3.91	1.00	มาก
35. ควรร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เนื้อหาเรื่องต่าง ๆ โดยนำความรู้ของชุมชน มาบูรณาการเนื้อหาเรื่องต่าง ๆ ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน มีการอนุรักษ์ความรู้ดั้งเดิมรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดี	3.86	0.93	มาก
36. ควรเชิญ ผู้มีความรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมเป็นครูผู้สอนเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาความรู้ที่ยาก และไม่เข้าใจตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	3.86	1.00	มาก
รวม	3.83	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.23 แสดงให้เห็นว่า ผู้รับบริการการศึกษามีความเห็นต่อแนวทางการจัดบริการการศึกษาด้านวิธีการจัดกิจกรรม ในภาพรวม แนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้รับบริการการศึกษามีความคิดเห็นว่าทุกข้อ จัดอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อ 25 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.93$) รองลงมาข้อ 34 ($\bar{x} = 3.91$) และข้อ 28 ($\bar{x} = 3.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 31 ($\bar{x} = 3.74$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความคิดเห็นของผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สรุปได้ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ คือการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อประเภทต่าง ๆ ที่ทันสมัย เทคโนโลยี และพร้อมสำหรับการให้บริการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ให้มีความรู้สึกเป็นกันเอง จูงใจให้เข้ามาเรียนรู้ และการสร้างความร่วมมือจากหลายฝ่ายของชุมชน เช่น บุคคล ครอบครัว วัด โรงเรียน สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา

ด้านประเภทของกิจกรรม คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อเนื่อง ระดับประถมศึกษา(ป.6) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) จัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้ความรู้วิชาชีพระยะสั้น กลุ่มสนใจ ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การทำขนมไทย นำสมุนไพรมาทำยา ทำปุ๋ยชีวภาพ เรียนรู้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อ่าน เขียนเพื่อการรู้หนังสือรณรงค์การเรียนรู้

ด้านวิธีการจัดกิจกรรม คือจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายให้ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ที่เหมาะสม ตามความสามารถ ความต้องการ และความสนใจ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องสำหรับบริการจัดกิจกรรมการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งความรู้ สื่อการเรียนรู้ ด้านต่าง ๆ ให้เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อกลุ่มเป้าหมายมาใช้บริการเรียนรู้ด้วยตนเองสะดวก รวดเร็ว

แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสรุปได้ว่า เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่นับกับแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของผู้จัดบริการการศึกษา และผู้รับบริการการศึกษา และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ คือ จัดครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อาสาสมัครรับผิดชอบ ปฏิบัติงานในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน มีการจัดประชุมคณะกรรมการเป็นประจำเดือนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง การประสานงานเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นเครือข่ายอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และชุมชนอื่น ๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้สึกว่าการจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องกระทำ และมีความ

จำเป็นต้องรับบริการการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และชุมชนให้มีความเข้มแข็งต่อไป

ด้านประเภทของกิจกรรม คือจัดการศึกษาประเภทพื้นฐาน ควรมีการเทียบโอนผล การเรียน โดยนำประสบการณ์ชีวิตที่ประสบความสำเร็จของกลุ่มเป้าหมายมาเทียบโอนเป็น เนื้อหาวิชาหลักสูตรการศึกษา เนื้อหาหลักสูตรที่จัดกิจกรรมการศึกษาควรจัดตามความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายให้มีความหลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ มีความสัมพันธ์กับการ ดำเนินชีวิตตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพึ่งพา ตนเอง กิจกรรมการศึกษาควรเน้นเป็นแบบง่าย ๆ มีการอธิบายรายละเอียดอย่างชัดเจน กรณีที่ ต้องการศึกษาด้วยตนเอง ใช้ระยะเวลาการศึกษาเรียนรู้เวลาสั้น ๆ เช่น หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น กลุ่มสนใจ ผูกอบรม กิจกรรมการให้ความรู้ทักษะต่าง ๆ ควรมีทั้งหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาว ทั้ง แบบมีประกาศนียบัตร และแบบไม่มีประกาศนียบัตร จัดกิจกรรมการศึกษานเน้นความรู้คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ทั่วไป เช่น ประวัติศาสตร์ในชุมชนสถานการณ์ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน และ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม

ด้านวิธีการจัดกิจกรรม คือ จัดกิจกรรมการศึกษา โดยจัดการศึกษาให้วิธีการแสวงหา ความรู้ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องมากกว่าให้ความรู้ เพียงอย่างเดียว ใช้สื่อที่เป็นเทคโนโลยี มาช่วยในการจัดกิจกรรมการศึกษา โดยการผ่านสื่อหลากหลายประเภท เช่น รายการวิทยุ- โทรทัศน์เพื่อการศึกษาบทเรียน E - Learning มาใช้ จัดระบบการศึกษาทางไกล เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทันทีเมื่อมีเวลาว่าง จัดกิจกรรมการศึกษาให้มีความยืดหยุ่นกับผู้เรียนใน ด้านต่าง ๆ เช่น สถานที่ เวลา วิธีการ ลดขั้นตอน กฎเกณฑ์ ระเบียบ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสผู้เรียน ได้เข้ามาเรียนรู้ทุกคน

ตอนที่ 4 ประมวลผลแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การวิจัยครั้งนี้ สามารถประมวลผลแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์ การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่เก็บ รวบรวมและทำการวิเคราะห์ ได้แนวทางจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนี้

4.1 ด้านบริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ส่งเสริมการจัดแหล่งการเรียนรู้ให้อยู่ในชุมชน จัดการศึกษา อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อกลุ่มเป้าหมายมาใช้บริการได้สะดวก ตามความต้องการ กระจาย อำนาจบริหารจัดการลงสู่ชุมชน การประสานงานสร้างเครือข่ายร่วมกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้สังคมมีส่วนร่วม โดยให้ประชาชนในชุมชนรับผิดชอบร่วมกัน บริหารจัดการศึกษาใน รูปแบบของคณะกรรมการ รายละเอียดในการบริหารจัดการประกอบด้วย

4.1.1 การจัดสถานที่ วัสดุ สื่ออุปกรณ์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดเป็น แหล่งการเรียนรู้ ให้อยู่ใกล้ชิดกับชุมชน บริการความรู้กับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องทั้งถึงตาม ความต้องการ สะดวก รวดเร็ว มีบริการข้อมูล วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัย ทันกับเหตุการณ์ ปัจจุบัน มีมุมสื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ มุมพบบกลุ่มนักศึกษา มุมจัดกิจกรรมฝึกอบรม มุมนิทรรศการความรู้ตามวาระและโอกาส มีห้องประชุม ห้องน้ำ จัดให้มีบรรยากาศที่ร่มรื่น สะอาด สวยงาม เป็นที่พักผ่อน เป็นแหล่งการเรียนรู้ตามธรรมชาติ มีสนามกีฬา อุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ เพื่อให้บริการกับประชาชนในชุมชน

4.1.2 จัดโครงสร้างบริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยการ กระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับองค์การบริหารส่วนตำบลบริหารจัดการควบคุม กำกับ ดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษา บริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ ให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของที่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ประกอบด้วย (1) คณะกรรมการทำหน้าที่ ด้านการบริหารจัดการ ร่วมกำหนดนโยบาย จัดทำแผนงาน/โครงการ เสนอเข้ากับแผนพัฒนาตำบล เป็นที่ปรึกษาส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานเครือข่าย ติดตาม กำกับดูแล (2) คณะกรรมการทำหน้าที่ ด้านการให้บริการจัดกิจกรรมการศึกษา เช่น วิทยากร อาสาสมัคร

4.1.3 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ใช้ ชุมชนเป็นฐานการบริหารจัดการ ตอบสนองความต้องการของชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ของชุมชน นำเครือข่ายในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนมีส่วนร่วมกัน รับผิดชอบ จัดกิจกรรมการศึกษาในฐานะเจ้าภาพของงาน โดยให้มีส่วนร่วมทุกระบวนการ เช่น สสำรวจข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนงาน/โครงการ ดำเนินการ กำกับดูแล ติดตามประเมินผล วิเคราะห์สภาพและปัญหา แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ระดมกันใช้ทรัพยากรชุมชนให้เกิด ประโยชน์อย่างคุ้มค่าให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน

4.1.4 การประสานงานจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ขอความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานองค์กรทุกฝ่ายในชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จไปสู่จุดเป้าหมายเดียวกัน ไม่เกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน รูปแบบมีทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ทุกฝ่ายร่วมเป็นหุ้นส่วนของการจัดกิจกรรมการศึกษา เช่น ระดมใช้ทรัพยากรของชุมชนร่วมกัน เช่น เงินทุน อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ วิทยากร ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ยึดกลุ่มเป้าหมายประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ

4.1.5 การพัฒนากลุ่มบุคคลในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยจัดการ

ฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ พาไปศึกษาดูงานชุมชนอื่น ๆ เพื่อศึกษารายละเอียดข้อมูลด้านต่าง ๆ ของการจัดการศึกษา เช่น หลักการ วิธีการ เทคนิค อันเป็นกลไกสำคัญของการจัดกิจกรรมการศึกษา เป็นการเตรียมศักยภาพความพร้อมให้กับชุมชน ในการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา กลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำชุมชน วิทยากร ภูมิปัญญาชาวบ้าน อาสาสมัคร เป็นต้น

สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การเน้นกระจายอำนาจจากหน่วยงานลงสู่ท้องถิ่น การมีส่วนร่วม ให้มีแหล่งการเรียนรู้อยู่ในชุมชน จัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาตามความพร้อม สังคมชุมชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ พร้อมกับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.2 ด้านประเภทของกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จัดกิจกรรมการศึกษาตามความต้องการของชุมชน ซึ่งครอบคลุมหลักสูตรเนื้อหาทั้งการศึกษาพื้นฐาน การศึกษาอาชีพ และความรู้อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต รายละเอียดประเภทของกิจกรรมประกอบด้วย

4.2.1 การจัดกิจกรรมการศึกษาพื้นฐาน คือ การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือให้อ่านออกเขียนได้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่รู้หนังสือ วรรณคดีการเรียนรู้หนังสือ จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องพื้นฐาน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดกิจกรรมการศึกษาให้เนื้อหาหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตประจำวันตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมการศึกษาในระบบการ

4.2.2 การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ที่สนองต่อต่อหลักการศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชน โดยจัดการศึกษาเพื่อบูรณาการ พัฒนา ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพของประชาชน ด้วยการฝึกทักษะอาชีพในลักษณะอาชีพตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นหลักสูตรต่าง ๆ การส่งเสริมการเข้าสู่อาชีพเป็นกิจกรรมการพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย เน้นแนวอาชีพเป็นการจัดกลุ่มอาชีพเดียวกันเป็นเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์กัน การแสวงหาความรู้ และพัฒนาอาชีพด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนา อาชีพและศักยภาพตนเอง

4.2.3 การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อส่งเสริมให้ ความรู้ สามารถพัฒนาตนทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์-สติปัญญา และสังคม ทักษะพื้นฐานในการ ดำรงชีวิตประจำวัน และจัดการอนาคตให้อยู่ดีมีสุข สามารถจัดการตนเอง ครอบคลุม เพื่อนบ้าน และสิ่งแวดล้อมในสังคมอย่างมีความสุข การจัดกิจกรรมการศึกษายึดทักษะพื้นฐานที่จำเป็น 4 ด้าน คือ (1) ทักษะชีวิตด้านสุขภาพอนามัย การดูแลรักษาสุขภาพ การออกกำลังกาย (2) ทักษะ ชีวิตด้านความปลอดภัย การเล่นกีฬา การขับขี่ยานพาหนะได้ถูกกฎจราจร (3) ทักษะชีวิตด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การทำปุ๋ยชีวภาพ การลดปริมาณขยะ (4) ทักษะชีวิตด้าน คุณธรรม – จริยธรรม การลด ละ เลิก อบายมุข การมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ

4.2.4 การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน จัดกิจกรรม การศึกษาให้คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ และบูรณาการความรู้ ประสบการณ์และทักษะอาชีพเข้า มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความเป็นปึกแผ่นของ ชุมชน ใช้ชุมชนเป็นฐานจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของคนในชุมชน จัดกิจกรรม 4 ด้าน คือด้าน เศรษฐกิจ (วิสาหกิจชุมชน) ด้านการเมืองการปกครอง (ความเป็นประชาธิปไตย) ด้านสังคม (วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชน) และด้านสิ่งแวดล้อม (การดูแลทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน)

4.2.5 การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่ง ให้บริการความรู้ในด้านต่าง ๆ กับกลุ่มเป้าหมายสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น จัดบริการความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลายครอบคลุมด้านต่าง ๆ ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน มีการ จัดบริการสื่อหลายประเภท เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล นิทรรศการความรู้ตาม วาระและโอกาสที่สำคัญ ตลอดจนการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของชุมชน ส่งเสริมการ เรียนรู้ในระบบโรงเรียนที่สอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ผ่านทางรายการโทรทัศน์ผ่าน ดาวเทียม รายการวิทยุเพื่อการศึกษา นิทรรศการวิทยาศาสตร์ บทเรียน E-Learning เพื่อ ประชาชนสามารถมาใช้บริการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ทุกเวลา ตามความพร้อม ความต้องการ พร้อม

ทั้งจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่บริการความรู้ต่าง ๆ โดยการออกหมุนเวียนสลับเปลี่ยนไปกับชุมชนอื่น ๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ร่วมกัน

สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ จัดการศึกษา พื้นฐาน และกิจกรรมการศึกษาอื่น ๆ ตามความต้องการ จัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ สอดคล้องความต้องการ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของกลุ่มบุคคล มีเนื้อหาหลักสูตรทั้งหลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรท้องถิ่น และความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถนำความรู้ มาพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง

4.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 วิธีการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้กลุ่มเป้าหมาย รายละเอียดวิธีการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

4.3.1 จัดกิจกรรมการศึกษาไปสู่กลุ่มเป้าหมาย มีวิธีการที่หลากหลาย จัดกิจกรรมการศึกษาตามสภาพของท้องถิ่น ให้ทุกกลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก สตรี ผู้ใช้แรงงาน ผู้สูงอายุ ผู้พลาดโอกาส ผู้พิการ คำนึงถึงความต้องการ มีแนวทาง (1) ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (2) จัดกิจกรรมการศึกษา ตามความต้องการ มีความเหมาะสม เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกตัดสินใจ เช่น การสาธิต ลงมือปฏิบัติ พาไปศึกษาดูงาน เข้าค่าย ฝึกอบรม เรียนรู้ด้วยตนเอง (3) ให้ความยืดหยุ่นด้านต่าง ๆ เช่น การลงทะเบียนเรียน ระยะเวลา เรียน วิธีการเรียนรู้ เนื้อหา การวัดผลประเมินผล

4.3.2 จัดกิจกรรมการศึกษาบริการความรู้ผ่านสื่อหลายประเภท ผสมผสานกัน เช่น บทเรียน E-Learning นำระบบจัดการศึกษาทางไกลเข้ามาช่วย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดเก็บสื่อเป็นระบบหมวดหมู่ ตามประเภทของสื่อต่าง ๆ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ เอกสารชุดวิชาแบบเรียน วารสาร หนังสือพิมพ์ (2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เทปเสียง CD-ROM คอมพิวเตอร์ (3) สื่อบุคคล ภูมิปัญญาชาวบ้าน (4) สื่ออื่น ๆ ชุดทดลองวิทยาศาสตร์ นิทรรศการ

4.3.3 ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหา เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายด้านต่าง ๆ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเป็นครูและผู้เรียนในระยะเวลาเดียวกัน มีตารางพบปะครู เพื่อการพบกลุ่มผู้เรียน มีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำโครงการ ต่าง ๆ มีการสอนเสริม ทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ใช้กระบวนการวิธีเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น แบ่งกลุ่ม

ย่อย อภิปราย สาธิต ได้วาที ทดลอง ลงมือปฏิบัติ พาไปศึกษาดูงาน วิจัยศึกษาหาความรู้ค้นคว้า จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ

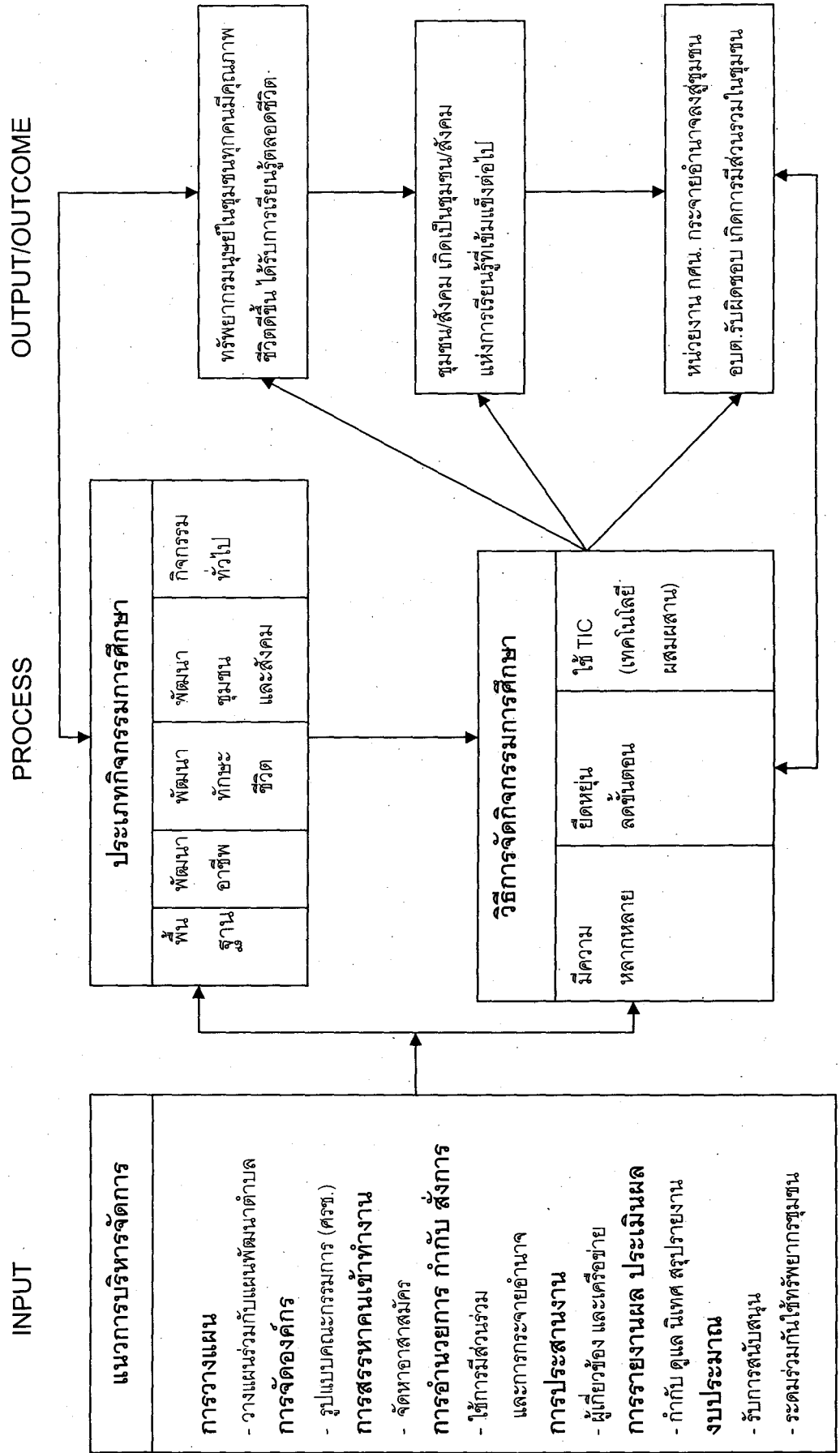
4.3.4 บุรณาการการเรียนรู้ให้ผสมผสานกลมกลืนกับชีวิตสอดคล้องกับสภาพของชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนำความรู้ของชุมชน วิถีชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ผู้เรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาบูรณาการเชื่อมโยงเป็นเนื้อหาหลักสูตร ให้เป็นการเรียนรู้ในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน

4.3.5 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดกิจกรรมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง บริการได้ตลอดเวลา ตามความต้องการของชุมชน แนวทางการจัด (1) นำความรู้ของท้องถิ่นและความรู้ใหม่แลกเปลี่ยนร่วมกันกับบุคคลในชุมชน เช่น จัดเวทีชาวบ้าน เวทีประชาธิปไตย (2) จัดให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายในชุมชนเข้าถึงได้ง่าย ได้รับความสะดวก รวดเร็ว (3) นำสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา (4) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภายในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดกิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อการพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันของผู้เรียน (5) จัดกิจกรรมการศึกษาทั้ง การศึกษา นอกระบบการศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาในระบบโรงเรียน

สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 วิธีการจัดกิจกรรมการศึกษา คือ จัดกิจกรรมการศึกษาหลายวิธี สามารถให้กลุ่มเป้าหมายเลือกเรียน ตัดสินใจได้ ตามความสนใจ ความต้องการ มีความเหมาะสม แบบชื่อของตลาดนัด มีความยืดหยุ่น และนำเทคโนโลยีมาผสมผสานในการจัดกิจกรรมการศึกษา

ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแผนภูมิแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ดังนี้

แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

จากแผนภูมิแนวทางการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ มี 3 ด้านดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการ ใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับประชาชนทุกคนในชุมชน เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยากร ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการเน้นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบริหารจัดการ โดยประชาชนเพื่อประชาชน ใช้แนวคิดการบริหารของ POSDCRB การมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ สร้างทีมงาน ระดมร่วมกันใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน
2. ด้านประเภทของกิจกรรม จัดกิจกรรมการศึกษาให้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชน ตามสภาพของท้องถิ่นชุมชน โดยคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก ให้ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อกลุ่มเป้าหมายเลือกตัดสินใจจัดกิจกรรมการศึกษาตามบทบาท และพันธกิจที่สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน กำหนด และกิจกรรมทั่วไปที่เน้นตามสภาพการพัฒนาเฉพาะด้าน เช่น การป้องกันสิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด การรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. วิธีการจัดกิจกรรม ให้บริการความรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายผสมผสานกัน โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาใช้จัดการศึกษา จัดการศึกษาทางไกล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายให้เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามความต้องการได้ทันที มีความสะดวก รวดเร็ว ยืดหยุ่น ลดขั้นตอน กฎเกณฑ์ ระเบียบ เช่น การลงทะเบียนเรียนวิธีเรียน ระยะเวลา มีการจัดเก็บสื่อ เป็นระบบหมวดหมู่ ง่ายในการค้นคว้า จัดกระบวนการเรียนการสอน มีหลายวิธี เช่น พบกลุ่ม เข้าค่าย ฝึกอบรม ลงมือปฏิบัติ อภิปราย ทดลอง พาไปศึกษาดูงาน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำหรับในบทนี้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษา ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบัน

1.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากความคิดเห็นของผู้จัดบริการ และผู้รับบริการ

1.1.3 เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจากผู้จัดบริการ ผู้รับบริการ และผู้เชี่ยวชาญ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่ที่ทำการศึกษา คือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 9 จังหวัด มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 475 แห่ง

1.2.1 ประชากรสำหรับการวิจัย

1) ผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และอำเภอ 80 คน

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 คน

2) ผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญมาใช้บริการศูนย์การ

เรียนรู้ชุมชน 475 แห่ง

ประชาชนมาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 475 แห่ง

- 3) ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย
 - ผู้เชี่ยวชาญงานการศึกษาออกโรงเรียน
 - ผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน
 - คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 - ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 - ภูมิปัญญาชาวบ้าน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษาจากประชากร

- 1) ผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 - ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด 9 คน
 - ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ 36 คน
 - ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 72 คน
- 2) ผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 - นักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ 216 คน
 - ประชาชนที่มาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 144 คน
- 3) ผู้เชี่ยวชาญ 18 คน
 - ผู้เชี่ยวชาญงานการศึกษาออกโรงเรียน 6 คน
 - ผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน 3 คน
 - คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3 คน
 - ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3 คน
 - ภูมิปัญญาชาวบ้าน 3 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นเอง

แบบสอบถามฉบับที่ 1 ใช้สอบถามผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .9700

แบบสอบถามฉบับที่ 2 ใช้สอบถามผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .9548

แบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเสนอแนวทางจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยจัดทำหนังสือ ถึงประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัด 9 จังหวัด เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ 2 วิธี คือ ติดต่อกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนร่วมงาน เพื่อชี้แจงรายละเอียดข้อมูลของการตอบแบบสอบถาม พร้อมขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามรวบรวมแบบสอบถามส่งคืนให้ผู้วิจัย และมีบางส่วนผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง สำหรับแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบ สรุปเป็นรายชื่อ และเสนอเป็นความเรียง

แบบสอบถามตอนที่ 2 – 4 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ทำการวิเคราะห์ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปตารางประกอบ สรุปเป็นรายชื่อ รายด้าน และเสนอเป็นความเรียง

แบบสัมภาษณ์ เนื่องจากข้อมูลแบบสัมภาษณ์มีคำถามลักษณะเป็นประเด็นปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลจึงวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปเป็นรายด้าน และนำเสนอเป็นความเรียง

1.3 สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา วิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 100 หญิง ร้อยละ 52.99 ชาย ร้อยละ 47.01 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี ร้อยละ 33.33 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 81.20 มีประสบการณ์ทำงานการศึกษานอกโรงเรียน 1 – 3 ปี ร้อยละ 44.45 ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ร้อยละ 61.54 ผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ร้อยละ 30.77 และผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัด ร้อยละ 7.69

ข้อมูลทั่วไปผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 360 คน

นักศึกษา 216 คน คิดเป็นร้อยละ 100 หญิง ร้อยละ 56.94 ชาย ร้อยละ 43.06
มีอายุ 17 – 27 ปี ร้อยละ 71.30 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 49.53 รับบริการ
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ร้อยละ 93.52

ประชาชน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 100 หญิง ร้อยละ 61.12 ชาย ร้อยละ 38.88
มีอายุ 17-27 ปี ร้อยละ 50 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 36.80 รับบริการสัปดาห์
ละ 1 ครั้ง ร้อยละ 60.41

สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน ภาคตะวันออกเฉียง

1. สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน
ภาคตะวันออกเฉียง ตามความคิดเห็นของผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1.1 สภาพดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใน
ภาคตะวันออกเฉียงในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมแล้ว มี
ค่าเฉลี่ยคะแนน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้
ด้านวิธีการจัดกิจกรรม และด้านประเภทของกิจกรรม จัดอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหาร
จัดการอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.1 ด้านการบริหารจัดการ สภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนรับภาระทั้งงานการบริหาร
จัดการ การรับบริการ จัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.92$) การร่วมประสานงานเครือข่ายระหว่างศูนย์
การเรียนรู้ชุมชน กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในชุมชนได้อย่างกว้างขวาง ($\bar{x} = 3.49$) การเปิดโอกาสให้
ประชาชนในชุมชนเข้ารับบริการตามความต้องการทำอย่างต่อเนื่อง สะดวก รวดเร็ว ($\bar{x} = 3.46$)

1.1.2 ด้านประเภทของกิจกรรม สภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับ
มาก ($\bar{x} = 3.61$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องพื้นฐาน ระดับ
ประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{x} = 4.35$) จัดกิจกรรม
การพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬา การละเล่นพื้นบ้าน อนุรักษ์ความเป็น
ประเพณีไทยต่อต้านภัยยาเสพติด และโรคเอดส์ ($\bar{x} = 3.79$) จัดกลุ่มสนใจ เพื่อการพัฒนา
คุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อมสังคม จริยธรรมคุณธรรม และจัดกิจกรรม
ส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ($\bar{x} = 3.68$)

1.1.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรม สภาพการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก
($\bar{x} = 3.66$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษาอย่าง
หลากหลาย เช่น การพบกลุ่ม ลงมือปฏิบัติ เข้าค่ายฝึกอบรม พาไปศึกษาดูงาน ($\bar{x} = 3.92$)

จัดกิจกรรมการศึกษาโดยครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา แนะนำ ใช้อำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.85$) จัดกิจกรรมการศึกษาแบบยืดหยุ่น ลดขั้นตอน เช่น กฎเกณฑ์ระเบียบ หลักสูตร วิธี ระยะเวลา สถานที่ ($\bar{x} = 3.74$)

1.2 ปัญหาการดำเนินงานจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมแล้ว มีค่าเฉลี่ยคะแนน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านการบริหารจัดการ

1.2.1 ด้านการบริหารจัดการ มีปัญหาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการรับบริการ ($\bar{x} = 3.36$) คณะกรรมการทุกฝ่ายมีส่วนร่วมช่วยกันบริหารจัดการ ร่วมคิด ร่วมทำ ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบตามศักยภาพอย่างเต็มที่ และการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการศึกษาได้อย่างหลากหลายรูปแบบ ($\bar{x} = 3.21$) การวางแผน/โครงการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษาร่วมกับแผนพัฒนาตำบลสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน ($\bar{x} = 3.19$)

1.2.2 ด้านประเภทของกิจกรรม มีปัญหาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19$) เมื่อพิจารณารายข้อมี พบว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องพื้นฐานบริการได้ทั่วถึงตามแผนงาน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{x} = 3.38$) การจัดกิจกรรมพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬา การละเล่นพื้นบ้าน อนุรักษ์ความเป็นประชาติปีไทย ต่อต้านภัยยาเสพติดป้องกันโรคเอดส์ รับผลประโยชน์ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{x} = 3.27$) การจัดกิจกรรมกลุ่มสนใจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม สังคมจริยธรรม คุณธรรม บริการครอบคลุมสภาพปัญหาทั่วถึงตามแผนงาน ($\bar{x} = 3.24$)

1.2.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรม มีปัญหาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.22$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดกิจกรรมรวบรวมแหล่งการเรียนรู้บุคคลในชุมชน สื่อการเรียนรู้เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลศึกษาค้นคว้ามีเพียงพอกับจำนวนความต้องการให้บริการ ($\bar{x} = 3.33$) การจัดกิจกรรมการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ตามความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมาย สามารถพัฒนาเรียนรู้ร่วมกันได้ ($\bar{x} = 3.27$) การจัดกิจกรรมการศึกษา เนื้อหาสอดคล้องผสมผสานกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของกลุ่มเป้าหมาย สามารถนำความรู้ประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาตนเอง ($\bar{x} = 3.26$)

2. สภาพการรับบริการ และความพึงพอใจต่อสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษา ปัญหาการรับบริการ การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.1 สภาพการรับบริการ และความพึงพอใจต่อสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมแล้วมีค่าเฉลี่ยคะแนน จัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม

2.1.1 ด้านประเภทของกิจกรรม สภาพการรับบริการแล้วเกิดความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ากิจกรรมการพัฒนาสังคมและชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬา การละเล่นพื้นบ้าน การต่อต้านภัยยาเสพติด การป้องกันโรคเอดส์ การรักษาความสามัคคีในหมู่คณะของชุมชน ฯลฯ ($\bar{x} = 4.05$) การกิจกรรมการเรียนการสอนต่อเนื่อง ได้แก่ ระดับประถมศึกษา(ป.6) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ($\bar{x} = 3.96$) กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน อ่าน เขียน เพื่อการเรียนรู้หนังสือ ($\bar{x} = 3.93$)

2.1.2 ด้านวิธีการจัดกิจกรรม สภาพการรับบริการแล้วเกิดความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดตารางพบปะครู เพื่อให้บริการคำปรึกษา แก้ไขปัญหา แนะนำ เชื้ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ กับกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{x} = 3.94$) จัดกิจกรรมการศึกษาโดยใช้ความยืดหยุ่นด้านต่าง ๆ มาบริการ เช่น ลดชั้นตอน กฎเกณฑ์ ระเบียบ ระยะเวลา วิธีการเรียน หลักสูตรเนื้อหา สถานที่เรียน การวัดผลประเมินผล ($\bar{x} = 3.88$) จัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสม ตามความสามารถ ตามความต้องการ ความสนใจ ($\bar{x} = 3.87$)

2.2 ปัญหาการรับบริการ การรับบริการจากการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมแล้ว มีปัญหารับบริการการศึกษา จัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.75$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าวัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ใช้ในการเรียนรู้ที่ทันสมัย น้อยไม่เพียงพอ กับจำนวนผู้รับบริการ ($\bar{x} = 2.97$) จัดกิจกรรมการศึกษาแบบเดิม ๆ ไม่มีการลดชั้นตอน กฎเกณฑ์ ระเบียบ วิธีการ เกิดความไม่สะดวกกับกลุ่มเป้าหมายเข้ารับบริการได้ยาก ทำให้พลาดโอกาส

($\bar{x} = 2.84$) จัดบริการกิจกรรมการศึกษาให้ความรู้ขาดความต่อเนื่อง เกิดปัญหาการให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายไม่ต่อเนื่องอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 2.77$)

แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาค

ตะวันออก

1. แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก ตามความคิดเห็นของผู้จัดบริการการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

1.1 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมแล้ว มีค่าเฉลี่ยคะแนนจัดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านการบริหารจัดการ

1.1.1 ด้านการบริหารจัดการ แนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าควรจัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ให้ทันตามเทคโนโลยี มีความเหมาะสมพร้อมกับการบริการจัดกิจกรรมการศึกษา ($\bar{x} = 4.06$) การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้มีความรู้สึกเป็นกันเอง จูงใจให้เข้ามาเรียนรู้ และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจกับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาศักยภาพความรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการ ($\bar{x} = 4.05$) การประสานงานทุกรูปแบบกับเครือข่ายในชุมชนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีทีมงาน มีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนบริหารจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง ลดความซ้ำซ้อน ($\bar{x} = 3.98$)

1.1.2 ด้านประเภทของกิจกรรม แนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ควรจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องพื้นฐานระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{x} = 4.09$) ควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรความรู้ด้านต่าง ๆ ให้ทันกับเทคโนโลยี ตามเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างเหมาะสม กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การแปรรูปผลผลิตการฝึกภาษาต่างประเทศ ฯลฯ ($\bar{x} = 4.07$) ควรจัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพ แบบมีส่วนร่วม ช่วยกันแบบครบวงจร เพื่อหาช่องทางการประกอบอาชีพรับผลประโยชน์แบ่งปันรายได้ ($\bar{x} = 4.05$)

1.1.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรม แนวทางการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าควรมีการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.30$) ควรจัดผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมเป็นวิทยากรสอนเสริมเพิ่มเติม เนื้อหาความรู้ในวิชาที่ยาก และผู้เรียนไม่เข้าใจ ($\bar{x} = 4.21$) ควรสร้างแรงจูงใจ ความเชื่อถือให้กับ

กลุ่มเป้าหมาย เห็นว่าการศึกษเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ที่มีความสำคัญ ความจำเป็นต้องจัดการ และรับบริการและมีผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.16$)

2. แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก ตามความคิดเห็นของผู้รับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.2 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวมแล้ว มีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านประเภทของกิจกรรม ด้านวิธีการจัดกิจกรรม และด้านการบริหารจัดการ

2.2.1 ด้านการบริหารจัดการ แนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อประเภทต่าง ๆ ที่ทันสมัย เทคโนโลยี และมีความเหมาะสมพร้อมสำหรับให้บริการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.86$) ควรจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้มีความรู้สึกเป็นกันเอง และจูงใจให้เข้ามาเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.82$) การสร้างความร่วมมือจากหลายฝ่ายของชุมชน เช่น บุคคล ครอบครัว วัด โรงเรียน สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ($\bar{x} = 3.81$)

2.2.2 ด้านประเภทของกิจกรรม แนวทางการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษาพื้นฐาน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา (ป.6) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ($\bar{x} = 4.09$) ควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้วิชาอาชีพระยะสั้นตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เช่น การทำขนมไทย การนำสมุนไพรมาทำยา การทำปุ๋ยชีวภาพ การเรียนรู้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 3.93$) ควรจัดกิจกรรมการเรียน การสอน อ่าน เขียน เพื่อการรู้หนังสือ ($\bar{x} = 3.92$)

2.2.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรม แนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าควรจัดกิจกรรมการศึกษา สำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกคนให้มีโอกาสเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ตามความสามารถ ความต้องการ และความสนใจ ($\bar{x} = 3.93$) การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ในด้านต่าง ๆ ของชุมชน ($\bar{x} = 3.91$) จัดเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งความรู้ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อกลุ่มเป้าหมายมาใช้บริการเรียนรู้ สะดวก รวดเร็ว ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 3.87$)

3. แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก ความคิดเห็นและข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการจัดกิจกรรม

การศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ผู้จัดบริการการศึกษา และผู้รับบริการการศึกษา มีความเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการ ควรจัดให้ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและอาสาสมัครปฏิบัติในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรจัดประชุมคณะกรรมการให้เป็นประจำเดือนทุกเดือน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องกระทำ และมีความจำเป็นที่ต้องได้รับบริการ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และชุมชน เพื่อให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

3.2 ด้านประเภทของกิจกรรม การจัดการศึกษาประเภทพื้นฐานควรมีการเทียบโอนผลการเรียน เช่น นำประสบการณ์ในชีวิตประจำวันที่ประสบความสำเร็จมาเทียบโอนเป็นหลักสูตรเนื้อหาการศึกษา จัดเนื้อหาหลักสูตรกิจกรรมให้มีความหลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและพึ่งพาตนเอง จัดเนื้อหาหลักสูตรกิจกรรมควรเป็นแบบง่าย ๆ มีการอธิบายรายละเอียดอย่างชัดเจน กรณีที่ศึกษาด้วยตนเอง และใช้ระยะเวลาการศึกษาเรียนรู้ในเวลาสั้น ๆ และหรือจัดแบบหลักสูตรระยะสั้น กลุ่มสนใจ มีทั้งแบบมีประกาศนียบัตร และแบบไม่มีประกาศนียบัตร ควรเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ทั่วไปด้านต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ของชุมชน และสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน

3.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ควรจัดวิธีการให้รู้จักแสวงหาความรู้ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มากกว่าการให้บริการความรู้เพียงอย่างเดียว นำสื่อที่เป็นเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดกิจกรรมการศึกษาโดยผ่านสื่อหลายประเภทผสมผสานกัน เช่น บทเรียน E-Learning มาช่วยสอน ใช้ระบบการศึกษาทางไกล เพื่อให้ผู้เรียน เรียนได้ทันทีเมื่อมีเวลาว่าง จัดกิจกรรมการศึกษาให้ความยืดหยุ่น ลดขั้นตอน ระเบียบ กฎเกณฑ์

4. ประมวลแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

จากสรุปการวิจัย ผู้วิจัยได้แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542ดังนี้

4.1 ด้านการบริหารจัดการ ควรนำแนวคิดการบริหาร POSDCoRB ของ Guilic and Urwice ซึ่งแบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 7 ขั้นตอน โดยใช้ชุมชนเป็นฐานจัดการศึกษา

P มีการวางแผนร่วมกับแผนชุมชน/แผนพัฒนาตำบล

O จัดองค์กรประชาชนมีส่วนร่วมทีมงานในรูปแบบเป็นคณะกรรมการ

S สรรหาบุคลากร จากอาสาสมัครชุมชน เช่น ผู้รู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน

D บริหารสั่งการ ใช้หลักการมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ

Co การประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดเครือข่ายในชุมชนทุกรูปแบบ

R สรุปรายงานผลงานเป็นประจำสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง

B นำทรัพยากรชุมชนมาร่วมกันใช้ ดูแลรักษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.2 ด้านประเภทของกิจกรรม จัดกิจกรรมการศึกษาตามบทบาทพันธกิจของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน และกิจกรรมทั่วไปที่เน้นตามสภาพการพัฒนาเฉพาะด้าน เช่น การป้องกันสิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด ตามความต้องการของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมการศึกษาในระบบ

4.3 ด้านวิธีการจัดกิจกรรม จัดกิจกรรมหลายวิธี เช่น ฝึกอบรม ลงมือปฏิบัติ เข้าค่าย ร่วมอภิปราย พบกลุ่ม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ใช้ความยืดหยุ่นลดขั้นตอน กฎเกณฑ์ ระเบียบ และนำเทคโนโลยีมาผสมผสานจัดการศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นกลไกสำคัญ ที่เกิดกระบวนการจัดการศึกษา เชื่อมโยงความรู้เพื่อการเรียนรู้ของชุมชน ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนเรียนรู้อยู่ในชุมชน สามารถรับบริการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เรียนรู้อย่างมีอิสระ เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในชุมชน และเป็นไปตามความต้องการ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

2.1 การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามความเห็นของผู้จัดบริการ การศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษา

2.1.1 สภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาค ตะวันออก ในปัจจุบันด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ผลการศึกษา พบว่า

1) ด้านการบริหารจัดการ สภาพด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ดังนี้ เนื่องจากครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนรับภาระทั้งงานการบริหารจัดการ การรับบริการ จัดการเรียน การสอน การประสานงานเครือข่ายระหว่างผู้เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสารความรู้ ต่าง ๆ ทันทีกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ สุรดี วิภักดี (2542: 94-95) ศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เขตการศึกษา 10ตามทฤษฎีของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานมีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มากเพียงด้านเดียว คือ ด้านการจัดกิจกรรม ส่วนสภาพการดำเนินงานโดยรวม อยู่ในระดับปาน กลาง เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ สมเดช มนต์รีพงษ์ (2542: 122) ศึกษาความคิดเห็นของ ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีต่อบทบาทที่เป็น จริง และบทบาทที่คาดหวังของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่าบทบาท ที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก สรุปประเด็น พบว่า การให้คำปรึกษาแนะนำมากที่สุด รองลงมาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารจัดการ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การประชาสัมพันธ์ การประสานเครือข่าย

2) สภาพด้านประเภทของกิจกรรมการศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก คือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษาพื้นฐานทุกระดับ รองลงมากิจกรรม เพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนกิจกรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีหลากหลายรูปแบบ เช่นบริการ ข่าวสารข้อมูล จัดนิทรรศการ การฝึกอบรม ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิพันธ์ ดำเนินผล(2542: 137-141) ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จังหวัดหนองคาย พบว่าสภาพการดำเนินการจัด กิจกรรมด้านการศึกษาสายสามัญ มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการศึกษา สายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย นอกจากนี้สอดคล้องกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2541: 6-7) สรุปได้ว่าชุมชนท้องถิ่นเป็นเป้าหมายสำคัญที่หน่วยงานต่าง ๆ เร่งจัดการศึกษา อันเป็นปัจจัยสำคัญของ การพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน

3) สภาพด้านวิธีการจัดกิจกรรมการศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ศูนย์การเรียนชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาหลายวิธี เช่น การจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ใช้วิธีการยืดหยุ่น ลดขั้นตอน กฎเกณฑ์ เพื่อกลุ่มเป้าหมาย ทุกคน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามหลักการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ คือ จัดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยบทบาทผู้สอนเป็นผู้ร่วมเรียนในบรรยากาศที่เป็นกันเอง นำประสบการณ์ของผู้เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรม นำปัญหาของผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางของการเรียน การสอน โดยคำนึงถึงรูปแบบลักษณะของผู้เรียนแต่ละคนที่มีความ แตกต่างกัน ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับ สมประสงค์ วิทย์เกียรติ(2542: 259-264) สรุปแนวคิดอาร์เคิน เอ็ทลิ่ง ว่ายึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีหลักสูตรที่เลือกได้ ใช้ประโยชน์ได้ทันที มี โครงสร้างที่ยืดหยุ่น และ อาชัญญา รัตนอุบล (2545: 215-230) ได้สรุปวิธีการจัดการศึกษาว่า การใช้สัญญาแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ลงมือทำการปฏิบัติจริงจน สามารถที่จะปฏิบัติซ้ำในสิ่งที่คาดหวังให้กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการสามารถเรียนรู้ และทำให้เกิด ความชำนาญ การเรียนรู้ร่วมกัน ทำงานร่วมกันเป็นการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมาย ทำงานร่วมกันทีม เป็นกลุ่มแบบย่อย ๆ ของแต่ละกลุ่ม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช) เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ Vella (1979: 76-A อ้างถึงใน ภัทรพล มหาพันธ์) ศึกษาถึงการให้ ชุมชนเป็นเครื่องมือ เพื่อให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้ สรุปว่าการจัดการศึกษาชุมชนต้องเอาตัวบุคคล เป็นศูนย์กลาง วิธีการให้บุคคลรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เป็นวิธีการที่มีประสิทธิผลที่สุดสำหรับ ให้ชุมชนรู้จักพึ่งตนเอง

2.1.2 ปัญหาการจัดการกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนในภาค ตะวันออกในปัจจุบัน ด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า

1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ มีปัญหาการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการได้รับบริการยังไม่ ครอบคลุมทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย คณะกรรมการทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเป็นบางฝ่ายในการบริหาร จัดการ ร่วมคิด ทำ วางแผน/โครงการร่วมกับแผนพัฒนาตำบลตามศักยภาพ การใช้สถานที่ วัสดุ สื่ออุปกรณ์ มีความพร้อมความเหมาะสมไม่เพียงพอ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของนิพันธ์ ดำเนินผล (2542: 138) พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษา คือ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอกับผู้เรียน จัดบริการโอกาสทางการศึกษายังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุก

กลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ที่มาจากหน่วยงานของรัฐบาลทำให้เกิด ความไม่พร้อมของผู้รับบริการการศึกษา และความไม่พร้อมของผู้จัดบริการการศึกษา คือ ขาดการสำรวจข้อมูลในเขตพื้นที่ เพื่อนำมาใช้วางแผนการจัดบริการการศึกษา การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ค่าเช่า ซึ่งสอดคล้องกับ สุมาลี สังข์ศรี (2542: 80-81) สรุปไว้ว่าสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบ พบว่ายังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทั่วถึงผลการจัดกิจกรรม การศึกษายังขาดคุณภาพ ทำให้ผู้รับบริการมีความรู้และทักษะไม่เพียงพอที่จะไปแข่งขันใน ตลาดแรงงานได้ และบางกิจกรรมขาดความต่อเนื่อง เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของอัมภา บัวบุญ (2544: บทคัดย่อ) พบว่าสภาพปัญหาการที่ผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นเครือข่ายไม่ให้การสนับสนุน เท่าที่ควร เนื่องจากยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของการจัดกิจกรรมการศึกษา

2) ปัญหาด้านประเภทของกิจกรรมการศึกษามีปัญหาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องขั้นพื้นฐานบริการได้ ทั่วถึงตามแผนงาน กิจกรรมพัฒนาสังคมและชุมชน รับผลประโยชน์ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมกลุ่มสนใจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตบริการครอบคลุมสภาพปัญหาถึงตามแผนงาน กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพเพียงพอกับจำนวนกิจกรรมการศึกษารับบริการให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง สำหรับทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปตามแผนงาน /โครงการ แต่เนื่องจากยังมี กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับบริการการศึกษา เพราะแผนการจัดกิจกรรมการศึกษาจัดได้ ตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรทำให้การจัดการศึกษายังขาดความต่อเนื่อง ทำให้บริการได้ไม่ ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องผลงานวิจัยของนิพนธ์ ดำเนินผล (2542: 140) พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน คือ ด้านการจัดการศึกษาสายสามัญ ด้านการจัดศึกษาสายอาชีพ และด้านการจัด การศึกษาตามอัธยาศัย นอกจากนี้ ภัทรพล มหาพันธ์ (2545: 336-337) พบว่ามีแต่การจัด กิจกรรมการศึกษาสายสามัญเป็นภาระกิจส่วนใหญ่ คือ จัดกิจกรรมการศึกษาสายสามัญมากกว่า กิจกรรมการศึกษาประเภทอื่น เช่น การจัดกิจกรรมการศึกษาพัฒนาอาชีพกิจกรรมการศึกษาเพื่อ พัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาตามอัธยาศัย

3) ปัญหาด้านวิธีการจัดกิจกรรมการศึกษา มีปัญหาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมรวบรวมแหล่งการเรียนรู้ บุคคลในชุมชน สื่อการเรียนเป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลศึกษาค้นคว้า จัดกิจกรรมการศึกษา ตาม ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สามารถพัฒนาเรียนรู้ร่วมกันได้ กิจกรรมการศึกษาดังกล่าว สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ และแก้ไขปัญหาค้นคว้า กิจกรรมการศึกษายึดหยุ่นตามความ

เหมาะสม กิจกรรมการศึกษาหลากหลายกลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกตัดสินใจเรียนได้ ซึ่งผล การศึกษาดังกล่าว แตกต่างจากของ ประยูร ฝ่องอำไพ (2544: 100) ที่พบว่าครูยังจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามแบบเรียน เนื้อหาวิชาการมากกว่าให้ผู้เรียนทำกิจกรรม โดยเน้นกระบวนการ ที่สอดคล้องกับแผนที่จัดทำไว้ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงาน จัดการเรียน การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไม่มีทักษะการเขียนแผน และกำหนดแผนในการ เรียนรู้ ขาดความเข้าใจ ทักษะการจัดกิจกรรมการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่เนื่องจาก ศูนย์การเรียนชุมชนในปัจจุบันมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยจัดฝึกอบรมให้ ความรู้ และได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องบ้างเป็นบางส่วน

ผลการศึกษาคั้งนี้ พบว่า ครูศูนย์การเรียนชุมชนรับภาระงานการบริหาร จัดการ การรับบริการ และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การประสานงานกับเครือข่ายระหว่าง ศูนย์การเรียนชุมชนกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในชุมชนอย่างกว้างขวาง การเปิดโอกาสให้ประชาชนใน ชุมชนเข้ารับบริการตามความต้องการอย่างต่อเนื่องสะดวก เพื่อจัดบริการการศึกษาให้กับชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนทุกกลุ่มเป้าหมายรับการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถพัฒนา คุณภาพชีวิตของตนเองและนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ด้วยการจัดกิจกรรมการศึกษาที่ หลากหลาย ยืดหยุ่น ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับสภาพ ลักษณะ วิถีชีวิตของชุมชน และ คนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจินดา นูเร (2539: 89 – 91) ที่พบว่าหลักการจัดศูนย์ การเรียนชุมชนดำเนินการโดยชุมชน และเพื่อชุมชน กระจายอำนาจการบริหารให้ชุมชน เน้นการ ระดมสรรพกำลังทรัพยากรบุคคล วัสดุ ครุภัณฑ์จากชุมชน ส่งเสริมการศึกษาและอาชีพของชุมชน สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พชยา ทับทิม (2543: บทคัดย่อ) พบว่าประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ จะมีบทบาท การดำเนินงานของศูนย์การเรียนชุมชน ด้านแผนงานและโครงการ ข้อมูล จัดกิจกรรมการศึกษา ประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียนต่าง ๆ ดังนั้น สภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์ การเรียนชุมชนในภาคตะวันออก เป็นไปตามหลักการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียน ชุมชน ของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนบนพื้นฐานปรัชญาแนวคิด และผลการศึกษาที่ เกี่ยวข้องข้างต้น

2.2 การจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชน ตามความเห็นของผู้รับบริการ การศึกษาตามสภาพการรับบริการ และความพึงพอใจ ต่อการรับบริการ และปัญหาการรับบริการ

2.2.1 สภาพการรับบริการกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนในภาค ตะวันออกในปัจจุบัน ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า

1) สภาพการรับบริการ และความพึงพอใจกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านประเภทของกิจกรรม รับบริการการศึกษาแล้วพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก การพัฒนาสังคมและชุมชน การเรียน การสอนต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้หนังสือ การส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน กิจกรรมแบบกลุ่มสนใจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สวัสดิ์ ตี๋ชื่น (2541: 45-46) ให้แนวทางการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนดำเนินการจัดโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งหวังเรียนรู้ในชุมชน เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตจากกลุ่มอาชีพของชุมชน ศิลปวัฒนธรรมชุมชน ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งการรับทราบสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน จะมีส่วนให้ผู้เรียนไม่ต้องไปเรียนในสิ่งที่ไกลตัว และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติจริงในชุมชน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน เป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน ซึ่งทำให้กลุ่มเป้าหมายในชุมชนที่รับบริการพึงพอใจ และเช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ จินดา นูเร (2542: 89-91) วัตถุประสงค์ในการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า เป็นศูนย์บริการการศึกษาทุกระบบ ทุกระบบ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุคคลในชุมชน

2) สภาพการรับบริการ และความพึงพอใจกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านวิธีการจัดกิจกรรม รับบริการการศึกษาแล้วพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัด ตารางพบปะครู เพื่อให้บริการคำปรึกษา แก้ไขปัญหา แนะนำ เอื้ออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ มาบริการสำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างเหมาะสมตามความต้องการ ความสนใจ จัดกิจกรรมการศึกษาหลากหลายวิธี ให้กลุ่มเป้าหมายเลือกตัดสินใจเรียน รวบรวมข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียนต่าง ๆ เพื่อกลุ่มเป้าหมาย มาใช้บริการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 25 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ของประชาชน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับการศึกษาในแหล่งการเรียนรู้ใกล้ตัว ทำให้มีแหล่งข้อมูลข่าวสารในระดับพื้นที่ บริการความรู้ได้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีบทบาทเป็นศูนย์กลางประสานงานจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน (สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน 2547: 10) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Beder and Darkenwald 1982 : 142) ศึกษาวิธีความแตกต่างของวิธีการสอนของเด็กและผู้ใหญ่ในการสอนผู้ใหญ่จำเป็นต้องใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี สามารถยืดหยุ่นได้

2.2.2 สภาพปัญหาการรับบริการกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบัน ผลการศึกษา พบว่ามีปัญหาการรับบริการการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากวัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ มีน้อยไม่เพียงพอ จัดกิจกรรมการศึกษาแบบเดิมๆ ไม่มีการลดขั้นตอน กฎเกณฑ์ วิธีการไม่ต่อเนื่องเกิดปัญหาในการให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายได้ไม่ต่อเนื่องอย่างทั่วถึง การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งการเรียนรู้ สื่อประเภทต่าง ๆ ไม่เป็นระบบหมวดหมู่ ไม่ได้นำสภาพปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนมาจัดเชื่อมโยงเป็นเนื้อหาหลักสูตร สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิพันธ์ ดำเนินผล (2544: 140-141) พบว่า สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอกับผู้เรียน ขาดแคลนงบประมาณ ขาดการสำรวจข้อมูลในเขตพื้นที่บริการ เพื่อการวางแผนการจัดบริการ นอกจากนี้ สื่อบางประเภทมีขั้นตอนยุ่งยากในการให้บริการ แจกจ่ายละเอียดการใช้ไวยังไม่ชัดเจน ทำให้ผู้รับบริการไม่สนใจต่อการนำไปใช้และเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ ภัทรพล มหาจันทร์ (2545: 336) พบว่าสภาพการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีความแข็งตัวมากเกินไป ยังขาดความยืดหยุ่นเป็นอันมาก เช่น การจัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ เป็นต้น

ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผู้จัดบริการการศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการรับบริการ คณะกรรมการทุกฝ่ายมีส่วนร่วมช่วยกันบริหารจัดการ ร่วมคิด ร่วมทำ ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบตามศักยภาพ และกำหนดนโยบายบริหารจัดการ การศึกษา สามารถจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างหลากหลายรูปแบบ ส่วนผู้รับบริการการศึกษา พบว่า วัสดุอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ในการเรียนรู้ที่ทันสมัย มีน้อยไม่เพียงพอ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ล้าล้าอากบอยมากทำให้เกิดปัญหาการให้บริการต่าง ๆ และจัดกิจกรรมการศึกษาไม่ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการการศึกษา ปัญหาเหล่านี้สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยหลายท่าน อาทิ จารุวัฒน์ เพ็ชรจันทิก (2541: บทคัดย่อ) นิพันธ์ ดำเนินผล (2542: 137-141) นิวัฒน์ สวัสดิ์เชื้อ (2543: บทคัดย่อ) และอัษฎา บัวบุญ (2544: 85-88) ซึ่งสรุปได้ว่าปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ได้แก่ บุคลากรโยกย้าย เปลี่ยนแปลง บุคลากรมีน้อยแต่มีงานมาก จัดกิจกรรมการศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ต่อเนื่องอย่าง ทั่วถึง ขาดแคลน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ หลักสูตรไม่สอดคล้องชุมชน หรือกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง ประสานงาน เครือข่ายไม่สม่ำเสมอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ดูแล ไม่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา หรือติดตามจัดสรรงบประมาณให้ เป็นต้น

2.3 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามความเห็นของผู้จัดบริการการศึกษา และผู้รับบริการการศึกษาด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม ด้านวิธีการจัดกิจกรรม พบว่า

1) แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ของผู้จัดบริการการศึกษา และผู้รับบริการการศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา อยู่ในระดับมาก ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรจัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่างๆ นำเทคโนโลยีมาใช้ พร้อมให้บริการอย่างต่อเนื่อง จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้มีความรู้สึกเป็นกันเอง สร้างความร่วมมือจากหลายฝ่ายของชุมชนและประชาชนให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา จัดความรู้ความเข้าใจกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาศักยภาพความรู้ ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัย ของจินดา นูเร (2539: 89-91) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผลการวิจัยได้รูปแบบหลักการจัดการดำเนินการโดยชุมชนและเพื่อชุมชน กระจายอำนาจการบริหารให้ชุมชน ยึดหลักการบูรณาการการเรียนรู้ การทำงานและการดำเนินชีวิตเข้าด้วยกันต้องอาศัยหลักความร่วมมือและการพึ่งพาตนเอง ให้สอดคล้องระหว่างธรรมชาติ สังคม ท้องถิ่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่ควรให้ชุมชน และประชาชนคิดเป็น หารูปแบบและวิธีการดำเนินการเอง โดยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล สถานประกอบการ วัด นอกจากนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (Toy.1983: 1951-A อ้างถึงในภัทรพล มหาพันธ์) ได้เสนอแนะว่าการวางแผนเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในชนบทนั้น ควรจะมีการพัฒนาด้านนโยบาย และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนสร้างความสัมพันธ์ทั้งภายในภายนอก จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี การทำให้เกิดความไว้วางใจ ความกระตือรือร้นในการทำงาน และการมีการประเมินผล ซึ่งสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2547: 10-14) กำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาสนับสนุนจัดหา สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ พัฒนาบุคลากร ควบคุม นิเทศติดตามผล สรุปรายงาน ประสานงานเครือข่ายในชุมชน นั้น ๆ และชุมชนอื่นให้ทุกภาคทุกส่วนมีส่วนร่วมกันบริหารจัดการกิจกรรม เพื่อศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็น ศูนย์กลางจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน นอกจากนี้ บุญเลิศ มาแสง(2530: 148-151) ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องต่อกันอีกว่าอาคารก็มีความสำคัญ และมีสวนจงใจคนให้เข้ามาใช้บริการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และดร.โกวิท วรพิพัฒน์ (การประชุมสัมมนาของกระทรวงศึกษาธิการ 2538) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาว่า

"การศึกษาทั้งระบบควรให้นักเรียนและประชาชนในชุมชน มีส่วนรับผิดชอบ จะได้รู้จักตนเองในหมู่คณะในชุมชน อันเป็นการนำไปสู่การเป็นมนุษย์ที่มีอิสระเสรี มีความ รับผิดชอบ"

2) แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านประเภทของกิจกรรม ของผู้จัดบริการการศึกษา และผู้รับบริการการศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาพื้นฐาน กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรความรู้ด้านต่าง ๆ กิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพเพื่อหาทางการประกอบอาชีพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้หนังสือ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุกฤตา จันทวิมล (2545: 85) สรุปว่าแนวทางการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในท้องถิ่นเป็นหลัก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการที่ดี กล่าวคือ จัดกิจกรรมการศึกษาต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ผลของการจัดการศึกษาเพื่อชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งนี้เพราะการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ดีขึ้น นอกจากนี้มีความสอดคล้องกับแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แนวทางการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของสุมาลี สังข์ศรี (2542: 53) สรุปได้ว่าประเภทของกิจกรรมแบ่งออกเป็นกิจกรรมการศึกษาพื้นฐาน กิจกรรมความรู้ทักษะอาชีพ และกิจกรรมความรู้ทั่วไป และเนื้อหา หลักสูตรครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความรู้พื้นฐาน เนื้อหาวิชาชีพ ความรู้ที่ช่วยในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เป็นต้น

3) แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านวิธีการจัดกิจกรรมของผู้จัดบริการการศึกษา และผู้รับบริการการศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรจัดกิจกรรมการศึกษา สำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาแหล่งข้อมูลความรู้ รวบรวมสื่อให้เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมาย นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้มาร่วมเป็นวิทยากร มีการอนุรักษ์ความรู้ท้องถิ่น ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ สุกฤตา จันทวิมล (2545: 81) ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การจัดให้บริการและจัดทำโครงการสนองความต้องการของชุมชน จัดข้อมูลท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้เป็นแหล่งความรู้ของชุมชน จัดระบบหมุนเวียนสื่อ อำนวยความสะดวกในการให้บริการ ควรให้มีสื่อต่าง ๆ ที่มีข้อมูลข่าวสารกว้างไกล และสามารถนำไปพัฒนาตนเองและชุมชน เช่น มีหนังสือพิมพ์รายวัน วารสาร หนังสือการ์ตูน นิทาน ของเล่นฝึกปัญญาเด็ก ตำรา

อาหาร วิดีโอ คอมพิวเตอร์ Internet นอกจากนี้สอดคล้องกับแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมการศึกษาดนตรี สุมาลี สังข์ศรี (2542: 54-55) สรุปไว้ว่าในการจัดกิจกรรมการศึกษา ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างของผู้เรียน มีความยืดหยุ่น ให้ภูมิปัญญาชาวบ้าน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ (Roche 1996: 4630-A อ้างถึงในภัทรภล มหาจันทร์) พบว่าวิธีการที่เน้นว่าเหมาะสมที่สุด ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางช่วยเหลือผู้นำชุมชน วิเคราะห์การผสมผสานการผสมผสานวัฒนธรรมและผลกระทบที่ผู้บริหาร นักศึกษาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งวิธีจัดโครงสร้างใหม่ ๆ ในการจัด การเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาสติปัญญาและการศึกษาต่อไป

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาประกอบด้วย การจัดสถานที่ สภาพแวดล้อม การสร้างบรรยากาศเป็นกันเองมาใช้บริการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับชุมชนอย่างเพียงพอตามความต้องการ บุคลากรด้านผู้จัดควรได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพ มีการระดมสรรพกำลังทุกฝ่าย เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุณีย์ มหาอัมพรพุกฤษ (2540: บทคัดย่อ) พบว่าแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเขตบางกะปิ อาคารโล่งแจ้ง จัดเป็นมุมสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์บริการ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือต่าง ๆ สื่อโสตทัศนศึกษา ผลการศึกษาค้นคว้า สอดคล้องกับแนวทางการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามผลการศึกษาของ สุกฤตา จันทรวิมล (2545: บทคัดย่อ) พบว่าการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแล รักษา เพื่อสร้างความมีส่วนร่วมกันในการเป็นเจ้าของ ร่วมพัฒนา ร่วมดำเนินงานจัดการศึกษา สร้างเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อการจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สามารถสรุปได้ว่า การใช้ชุมชนเป็นฐานการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน เข้ามาบริหารจัดการศึกษาเพื่อชุมชน

2.4 แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนภาคตะวันออก ผู้เชี่ยวชาญ เสนอแนะ ด้านการบริหารจัดการ จัดครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และอาสาสมัครปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการเทียบโอนผลการเรียน เนื้อหาหลักสูตรที่จัดกิจกรรมมีความหลากหลาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตตามสภาพปัญหาในชุมชน

เพื่อสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต และพึ่งพาตนเอง นำวิธีการแสวงหาความรู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยจัดการเรียนการสอน เช่น บทเรียน E-Learning การศึกษาทางไกล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภัทรพล มหาพันธ์ (2545: 349) แนวทางจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษาเนื้อหา หลักสูตร ตอบสนองความต้องการของประชาชน การฝึกกำลัง ใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้ประชาชนพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จัดดำเนินการได้ตลอดเวลาต่อเนื่องสอดคล้องกับสภาพในสังคม นอกจากนี้ต้องมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงมีงบประมาณในการดำเนินงาน และบุคลากรของตนเอง

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สามารถให้ข้อเสนอเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะ เพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

3.1 ข้อเสนอสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1.1 ด้านบริหารจัดการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการศึกษา เพื่อประชาชน และประชาชนทุกคนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมช่วยบริหารจัดการ การสร้างทีมงานของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กระจายอำนาจแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน และมีการประสานสร้างเครือข่าย และร่วมกันใช้ทรัพยากรของชุมชน

3.1.2 ด้านประเภทของกิจกรรม ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยสนองต่อความต้องการ ตามสภาพของท้องถิ่นชุมชน จะต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นหลักให้ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดให้มีกิจกรรมการศึกษาเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกตัดสินใจเรียนได้ เช่น การศึกษาพื้นฐาน การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาชุมชน และสังคม จัดกิจกรรมทั่วไปที่เน้นตามสภาพการพัฒนาเฉพาะด้าน เช่น การป้องกันสิ่งแวดล้อม ปัญหาเสพติด การรักษาวินัยวัฒนธรรมนิยมประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการจัดกิจกรรมทั้ง 3รูปแบบ คือ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมการศึกษาในระบบ

3.1.3 วิธีการจัดกิจกรรม ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรจัดกิจกรรมการศึกษาบริการ ความรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายผสมผสานกัน ใช้เทคโนโลยี จัดการศึกษาทางไกล เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายให้เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการ ได้ทันทีที่มีความสะดวก รวดเร็ว ยืดหยุ่น ลดขั้นตอน กฎเกณฑ์ ระเบียบ เช่น การลงทะเบียนเรียน วิธีเรียน ระยะเวลา มีการจัดเก็บสื่อ เป็นระบบหมวดหมู่ ง่ายในการค้นคว้า กระบวนการจัด การเรียนการสอน มีหลายวิธี เช่น พบกลุ่ม เข้าค่าย ฝึกอบรม ลงมือปฏิบัติ อภิปราย ทดลอง พาไป ศึกษาดูงาน

3.1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรเร่ง ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อาทิ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อาสาสมัคร ภูมิปัญญาชาวบ้าน ให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย บทบาทในการจัดการศึกษา การจัดทำแผนงานพัฒนาชุมชน วิธีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อนำความรู้ข้อมูลต่าง ๆ ไปพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของ คณะกรรมการการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อาสาสมัคร ภูมิปัญญาชาวบ้าน กับการมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมของบุคคล ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ประชาชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการจัดกิจกรรมศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ อันนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยความพร้อมของชุมชน และระดับความต้องการ ของชุมชน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม การรายงานผลการนิเทศ และสำรวจข้อมูลพื้นฐานศูนย์
การเรียนรู้ชุมชน ปีการศึกษา 2541 2542 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว 2542
- _____ . การศึกษาลดชีวิต การศึกษาของคนไทยยุคโลกาภิวัตน์ พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว 2538
- _____ . การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว 2539
- _____ . การศึกษาตามอัธยาศัย แนวคิดและประสบการณ์ ศูนย์ส่งเสริมการศึกษา
ตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ 2544
- _____ . คู่มือการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
ประชาชน 2539
- _____ . ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์ 2538
- _____ . แนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์การศึกษาและศูนย์การศึกษาชุมชน
ในองค์กรเครือข่าย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2538
- _____ . แนวคิดการจัดตั้งศูนย์การ กอส่งเสริมปฏิบัติการ กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- _____ . แนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์การศึกษา และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
ในองค์กรเครือข่าย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา. 2538(ข.)
- _____ . แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตร
การศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กอพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน 2546
- _____ . แนวทางการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กรุงเทพมหานคร
กอส่งเสริมปฏิบัติการ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทยจำกัด 2541
- _____ . แนวทางการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนตามนโยบาย ปิงบประมาณ
2546 กรุงเทพมหานคร กอส่งเสริมปฏิบัติการ 2545(เอกสารอัดสำเนา)
- _____ . นโยบายและยุทธศาสตร์การศึกษานอกโรงเรียน ประจำปีงบประมาณ 2546
กรุงเทพมหานคร รัชการพิมพ์ 2545
- _____ . ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์ 2541
- กองการศึกษาผู้ใหญ่ Community Education in Israel กรุงเทพมหานคร กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ 2521

กองการศึกษาผู้ใหญ่ "เอกสารการอบรมครูการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ธันวาคม 2547

หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 8 ประการ" *คู่มือการอบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ* กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2518 (อัดสำเนา)

จินดา นูเร รายงานการวิจัยเรื่อง *การศึกษาและพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน*

มหาสารคาม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม 2539 (อัดสำเนา)

จารุรัตน์ เพ็ชรจันทิก "ศึกษาการบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านหินโคก ตำบลหินโคก อำเภอจักรราช จังหวัดนครราชสีมา" *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่) คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2541*

ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549*

กรุงเทพมหานคร ธนัฏการพิมพ์ ม.ป.ป.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ "แนวคิดการจัดระบบพัฒนาหลักสูตรและการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้"

วารสารครุศาสตร์ 5 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2517) หน้า 30-31

ชัยอนันท์ สมุทรวณิช "รายงานการวิจัยระบบบริหารจัดการเพื่อการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542" ม.ป.ป. (อัดสำเนา)

ชูศรี วงศ์รัตน์ *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2541

ทองอยู่ แก้วไทรชะ "หน่วยที่ 1 ระบบการศึกษา" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาปรัชญา และ*

หลักการศึกษานอกระบบ หน้า 25 นนทบุรี สาขาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2544

ทิพวัลย์ มาแสง ผู้แปล *การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center Development*

Programmes) หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2539

_____ "หน่วยที่ 5 นักการศึกษานอกระบบกับการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้" ใน *ประมวล*

สาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการศึกษานอกระบบ หน้า 209-

210 นนทบุรี สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2545

นิพนธ์ ดำเนินผล "ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สังกัดศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจังหวัดหนองคาย" รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ
(บริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม 2542

นวลจิตต์ เขวกีรติพงษ์ และคณะ ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร:ประมวลสาระ **การจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ** สำนักงานปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์ 2545

นิวัฒน์ สวัสดิ์เชื้อ "ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูประจำศูนย์และคณะกรรมการ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด" ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
(การศึกษาผู้ใหญ่) คณะศึกษาศาสตร์ มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2543

บุญเลิศ มาแสง **เรียนนอกรั้ว** กรุงเทพมหานคร วชิรินทร์การพิมพ์ 2530

_____ **แหล่งความรู้หมู่บ้าน การศึกษาเพื่อชาวบ้าน 10 ปี** การศึกษานอกโรงเรียนกับ
การพัฒนาชนบท ม.ป.ท

_____ **แนวคิด และคณะ การศึกษาประชาชน โดยประชาชน** ตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พิมพ์ที่โรงพิมพ์พิมพ์ 2545

ปรัชญา เวสารัชช์ ชุดฝึกอบรมครู: ประมวลสาระ **หลักการจัดการศึกษา** สำนักงานปฏิรูป
การศึกษา กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์ 2545

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ **จิตวิทยาทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์** พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เจริญผล 2535

พัชยา ทับทิม "การศึกษบทบาทของประธานกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

ภัทรพล มหาจันทร์ "การศึกษาประสิทธิผลของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทางการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน : อนาคตภาพจากการประยุกต์โมเดลสมการโครงสร้างและการสนทนากลุ่ม"
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกโรงเรียน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2545

รุ่ง แก้วแดง **ปฏิวัติการศึกษาไทย** กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน 2543

- ศรีสว่าง เลี้ยงวาริน "รูปแบบการนิเทศนอกโรงเรียน กรณีศึกษาการนิเทศเพื่อพัฒนาครูศูนย์การ
เรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดน่าน" รายงานการวิจัย หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว 2542
- สมคิด พรหมจ้อย "สาระลักษณะของ พรบ. 2542" ใน **ประมวลบทความการปฏิรูปการศึกษา** หน้า
141-147 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544
- สมเดช มนตรีพงษ์ "ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอและครู
ศูนย์การเรียนชุมชนที่มีบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของครูศูนย์การเรียน
ชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด" ปรินฎยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2542
- สมประสงค์ วิทย์เกียรติ "หน่วยที่ 5 หลักการศึกษานอกระบบ" ใน **ประมวลสาระชุดวิชาปรัชญา
และหลักการศึกษานอกระบบ** ระบบ หน้า 259-264 นนทบุรี สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544
- สวัสดิ์ ตีชื่น **การพัฒนาคนโดยวิธีการศึกษานอกโรงเรียน** กรุงเทพมหานคร กองส่งเสริม
ปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ 2541
- _____ **ครูพิโรธ ไกรธา กับการศึกษาชุมชน** กรุงเทพมหานคร กองส่งเสริมปฏิบัติการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ 2541
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**
กรุงเทพมหานคร พรึกหวานกราฟฟิค 2542
- _____ **รายงานสรุปการสัมมนา นโยบายส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตประเทศไทย**
สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ภาพการพิมพ์ 2543
- _____ **ยุทธศาสตร์การศึกษาตลอดชีวิต เพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21**
สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดีการพิมพ์ 2543
- _____ **รายงานการจัดการศึกษานอกระบบ เพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ตามแนว
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ** สำนักนายกรัฐมนตรี กรุงเทพมหานคร
พิมพ์ดีการพิมพ์ 2545
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ **แนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนให้เป็น
ศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต** สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษรไทย 2547
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา **ปัญหาปฏิรูปการศึกษา แนวทางสู่การปฏิบัติ** กลุ่มงานวิชาการ
กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดีการพิมพ์ 2545

- สุนีย์ มหาอัมพรฤกษ์ "การศึกษาแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนชุมชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร" ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวิโรฒประสารมิตร 2540
- สุมาลี สังข์ศรี **การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542** กรุงเทพมหานคร ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย ม.ป.ป. (อัดสำเนา)
- _____ "ความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาตลอดชีวิต" ใน **ประมวลบทความการปฏิรูปการศึกษา** หน้า 126-128 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544
- _____ **การศึกษานอกโรงเรียน การขยายโอกาสทางการศึกษา** โดยประยุกต์ใช้วิธีการศึกษาทางไกล 9119 เทคนิควรรณคดี 2539
- สุกฤดา จันทร์วิมล "แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนชุมชน หลังปี พ.ศ. 2545 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542" ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2545
- สุนทร สุนันท์ชัย "หน่วยที่ 8 การเรียนการสอนการศึกษานอกระบบ" ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษานอกระบบ** นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2532
- _____ บรรยายพิเศษเรื่อง "คิดเป็น" วันที่ 2 กรกฎาคม 2542 ณ ห้องประชุมกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- _____ "หน่วยที่ 1 คุณลักษณะของนักรับการศึกษานอกระบบ" ใน **ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตการศึกษานอกระบบ** หน้า 9 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2545
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ **จิตวิทยาการเรียนรู้อุ้ยผู้ใหญ่**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์. 2538
- สุรัตน์ วิภักดิ์ "สภาพและปัญหาในการดำเนินงานศูนย์การเรียนชุมชน เขตการศึกษา 10 ตามทรรคนะของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และครูศูนย์การเรียนชุมชน" วิทยานิพนธ์ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2542

อัษฎา บัญญา "ปัญหาการปฏิบัติงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตการศึกษา 11"
 ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยวิโรฒประสารมิตร 2544

อาชัญญา รัตนอุบล "หน่วยที่ 4 เทคนิคการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ" ใน *ประมวลสาระ
 ชุดวิชาการเรียนการสอน การฝึกอบรม และการพัฒนาสื่อการศึกษานอก
 ระบบ* หน้า215-230 นนทบุรี สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 2545

Beder, Harold W.and Gordon G.Drakenwald."Differences between Teaching Adult
 andPer-adult : Some Proposition and Finding" *Adult Education* 32(1982) :
 169.

UNESCO *The General Conference Adopts a Recommendation on Adult.
 Education.*(Adult Education information Notes , No.1) 1994.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. ชื่อ อาจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยบูรพา ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
วุฒิการศึกษา Ph.D. (Higher and Adult Education)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ งานการศึกษาภายนอกโรงเรียน
2. ชื่อ อาจารย์ชานาญ แจ่มจำรัส ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ระดับ 9
สถานที่ทำงาน ศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี ตำบลพลับพลา อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ งานบริหารการศึกษาภายนอกโรงเรียน ,คณิตศาสตร์ ,สถิติ
3. ชื่อ อาจารย์สัญญาชัย รอบรู้ ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 8 ศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียง
สถานที่ทำงาน ศูนย์การศึกษาภายนอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียง ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กษ.ม.) เทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช ประสบการณ์หรือความชำนาญ สื่อทางการศึกษา ,งานการศึกษาภายนอกโรงเรียน
4. ชื่อ นางจินตนา สุภาภรณ์ ตำแหน่ง ครูประจำศูนย์การเรียนชุมชนสมาคมประมงระยอง
สถานที่ทำงาน ศูนย์บริการการศึกษาภายนอกโรงเรียนอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์บัณฑิต สาขาสังคมศึกษา วิทยาลัยครูนครราชสีมา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูประจำกลุ่ม และครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน งานการศึกษาภายนอกโรงเรียน
จำนวน 9 ปี และเป็นวิทยากรกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ
5. ชื่อ นายเชิญ พิษพันธ์ ตำแหน่ง ประธานบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเนินพระ
สถานที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
วุฒิการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และกำลังศึกษาอยู่มัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การเรียนชุมชนเนินพระ
ประสบการณ์หรือความชำนาญ คณะกรรมการศูนย์การเรียนชุมชนเนินพระ
6. ชื่อ นางสาวมัญชิตา วิสาชะ ตำแหน่ง ประชาชน
สถานที่ทำงาน 56/2 หมู่ 5 ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
วุฒิการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ได้รับบริการกิจกรรมการศึกษาในศูนย์การเรียนชุมชน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รับรางวัล 3 คน

1.1 นายเชิด พีชพันธ์ กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสมาคมประมง
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

1.2 นายสมาน มัชชิมะ กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหนองละลอก
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.3 นายสาคร อาจรัชชา กรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านปลวกแดง
อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

2. ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้รางวัล 3 คน

2.1 นางจินตนา สุภาภรณ์ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสมาคมประมง
อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

2.2 นางชฎา วีระชลาลัย ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดโสภณ ตำบลมาบตาพุด
อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

2.3 นางสาวนิศาวัฒน์ พรหมศรี ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านปลวกแดง
อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

3. ผู้เชี่ยวชาญงานการศึกษาออกโรงเรียน 6 คน

3.1 นายสวัสดิ์ ตี๋ชื่น ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน

3.2 นางทิพย์วัลย์ มาแสง ศึกษาพิเศษ 9 สำนักบริหารงานการศึกษาออก
โรงเรียน

3.3 นายธวัช ชลารักษ์ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมปฏิบัติการ สำนักบริหารงาน
การศึกษาออกโรงเรียน

3.4 ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาควิชาการศึกษา
นอกระบบ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์

3.5 นายสัญญาชัย รอบรู้ อาจารย์ 3 ระดับ 8 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค
ตะวันออก จังหวัดระยอง

3.6 นางสาวคณินิจ แซ่อึ้ง อาจารย์ 2 ระดับ 6 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค
ตะวันออก จังหวัดระยอง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ(ต่อ)**4. ผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน 3 คน**

4.1 นายจรูญพงษ์ จิระมะกร ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดระยอง

4.2 นายวิมล จำนงบุตร ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร 1

4.3 นายสมพร คงสกุล ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
สมุทรปราการ

5. ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3 คน

5.1 พระครูพิทักษ์วิริยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดเขากระโดน อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

5.2 นายประจวบ จำเนียรศรี ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการเกษตรตามธรรมชาติ
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

5.3 นายอินทร์ จิตติบำรุง ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านยาสมุนไพร อำเภอมือง
จังหวัดระยอง

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัยสำหรับผู้จัดบริการการศึกษา**เรื่อง****แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก****ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542**

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก โดยศึกษาสภาพการจัดกิจกรรม ปัญหาการจัดกิจกรรม แนวทางความคิดการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งท่านเป็นผู้ดำเนินการและมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อความเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อความเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตอนที่ 3 ข้อความเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตอนที่ 4 ข้อความเกี่ยวกับแนวทางการคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ซึ่งตรงกับความเป็นจริง
ตอนที่ 1 ข้อความเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

- () ชาย
() หญิง

2. อายุ

- () 21 - 30 ปี
() 31 - 40 ปี
() 41 - 50 ปี
() 51 - 60 ปี

3. วุฒิการศึกษา

- () อนุปริญญา
() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ทำงานการศึกษานอกโรงเรียน

- () 1 - 3 ปี
() 4 - 6 ปี
() 7 - 9 ปี
() 10 ปีขึ้นไป

5. ตำแหน่งในปัจจุบัน

- () ผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัด
() ผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอ
() ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาจากสภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ละข้อแล้วประเมินว่าได้ดำเนินการจัดระดับมากน้อยเพียงใด โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างด้าน ขวามือเพียง 1 ช่องเท่านั้น ซึ่งแต่ละช่องจากสภาพดำเนินการจัดมี 5 ระดับ ความหมาย ดังนี้

5 = มากที่สุด	หมายถึง	สภาพดำเนินการจัดมากที่สุด
4 = มาก	หมายถึง	สภาพดำเนินการจัดมาก
3 = ปานกลาง	หมายถึง	สภาพดำเนินการจัดปานกลาง
2 = น้อย	หมายถึง	สภาพดำเนินการจัดน้อย
1= น้อยที่สุด	หมายถึง	สภาพดำเนินการจัดน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการจัดการศึกษา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
สภาพการจัดกิจกรรม							
0	ด้านการบริหารจัดการ การสำรวจความต้องการกลุ่มเป้าหมายของ ชุมชน ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษา				/		

คำอธิบาย จากตัวอย่าง ข้อ 0 หมายความว่า ท่านดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษา
สภาพการดำเนินการจัดอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 2 ข้อความเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการจัดการศึกษา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	ด้านการบริหารจัดการ คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทุกฝ่ายมีส่วนร่วม บริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา โดยการคิด ปฏิบัติและ ตัดสินใจตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม						
2	ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนรับภาระงานหนักมากด้านการ บริหารจัดการ การรับบริการ จัดการเรียนการสอนใน การจัดกิจกรรมการศึกษา						
3	การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วม ในการบริหารจัดการศึกษา เช่น ร่วมกันในการคัดเลือก คณะกรรมการ การเป็นอาสาสมัคร						
4	การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ารับบริการตาม ความต้องการ ทำได้อย่างต่อเนื่อง สะดวกรวดเร็ว						
5	มีการร่วมกันพิจารณากำหนดนโยบายการบริหารจัด การศึกษาอย่างชัดเจน						
6	มีส่วนร่วมกันวางแผน /โครงการ การบริหารจัดการ กิจกรรมการศึกษาร่วมกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล						
7	มีการสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูล จัดเก็บเป็นระบบ เพื่อเป็น ศูนย์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในการจัดการศึกษา						
8	ร่วมประสานงานเครือข่ายระหว่างศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในชุมชนได้กว้างขวาง						
9	การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ด้าน ต่าง ๆ ทันทับเหตุการณ์ปัจจุบัน						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการจัดการศึกษา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
10	การระดมแลกเปลี่ยนทรัพยากรของชุมชนให้มีส่วนร่วมใช้ ดูแลรักษาระหว่างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน เกิดผลประโยชน์อย่างคุ้มค่า						
11	ร่วมกันกำกับดูแล ติดตามผล การปฏิบัติงานทุกระยะ เป็นขั้นตอนสม่ำเสมอ						
12	จัดทำรายงานสรุปผลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้						
13	จัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์สื่อ การเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เอื้ออำนวยประโยชน์ในการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา						
14	จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาศักยภาพความรู้ในการบริหารการจัดการกิจกรรมการศึกษา						
15	ด้านประเภทของกิจกรรม จัดกิจกรรมการสอน อ่าน เขียน เพื่อรณรงค์การเรียนรู้หนังสือ						
16	จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย						
17	จัดกิจกรรมการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรความรู้ด้านต่าง ๆ ที่ทันสมัยเหมาะสม เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การแปรรูปผลผลิต การฝึกภาษาต่างประเทศ ฯลฯ						
18	จัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพแบบมีส่วนร่วมกัน เพื่อหาช่องทางการประกอบอาชีพ รับผลประโยชน์แบ่งปันรายได้						
19	จัดกิจกรรมกลุ่มสนใจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม สังคม จริยธรรม คุณธรรม ฯลฯ						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการจัดการศึกษา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
20	จัดกิจกรรมการศึกษาบริการความรู้ ข่าวสาร ข้อมูล ครอบคลุมความรู้หลายด้านตามเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น หนังสือพิมพ์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ						
21	จัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในระบบโรงเรียน จัดรายการทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม รายการวิทยุ นิทรรศการ ฯลฯ						
22	จัดกิจกรรมพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬา การเล่นพื้นบ้าน รณรงค์ความเป็นประชาธิปไตย ต่อต้านภัยยาเสพติด และโรคเอดส์ ฯลฯ						
23	จัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน						
24	ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาให้ กลุ่มเป้าหมายทุกคนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่าง เหมาะสม						
25	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาอย่าง หลากหลาย เช่น การพบกลุ่ม การแบ่งกลุ่ม ลงมือ ปฏิบัติ เข้าค่ายฝึกอบรม การพาไปทัศนศึกษา ฯลฯ						
26	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาแบบยืดหยุ่น ลดขั้นตอนด้านต่าง ๆ เช่น กฎเกณฑ์ ระเบียบ หลักสูตร วิธี ระยะเวลา สถานที่ ฯลฯ						
27	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมรวบรวมทำเนียบแหล่ง ความรู้ สื่อการเรียนรู้ เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อใช้เป็น ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า						
28	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา โดยครูศูนย์ การเรียนรู้ชุมชน ให้คำปรึกษา แก้ไข ปัญหา แนะนำ เพื่อนอำนวยความสะดวก ด้านต่าง ๆ						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการจัดการศึกษา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
29	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา สรรหา ผู้รู้ ทาง เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสอนเสริม เพิ่มเติมเนื้อหาวิชาที่ยาก และไม่เข้าใจ						
30	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา บริการความรู้ ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ผสมผสานกันทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ บุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่น ๆ						
31	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา ให้ กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างมี อิสระทุกขั้นตอน เช่น การแสดงความคิดเห็น การ ตัดสินใจ						
32	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา โดยจัดสาระ เนื้อหาการเรียนรู้ นำสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวันของกลุ่มเป้าหมายมาเชื่อมโยงเป็นสาระ เนื้อหาการเรียนรู้						
33	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติ แหล่งการเรียนรู้ชุมชน แหล่งการเรียนรู้บุคคลในชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างการสร้างขวัญและกำลังใจ						
34	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษา เน้นการ เรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยการเรียนรู้นอกสถานที่ ฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ						

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาจากปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ ละข้อแล้วประเมินว่ามีปัญหาการดำเนินการจัดระดับมากน้อยเพียงใด โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างด้าน ขวามือเพียง 1 ช่องเท่านั้น ซึ่งแต่ละช่องจากปัญหาการดำเนินการจัดมี 5 ระดับ ความหมาย ดังนี้

5 = มากที่สุด	หมายถึง	ปัญหาการดำเนินการจัดมากที่สุด
4 = มาก	หมายถึง	ปัญหาการดำเนินการจัดมาก
3 = ปานกลาง	หมายถึง	ปัญหาการดำเนินการจัดปานกลาง
2 = น้อย	หมายถึง	ปัญหาการดำเนินการจัดน้อย
1= น้อยที่สุด	หมายถึง	ปัญหาการดำเนินการจัดน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
ปัญหาการจัดกิจกรรม							
0	ด้านการบริหารจัดการ จัดอาคารสถานที่ ให้มีความพร้อมและเหมาะสมกับ กิจกรรมที่ดำเนินการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน						/

คำอธิบาย จากตัวอย่าง ข้อ 0 หมายความว่า ท่านมีปัญหาการดำเนินการจัด
กิจกรรมการศึกษาอยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อความเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	ด้านการบริหารจัดการ คณะกรรมการทุกฝ่ายมีส่วนร่วมช่วยกันบริหารจัดการ ร่วมคิด ร่วมทำ ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบตามศักยภาพ อย่างเต็มที่						
2	ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนลาออกบ่อยมาก เกิดปัญหาใน การบริหารจัดการ การรับบริการ การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน						
3	การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง						
4	การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทุกคนมีสิทธิเท่า เทียมกันในการเข้ารับบริการ						
5	การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษาสามารถจัด กิจกรรมการศึกษาได้อย่างหลากหลายรูปแบบ						
6	การวางแผน/โครงการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา ร่วมกับแผนพัฒนาตำบล สอดคล้องกับความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน						
7	การสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูล จัดเก็บเป็นระบบ มีข้อมูล ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน ชัดเจน เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูล พื้นฐานของชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษา						
8	การร่วมกันประสานงานเครือข่าย ระหว่างศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้กว้างขวางใกล้ชิดกัน ลดความซ้ำซ้อนในการจัดกิจกรรมการศึกษา						
9	การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ข่าวสาร ข้อมูลด้านต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการศึกษาของชุมชนบริการทั่วถึง อย่างต่อเนื่อง						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
10	การระดมแลกเปลี่ยนทรัพยากรชุมชนให้มีส่วนร่วมกันใช้ ดูแลรักษาให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า						
11	การร่วมกันกำกับดูแล ติดตามผล การปฏิบัติงาน ดำเนินการทุกขั้นตอน เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง						
12	การสรุปผลรายงานต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ผู้เกี่ยวข้องมีหลักฐานก้าวหน้าสม่ำเสมอ สามารถ ตรวจสอบได้						
13	การจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ การเรียนรู้ต่าง ๆ มี ความพร้อมและเหมาะสม						
14	การจัดอบรมความรู้ ความเข้าใจบุคคลที่เกี่ยวข้องให้มี ส่วนร่วมกันบริหารจัดการได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนา ศักยภาพความรู้ได้ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน						
15	ด้านประเภทของกิจกรรม การจัดกิจกรรมการสอน อ่าน เขียนกลุ่มเป้าหมายใน ชุมชน บริการได้ทั่วถึงตามแผนงาน						
16	การจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องขั้นพื้นฐานบริการได้ ทั่วถึงตามแผนงาน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย						
17	การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรความรู้ ด้านต่าง ๆ ที่ทันสมัยเทคโนโลยี ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน บริการเพียงพอกับจำนวนความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายตามแผนงาน						
18	การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพ แบบมีส่วนร่วม เพื่อหา ช่องทาง การประกอบอาชีพ รับผลประโยชน์แบ่งปัน รายได้ บริการเพียงพอกับจำนวนความต้องการตาม แผนงาน						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
19	การจัดกิจกรรมกลุ่มสนใจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม สังคม จริยธรรมคุณธรรม บริการครอบคลุมสภาพปัญหาได้ ทั่วถึงตามแผนงาน						
20	การจัดกิจกรรมการศึกษาให้บริการความรู้ ข่าวสาร ข้อมูล ครอบคลุมความรู้หลายด้าน ทันเหตุการณ์ ปัจจุบันจัดอย่างต่อเนื่องทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย						
21	การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาใน ระบบโรงเรียน จัดรายการทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม รายการวิทยุ นิทรรศการ สอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ ของกลุ่มเป้าหมาย						
22	การจัดกิจกรรมพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขัน กีฬา การละเล่นพื้นบ้าน อนุรักษ์ความเป็น ประชาธิปไตยต่อต้านภัยยาเสพติด ป้องกันโรคเอดส์ ฯลฯ รับผลประโยชน์ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย						
23	การจัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น จัดตามเทศกาลวันสำคัญ และโอกาสเป็นประจำอย่าง ต่อเนื่อง						
24	ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาให้ กลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ตามความ แตกต่างของกลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาเรียนรู้ ร่วมกันได้						
25	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาหลากหลาย เพื่อกลุ่มเป้าหมายสามารถตัดสินใจเลือกเรียนได้ ครอบคลุมกับความต้องการอย่างเหมาะสม						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
26	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาแบบยืดหยุ่นลดขั้นตอนด้านต่าง ๆ เช่น กฎเกณฑ์ ระเบียบ หลักสูตร วิธีเรียน มีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม						
27	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมรวบรวมแหล่งการเรียนรู้ชุมชน แหล่งการเรียนรู้บุคคลในชุมชน สื่อการเรียนรู้เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลศึกษาค้นคว้ามีเพียงพอกับจำนวนความต้องการให้บริการ						
28	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้บริการความรู้ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ผสมผสานกันทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อเล็ก โทรอนิกส์ และสื่ออื่น ๆ บริการได้ทั่วถึงอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ						
29	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดกิจกรรมการศึกษาเนื้อหาการเรียนรู้สอดคล้องผสมผสานกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของกลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้ประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาตนเอง						

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาจากแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแต่ ละข้อแล้วประเมินว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาระดับมากน้อยเพียงใด โดยเขียน เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างด้าน ขวามือเพียง 1 ช่องเท่านั้น ซึ่งแต่ละช่องแสดงความคิดเห็นต่อ แนวทางการจัดมี 5 ระดับ มีความหมาย ดังนี้

- 5 = มากที่สุด หมายถึง ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษามากที่สุด
 4 = มาก หมายถึง ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษามาก
 3 = ปานกลาง หมายถึง ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษปานกลาง
 2 = น้อย หมายถึง ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาน้อย
 1= น้อยที่สุด หมายถึง ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แนวทางการจัดกิจกรรม							
0	ด้านการบริหารจัดการ ส่งเสริมทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความต้องการ			/			

คำอธิบาย จากตัวอย่าง ข้อ 0หมายความว่า ท่านมีระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาอยู่ใน ระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 ข้อความเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	ด้านการบริหารจัดการ ควรให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ บุคคลในชุมชน มีส่วนร่วมกันคัดเลือกคณะกรรมการ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้โอกาสผู้มีความรู้ ความสามารถของชุมชนร่วมบริหารจัดการ						
2	ควรมีแนวทางการปฏิบัติ ระเบียบ รองรับบทบาทหน้าที่ ในการบริหารจัดการของคณะกรรมการ และผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง						
3	ควรพิจารณาทบทวนแก้ไข อุปสรรค ปัญหาต่างๆ ที่ทำ ให้ประชาชนพลาดโอกาส ให้สามารถร่วมรับบริการ เข้าถึงง่ายใกล้ตัว สะดวก ตามความต้องการ						
4	ควรใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการศึกษาโดยหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนการ บริหารจัดการ						
5	ควรปรับเปลี่ยนแผนจัดลำดับก่อน-หลังในการจัด กิจกรรมการศึกษา เพื่อให้บริการตามความจำเป็น เร่งด่วน ความสำคัญ มีความเป็นธรรม						
6	ควรสร้างความร่วมมือ สนับสนุนองค์กรต่าง ๆ เช่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ ให้มีส่วน ร่วมบริหารจัดการศึกษาตามความพร้อม						
7	ควรประสานงานทุกรูปแบบกับเครือข่ายในชุมชน อย่าง ใกล้ชิด เพื่อให้มีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนบริหารจัดการ การศึกษาอย่างกว้างขวาง ลดความซ้ำซ้อน						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
8	ควรอาศัยสื่อมวลชนของชุมชน ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ และกิจกรรมการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย						
9	ควรจัดมาตรการระดม ทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน ร่วมกันใช้ และร่วมกันดูแล รักษาให้เกิดผลประโยชน์ อย่างคุ้มค่า						
10	ควรมีการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยต่าง ๆ ด้วยการร่วมรับบริจาค ร่วมลงทุน เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของหุ้นส่วนในการบริหารจัดการ						
11	ควรร่วมมือกันทั้งผู้จัดบริการ ผู้รับบริการช่วยเหลือกัน ดูแล ติดตามผลทุกขั้นตอน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ						
12	ควรมีการสรุปผลรายงานต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง มีหลักฐานสามารถตรวจสอบ ความก้าวหน้าได้						
13	ควรจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ให้มีความรู้สึกเป็นกันเอง และสนใจให้เข้ามาเรียนรู้						
14	ควรจัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ให้ทันตามเทคโนโลยีและเหมาะสม พร้อมกับการบริการจัดให้บริการกิจกรรมการศึกษา						
15	ควรจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ กับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาศักยภาพความรู้ เตรียมพร้อมในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการ						
16	ด้านประเภทของกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมการสอน อ่าน เขียน เพื่อการรณรงค์การเรียนรู้หนังสือ						
17	ควรจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
18	ควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรความรู้ด้านต่าง ๆ ให้ทันกับเทคโนโลยี ตามเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างเหมาะสม กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การแปรรูปผลผลิต การฝึกภาษาต่างประเทศ ฯลฯ						
19	ควรจัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพ มีส่วนร่วมช่วยกันแบบครบวงจร เพื่อหาช่องทางการประกอบอาชีพ รับผลประโยชน์แบ่งปันรายได้						
20	ควรจัดกิจกรรมกลุ่มสนใจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเรื่องต่าง ๆ เช่น สุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม คุณธรรม จริยธรรม						
21	ควรจัดกิจกรรมบริการความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ให้ครอบคลุมความรู้หลากหลายด้าน ตามเหตุการณ์เป็นปัจจุบัน						
22	ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน สอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ตามความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น รายการทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม รายการวิทยุ เพื่อการศึกษา นิทรรศการวิทยาศาสตร์ ฯลฯ						
23	ควรจัดกิจกรรมการพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขันกีฬา การละเล่นพื้นบ้าน อนุรักษ์ความเป็นประชาธิปไตยต่อต้านภัยยาเสพติด โรคเอดส์ การเสี่ยสละ ฯลฯ						
24	ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
25	ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมการศึกษาสอดคล้องเหมาะสมกับความ ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยวิธีการให้ทุกคนเป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้						
26	ควรจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างหลากหลาย กลุ่มเป้าหมาย สามารถเลือกตัดสินใจเรียนตามความ ต้องการ						
27	ควรจัดกิจกรรมการศึกษาตามความยืดหยุ่น ลดขั้นตอน ในด้านต่าง ๆ เช่น เวลา วิธีเรียน สถานที่ ฯลฯ แบบไม่ คงที่ตายตัวตามสถานการณ์ และเหมาะสม						
28	ควรจัดเก็บรวบรวมแหล่งความรู้ ข้อมูลสื่อการเรียนรู้ ประเภทต่าง ๆ ให้เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อให้บริการ ค้นคว้า หาได้ง่าย และสะดวก						
29	ควรจัดตารางการพบปะกันระหว่างผู้เรียน และผู้สอน จัดบริการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา แนะนำ เชื้ออำนวย ความสะดวกในด้านต่าง ๆ						
30	ควรจัดบริการความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ผสมผสานกัน ทั้งสื่อ สิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่น ๆ เพื่อ ช่วยในการเรียนรู้						
31	ควรจัดกิจกรรมการศึกษา ให้กลุ่มเป้าหมายทุกคน มี ส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน						
32	ควรสนับสนุน ผู้สอนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัด กระบวนการเรียนรู้ โดยให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วม ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลแหล่งความรู้						
33	ควรสร้างแรงจูงใจ ความเชื่อถือให้กับกลุ่มเป้าหมาย เห็นว่าการศึกษเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต มีความสำคัญ ความจำเป็นมีผลประโยชน์						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
34	ควรพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง						
35	ควรจัดผู้มีความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมเป็นวิทยากร สอนเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้ในวิชาที่ยาก และผู้เรียนไม่เข้าใจ						
36	ควรร่วมกันระหว่างผู้สอนและกลุ่มเป้าหมายจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น นำสาระเนื้อหาตามตำรา แบบเรียน มาเชื่อมโยงบูรณาการสาระเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชน และมีการอนุรักษ์ความรู้ของท้องถิ่น						

แบบสอบถามการวิจัยสำหรับผู้รับบริการการศึกษา
เรื่อง
แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก
ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก โดยศึกษาการรับบริการตามความพึงพอใจต่อสภาพการจัดกิจกรรม ปัญหาการรับบริการ แนวทางความคิดการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งท่านเป็นผู้รับบริการและมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อความเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อความเกี่ยวกับการรับบริการและความพึงพอใจต่อสภาพการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตอนที่ 3 ข้อความเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการกิจกรรมการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตอนที่ 4 ข้อความเกี่ยวกับแนวทางความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ซึ่งตรงกับความเป็นจริง
ตอนที่ 1 ข้อความเกี่ยวกับมูลทั่วไป

1. เพศ

- () ชาย
() หญิง

2. อายุ

- () 17 - 27 ปี
() 28 - 38 ปี
() 39 - 49 ปี
() 50 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

- () ระดับประถมศึกษา
() ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
() ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. การรับบริการการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- () ทุก ๆ วัน
() สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
() เดือนละ 1 ครั้ง
() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ตำแหน่งในปัจจุบัน

- () นักศึกษา
() ประชาชนทั่วไป

คำชี้แจง

โปรดพิจารณา การรับบริการกิจกรรมการศึกษาและความพึงพอใจจากสภาพการ
จัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กิจกรรมการศึกษาแต่ละข้อ ว่าท่านได้รับหรือไม่ ถ้า
ได้รับมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด ถ้าไม่ได้รับไม่ต้องใส่ระดับความพึงพอใจ โดยเขียน
เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างด้านขวามือของท่าน ซึ่งแต่ละช่องได้รับบริการความพึงพอใจมี 5
ระดับ ความหมายดังนี้

5 = มากที่สุด	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4 = มาก	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3 = ปานกลาง	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2 = น้อย	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1 = น้อยที่สุด	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบ

ข้อที่	ข้อความ	การรับบริการ		ระดับความพึงพอใจ					สำหรับ ผู้วิจัย
		ได้รับ	ไม่ได้รับ	5	4	3	2	1	

การรับบริการ

0	ด้านประเภทของกิจกรรม จัดกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสูตรการนวดแผนโบราณ	/		/						
---	--	---	--	---	--	--	--	--	--	--

คำอธิบาย จากตัวอย่าง ข้อ 0 หมายความว่า ท่านได้รับบริการนี้ และมีความ
พึงพอใจอยู่ใน ระดับมากที่สุด

ตัวอย่างการตอบ

ข้อที่	ข้อความ	การรับบริการ		ระดับความพึงพอใจ					สำหรับ ผู้วิจัย
		ได้รับ	ไม่ได้รับ	5	4	3	2	1	

การรับบริการ

00	ด้านประเภทของกิจกรรม จัดกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสูตรการนวดแผนโบราณ		/							
----	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

คำอธิบาย จากตัวอย่าง ข้อ 00 หมายความว่า ท่านไม่ได้รับบริการนี้ ดังนั้นจึงไม่
ต้องตอบมีระดับความพึงพอใจ

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาจากปัญหาการรับบริการกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แต่ละข้อแล้วประเมินว่ามีปัญหาการรับบริการระดับมากน้อยเพียงใด โดยเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างด้านขวามือเพียง 1 ช่องเท่านั้น ซึ่งแต่ละช่องจากปัญหาการรับบริการมี 5 ระดับความหมาย ดังนี้

5 = มากที่สุด	หมายถึง	ปัญหาการรับบริการมากที่สุด
4 = มาก	หมายถึง	ปัญหาการรับบริการมาก
3 = ปานกลาง	หมายถึง	ปัญหาการรับบริการปานกลาง
2 = น้อย	หมายถึง	ปัญหาการรับบริการน้อย
1 = น้อยที่สุด	หมายถึง	ปัญหาการรับบริการน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
ปัญหาการรับบริการ							
0	บริการให้ความรู้ทางหนังสือพิมพ์ จำนวนวันละ 1ฉบับ ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้รับบริการในชุมชนได้ทั่วถึง	/					

คำอธิบาย จากตัวอย่าง ข้อ 0 หมายความว่า ท่านรับบริการนี้มีหนังสือพิมพ์ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้รับบริการในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้ทั่วถึงปัญหาการรับบริการอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อความเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การจัดกิจกรรมการศึกษาจัดแบบเดิมๆ ไม่มีการ ลดกฎเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน เกิดความไม่สะดวก กับกลุ่มเป้าหมายทำให้เข้ารับบริการได้ยากทำ ให้พลาดโอกาส						
2	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ใช้ในการเรียนรู้ ที่ ทันสมัย น้อยไม่เพียงพอกับจำนวนผู้รับบริการ						
3	ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีการลาออกบ่อยมากทำ ให้เกิดปัญหา การให้บริการ เอื้ออำนวยความ สะดวก ช่วยเหลือแนะนำ ปรีกษา แก้ไขปัญหา การเรียนรู้						
4	การจัดบริการกิจกรรมการศึกษาให้ความรู้ ขาด ความต่อเนื่อง เกิดปัญหาการให้บริการกับ กลุ่มเป้าหมายไม่ต่อเนื่องอย่างทั่วถึง						
5	การจัดกิจกรรมตามความพร้อมของผู้จัดบริการ ซึ่งความพร้อมไม่ตรงกับความต้องการของ กลุ่มเป้าหมาย						
6	การจัดบริการกิจกรรมการศึกษาให้ความรู้ด้าน ต่าง ๆ แนะนำวิธีการใช้บริการและสื่อยังไม่ค่อย ชัดเจน						
7	การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งการเรียนรู้ สื่อ ประเภทต่าง ๆ ของชุมชนไม่เป็นระบบหมวดหมู่ ยากต่อการค้นหาได้ง่ายสำหรับใช้ในการเรียนรู้						
8	การจัดบริการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข่าวสาร ข้อมูล เกิดความล่าช้าไม่ทันกับเหตุการณ์เวลา ปัจจุบัน						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
9	การจัดกิจกรรมการศึกษากลุ่มเป้าหมายได้รับการมีส่วนร่วม การร่วมมือในกระบวนการเรียนรู้ ไม่ครบทุกขั้นตอน เช่น การแสดงความคิด การวิเคราะห์ตัดสินใจ ฯลฯ						
10	การจัดกิจกรรมการศึกษา นำเนื้อหาหลักสูตรตามตำราแบบเรียนมาใช้ ไม่ได้นำสภาพปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนมาจัดเชื่อมโยงเป็นเนื้อหาหลักสูตร						

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาจากแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน แต่ ละข้อแล้วประเมินว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาระดับมากน้อยเพียงใด โดยเขียน เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างด้านขวามือเพียง 1 ช่องเท่านั้น ซึ่งแต่ละช่องแสดงความคิดเห็นต่อ การจัดมี 5 ระดับ ความหมาย ดังนี้

5 = มากที่สุด หมายถึง ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษามากที่สุด

4 = มาก หมายถึง ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษามาก

3 = ปานกลาง หมายถึง ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษापานกลาง

2 = น้อย หมายถึง ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาน้อย

1= น้อยที่สุด หมายถึง ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
แนวทางการจัดกิจกรรม							
0	การบริหารจัดการ ส่งเสริมทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ กิจกรรมการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความต้องการ			/			

คำอธิบาย จากตัวอย่าง ข้อ 0 หมายความว่า ท่านมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม การศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามความต้องการ มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม การศึกษาอยู่ใน ระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 ข้อความเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	ด้านการบริหารจัดการ ควรให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ บุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมจัดบุคคล คัดเลือก คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อร่วมมือกัน พัฒนาการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา						
2	ควรมีแนวทาง ระเบียบ เกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามบทบาท หน้าที่การบริหารจัดการของคณะกรรมการ และผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง						
3	ควรให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ในการ บริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา เช่น ร่วมเป็นอาสาสมัคร						
4	ควรใช้ชุมชนเป็นฐานโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการ การศึกษา และมีหน่วยงานสนับสนุนทั้งภาครัฐบาล เอกชน องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน						
5	ควรมีแผนจัดกิจกรรมการศึกษาตามลำดับ ก่อน - หลัง เพื่อให้บริการกลุ่มเป้าหมายตามความต้องการ พิจารณาจากความจำเป็นเร่งด่วน ความเป็นธรรม เป็น สำคัญ						
6	ควรสร้างความร่วมมือจากหลายฝ่ายของชุมชน เช่น บุคคล ครอบครัว วัด โรงเรียน สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา						
7	ควรประสานงานหลากหลายรูปแบบ ให้ทุกฝ่าย เป็น เครือข่าย เจ้าของหุ้นส่วนของชุมชน เพื่อให้เป็นทั้งผู้จัด และผู้รับบริการร่วมกัน .						
8	ควรอาศัยสื่อมวลชนในชุมชน ให้มีส่วนร่วมช่วยกัน เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร กิจกรรมการศึกษาต่าง ๆ ให้ ครอบคลุมทุกพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
9	ควรจัดวิธีการระดมทรัพยากรของชุมชน ให้มีส่วนร่วม ร่วมกันใช้ และร่วมกันดูแลรักษา ก่อเกิดผลประโยชน์ อย่างคุ้มค่า						
10	ควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณ และปัจจัยต่าง ๆ ด้วยการร่วมรับบริจาค ร่วมลงทุน เพื่อสร้างความเป็น เจ้าของหุ้นส่วนในการบริหารจัดการศึกษา						
11	ควรให้กลุ่มเป้าหมาย มีส่วนร่วมกันช่วยควบคุม กำกับ และดูแลติดตามผลการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษาทุก ขั้นตอน เป็นประจำ						
12	ควรจัดทำข้อมูลรายละเอียดการสรุปผลรายงาน ไว้ใน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อแสดงเป็นผลงานของชุมชน						
13	ควรจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ให้มีความรู้สึกเป็น กันเอง และจูงใจให้เข้ามาเรียนรู้						
14	ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อประเภทต่าง ๆ ที่ทันสมัย เทคโนโลยี และเหมาะสม พร้อมสำหรับการให้บริการ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ						
15	ควรจัดอบรมให้ความรู้ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อการ พัฒนาความรู้ เตรียมศักยภาพความพร้อมให้กับชุมชน ในการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษา						
16	ด้านประเภทของกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน อ่าน เขียน เพื่อการรู้ หนังสือ						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
17	ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อเนื่อง ระดับ ประถมศึกษา (ป.6) มัธยมศึกษาตอนต้น(ม.3) มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)						
18	ควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้วิชาชีพระยะสั้น ตาม ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เช่น การทำ ขนมไทย การนำสมุนไพรมาทำยา การทำปุ๋ยชีวภาพ การเรียนรู้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ						
19	ควรจัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อพัฒนาอาชีพให้ทุก คนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการโดยการลงทุน ลงแรง ผลิต จำหน่าย และแบ่งปันรายได้						
20	ควรจัดกิจกรรมกลุ่มสนใจเรื่องต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เช่น การดูแลรักษาสุขภาพ การ ดูแลรักษาธรรมชาติ การเรียนรู้กฎหมายจราจร ฯลฯ						
21	ควรจัดกิจกรรม บริการความรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร เสี่ยง ตามสาย หอกระจายข่าว ฯลฯ						
22	ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในระบบ โรงเรียน เช่น บริการความรู้ทางรายการโทรทัศน์ ผ่านดาวเทียม รายการวิทยุ จัดนิทรรศการความรู้ ฯลฯ						
23	ควรจัดกิจกรรมพัฒนาสังคม และชุมชน เช่น จัดแข่งขัน กีฬา การละเล่นพื้นบ้าน การต่อต้านภัยยาเสพติด การป้องกันโรคเอดส์ การรักษาความสามัคคีในหมู่ คณะของชุมชน การเสียสละ ฯลฯ						
24	ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน เช่น การรด น้ำดำหัวผู้ใหญ่ การลอยกระทง การลงแขกเกี่ยวข้าว ฯลฯ						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
25	ด้านวิธีการจัดกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายให้ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้ที่เหมาะสม ตามความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ						
26	ควรจัดกิจกรรมการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายเลือกตัดสินใจเรียน เช่น การพบกลุ่ม การทดลอง การลงมือปฏิบัติ การแบ่งกลุ่มร่วมอภิปราย การพาไปศึกษาดูงาน การเรียนรู้ด้วยตนเอง ฯลฯ (แบบเลือกข้อของตลาดนัด)						
27	ควรจัดกิจกรรมการศึกษา ให้มีความยืดหยุ่นในด้านต่างๆ มาบริการให้เหมาะสมกับชุมชน เช่น ลดกฎระเบียบ ระยะเวลา วิธีการเรียนรู้ หลักสูตร เนื้อหา สถานที่เรียน การประเมินผล ฯลฯ						
28	ควรจัดเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งความรู้ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นระบบหมวดหมู่ เพื่อกลุ่มเป้าหมายมาใช้บริการเรียนรู้ สะดวก รวดเร็ว ด้วยตนเอง						
29	ควรจัดตารางพบปะครู เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับบริการขอคำปรึกษาแก้ไขปัญหา แนะนำ เอื้ออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ						
30	ควรจัดกิจกรรมการศึกษาบริการความรู้ผ่านสื่อหลายประเภท เช่น หนังสือพิมพ์ ตำรา แบบเรียน วิทยุ โทรทัศน์ ซีดีรอม วีดีทัศน์ นิตยสาร เป็นต้น						
31	ควรจัดกิจกรรมการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมกล้าแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ตัดสินใจ อย่างมีอิสระ เช่น การจัดเวทีชาวบ้าน การอภิปรายประสบการณ์ ความรู้ นัดพบปะสภากาแฟ การทำโครงการ ฯลฯ						

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
32	ควรจัดผู้เรียนให้ได้รับบริการเรียนรู้ร่วมกับผู้สอน โดยการทำวิจัยร่วมกันค้นคว้าหาความรู้จากสื่อ และแหล่งความรู้ประเภทต่าง ๆ						
33	ควรสร้างแรงจูงใจความเชื่อถือ กระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมาย เห็นว่าการศึกษามีความสำคัญ ความจำเป็น นำผลประโยชน์มาพัฒนาตนเอง และชุมชน						
34	ควรพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ของชุมชน ให้เป็นแหล่งข้อมูลความรู้ในด้านต่าง ๆ สำหรับบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง						
35	ควรร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เนื้อหาเรื่องต่าง ๆ โดยนำความรู้ของชุมชนมาบูรณาการเนื้อหา เรื่องต่าง ๆ ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน มีการอนุรักษ์ความรู้ดั้งเดิม รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดี						
36	ควรเชิญ ผู้มีความรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมเป็นครูผู้สอนเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาความรู้ที่ยาก และไม่เข้าใจตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย						

แบบสัมภาษณ์การวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง

แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในภาคตะวันออก
ตามแนวพระราชราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีความมุ่งหมายเพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาคตะวันออก โดยศึกษาหาแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาจากผู้จัดบริการ และผู้รับบริการ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ด้านการบริหารจัดการ ด้านประเภทของกิจกรรม และด้านวิธีการจัดกิจกรรม

ด้านการบริหารจัดการ

ประเด็นที่ 1. การจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์สื่อต่าง ๆ ที่ทันสมัยเทคโนโลยี

1. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนควรอยู่ใกล้กับชุมชน เพื่อบริการกลุ่มเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่อง
2. จัดแบ่งพื้นที่บริเวณภายใน จัดมุมบริการการเรียนการสอน บริการวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลายทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อเทคโนโลยีผสมผสานกัน บริเวณภายนอก ให้เป็นที่พักผ่อน เป็นแหล่งการเรียนรู้ตามธรรมชาติ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2. คณะกรรมการทุกฝ่ายมีส่วนร่วมช่วยกันบริหารจัดการศึกษา ปฏิบัติตามบทบาท

1. ประชาชนควรมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้มีความสำคัญกับ อบต. ในการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ เช่น วางแผน ดำเนินการ ติดตามดูแล เป็นต้น

2. มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม

3. จัดหาอาสาสมัครทำหน้าที่บริการ เช่น เป็นวิทยากร รวมประชาสัมพันธ์ และ
- เชื้ออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3. การใช้ชุมชนเป็นฐานการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษาตอบสนองความต้องการของประชาชน

1. นำเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนเข้ามาทำหน้าที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยการบริหารจัดการในฐานะเจ้าภาพของงาน

2. จัดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น การสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล วางแผน ร่วมคิด ร่วมทำ กำกับดูแล แก้ไขปัญหาต่าง ๆ

3. ระดมการใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เช่น ผู้รู้ ภูมิปัญญาชาวบ้านและหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

ประเด็นที่ 4. การประสานงานการจัดกิจกรรมการศึกษา

1. มีการประสานงานแบบเป็นทางการ เพื่อจุดเป้าหมายเดียวกันไม่เกิดการท้งานซ้ำซ้อน

2. มีการประสานงานแบบไม่เป็นทางการ โดยให้ทุกฝ่ายในชุมชนร่วมเป็นหุ้นส่วนในการจัดกิจกรรมการศึกษา

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

ประเด็นที่ 5 การพัฒนากลุ่มบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพความรู้เตรียมความพร้อมให้กลุ่มบุคคลผู้เกี่ยวข้อง โดยการจัดฝึกอบรมความรู้เรื่องต่าง ๆ เช่น หลักการ วิธีการ เทคนิคการดำเนินงาน การติดตามผล การดูแลและการพาไปศึกษาดูงานในชุมชนอื่น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

ด้านประเภทของกิจกรรม

ประเด็นที่ 1. การจัดกิจกรรมการศึกษาพื้นฐานโดยจัดการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน

1. กิจกรรมการศึกษาประเภทพื้นฐาน ประกอบด้วย ส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ ให้อ่านออก เขียนได้ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. กิจกรรมการศึกษาลักษณะต่าง ๆ เช่น ปอ. ปวช. ตามความต้องการของชุมชน

3. จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง บริการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน บริการความรู้ข่าวสาร ข้อมูล ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะ.....

.....

ประเด็นที่ 2 การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

1. จัดกิจกรรมการศึกษาลักษณะระยะสั้น ผูกอบรมเพื่อให้เกิดทักษะ

2. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เข้าสู่การอาชีพ แนะนำการทำอาชีพ

3. จัดกิจกรรมรวมกลุ่มอาชีพแบบครบวงจร เพื่อหาช่องทางการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้

4. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาอาชีพ เช่น การแปรรูป การบรรจุหีบห่อ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะ.....

.....

ประเด็นที่ 3 การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จัดกิจกรรมทักษะที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

1. ด้านสุขภาพ เช่น การดูแลรักษาสุขภาพ การออกกำลังกาย
 2. ด้านความปลอดภัย เช่น ศิลปะการป้องกันตัว กฎหมายจราจร
 3. ด้านธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เช่น การทำปุ๋ยชีวภาพ การลดปริมาณขยะ
 4. ด้านคุณธรรม และจริยธรรม เช่น การลด ละ เลิกอบายมุข การมีระเบียบวินัย
- ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะ.....
-
-

ประเด็นที่ 4 การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน จัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ และบูรณาการความรู้

1. ด้านเศรษฐกิจ (เป็นวิสาหกิจชุมชน)
 2. ด้านการเมือง (เป็นประชาธิปไตย)
 3. ด้านสังคม (รักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชน)
 4. ด้านสิ่งแวดล้อม (ดูแลทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน)
- ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะ.....
-
-

ประเด็นที่ 5 การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

บริการความรู้ข้อมูล ข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย ครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ตามเหตุการณ์ปัจจุบัน ใช้สื่อหลากหลายประเภท เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล นิทรรศการ ความรู้ ตามวาระและโอกาส เป็นต้น

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ด้านวิธีการจัดกิจกรรม

ประเด็นที่ 1 จัดกิจกรรมการศึกษาให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้

1. จัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ใช้หลากหลายวิธีตามความเหมาะสมและความต้องการ เช่น ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้

ด้วยตนเอง

3. ให้ความยืดหยุ่นในด้านต่าง ๆ เช่น การลงทะเบียนเรียน เวลาเรียน วิธีการเรียนรู้
ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ประเด็นที่ 2 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมการศึกษา

ตลอดชีวิต

1. จัดให้บริการให้ความรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผสมผสานกัน
2. จัดกิจกรรมการศึกษาให้ชุมชนรับบริการอย่างต่อเนื่อง
3. ให้ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ เช่น จัดสื่อเป็นหมวดหมู่ เพื่อถ่ายทอด

ค้นคว้า

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนใช้วิธีการจัดกิจกรรมการศึกษา

1. สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เป็นกันเอง
2. ให้คำปรึกษาแนะนำ เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาผู้เรียน
3. จัดผู้เรียนแลกเปลี่ยนแปลงประสบการณ์การเรียนรู้
4. ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ใ้วาที ทดลอง พาไปศึกษาดูงาน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ประเด็นที่ 4 การบูรณาการการเรียนรู้ให้ผสมกลมกลืนกับชีวิตสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยนำความรู้ของชุมชน วิถีชีวิตประจำวัน ประสบการณ์ของผู้เรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำงาน มาเชื่อมโยงเป็นเนื้อหาหลักสูตร ให้เป็นการเรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัวผู้เรียน สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะ.....

.....

ประเด็นที่ 5 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1. นำความรู้ท้องถิ่น และความรู้ใหม่ ๆ มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน และมีการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน

2. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการศึกษาและบริการ ตามความสะดวก และตลอดเวลา

3. นำเทคโนโลยีมาผสมผสานในการจัดการศึกษา

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะ.....

.....

ภาคผนวก ค
หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศษ. 0522.16(น)/ว 455

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

11 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร. สมหมาย อัจฉริยะกิจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เรื่องด้วย นายเสาวลักษณ์ บุญเทเวศร์กุล นักศึกษาระดับสูงตรีและโทศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านงานการศึกษานอกโรงเรียน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วยสำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ธรรมชัย

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศษ. 0522.16(น)/ว 455

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
สํานักบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

11 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอร้องเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณเชษฐ หิชนันท์

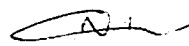
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวลัดขันธ์ บุเทพสิรกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษา
ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการ
ศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และ
ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำ
นั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้โปรดพิจารณา
ตรวจสอบ และให้ความเห็นเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วยสำหรับรายละเอียด
อื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พงษ์ปู้)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศธ. 0522.16(น)/ว 455

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด ตำบลปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

11 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ สฤษดิ์ รอบรู้

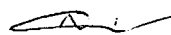
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางเสาวลักษณ์ ปุเทพสิริกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านงานบริหารการศึกษานอกโรงเรียน และสื่อทางการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ และให้ความเห็นเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วยสำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมกิต ธรรมชัย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศบ. 0522.16(น)/ว 455

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช
ตำบลบางพลี ตำบลปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

11 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเชิญเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิวิจยงานเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ชำนาญ แจ่มจำรัส

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิจัยอาชีพ (จำนวน 1 ชุด)

เนื่องด้วย นายเสาวลักษณ์ บุญหาสิริกุล นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราชได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านงานบริหารการศึกษานอกโรงเรียน คณิตศาสตร์ และสถิติ ให้ไปตรวจพิจารณาตรวจสอบ และให้ทราบถึงเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ ซึ่งสำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจุ้ย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศษ. 0522.16(น)/ว 455

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

11 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณจินตนา ศุภาภรณ์

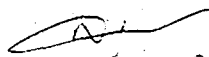
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวลัดดา บุษปะศิริกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่มอบมาด้วยนี้

การจัดวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านงานการศึกษาออกโรงเรียน และเป็นครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ใต้ไปตรวจพิจารณาตรวจสอบ และให้ความเห็นเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วยสำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต ธรรมชัย

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ สธ. 0522.16(น)ว ๔๐๖

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
 ตำบลบางพลู อำเภอป่ากระด
 จังหวัดนนทบุรี 11120

50 ธันวาคม 254๗

เรื่อง ขอบขออนุญาตให้ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดระยอง

เนื่องด้วย นางสาวลักษณีย์ นุพหะสิริกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษา
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษา
 ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยขออนุญาตให้นักศึกษา
 ทดลองเครื่องมือกับครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน นักศึกษา และประชาชนที่ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
 ในจังหวัดระยอง ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการวิจัยที่ได้จะเป็น
 ประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตจากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ
 ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และ
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ธรรมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศธ. 0522.16(น)ว

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดตราด

เนื่องด้วย นางสาวลักษณีย์ นพพหสิกรกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ในการนี้ นักศึกษาดังกล่าวจะต้องการเก็บข้อมูลจากผู้จัดบริการ และผู้รับบริการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ธรรมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ สธ. 0522.16(น) ๖

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางมูล อำเภอบางกรี่
จังหวัดนนทบุรี 11120

กฎภายใน 2547

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี

เนื่องด้วย นางสาวลักขณ์ นุพพาสิริกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษา
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้จัดการ และผู้รับบริการของศูนย์การเรียน
ชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอลงความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาคำเนินการเก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ธรรมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ สธ. 0522.16(น)ว

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

ณ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดระยอง

เนื่องด้วย นางสาวลักษณีย์ นพเพาศิริกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้จัดบริการ และผู้รับบริการของศูนย์การเรียนชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจู้)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศธ. 0522.16(น)ว

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

ณ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชลบุรี

เนื่องด้วย นางสาวทัศนีย์ นุพพานิรกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้จัดบริการ และผู้รับบริการของศูนย์การเรียนชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอลาอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ธรรมชัย)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ สธ. 0522.16(บ) ว

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพลู อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี

เนื่องด้วย นางสาวทัศนีย์ นุพพิสิริกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ตำบลท่าวีทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้จัดบริการ และผู้รับบริการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาคำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบกมลมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ทองขี้)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศธ. 0522.16(น)ว

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว

เนื่องด้วย นางสาวกัญจน์ นุพพาศิริกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้จัดบริการ และผู้รับบริการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอลาอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจู้ย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศธ. 0522.16(เน.ว)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางมูล อำเภอลำลูกเกด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

เรื่อง ขอกำหนดอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การเรียนนอกระบบโรงเรียนจังหวัดนนทบุรี

เนื่องด้วย นางสาวทัศนีย์ บุญพาศิริกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้จัดบริการ และผู้รับบริการของศูนย์การเรียนชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจู๋)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศธ. 0522.16(น) ว

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพลู อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา

เนื่องด้วย นางสาวฉันทน์ นุพเพศิริกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษา
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำดั่งทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของ
ศูนย์การเรียนชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้จัดบริการ และผู้รับบริการของศูนย์การเรียน
ชุมชน เพื่อให้เป็นข้อมูลในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาคำเนินการเก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน
และขอขอบกอบเกล้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจู้)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ศธ. 0522.16(น) ๖

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ

เนื่องด้วย นางสาวลักขณ์ นุพเทศิริกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้จัดบริการ และผู้รับบริการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ทรนุ้ย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ สธ. 0522.16(น)ว ๒๒

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพล อำเภอบางกร่าง
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดละโว้

เนื่องด้วย นางสาวลักษณีย์ นุพพิตรกุล นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้จัดบริการ และผู้รับบริการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอลความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมขู้)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สำนักบรรณสารสนเทศ
210

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวลักษณีย์ นุพพาศิริกุล
วันเดือนปีเกิด	9 ธันวาคม 2504
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2532
สถานที่ทำงาน	ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดระยอง
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7